


TAYLOR INSTITUTION
DOMI MINA
NUS TIO
ILLU MEA


TAYLOR INSTITUTION
DOMI MINA
NUS TIO
ILLU MEA

JOHAN LUDVIG RUNEBERGS

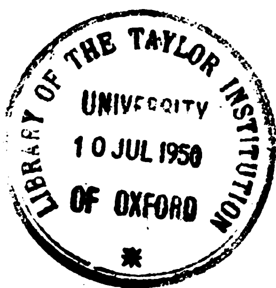
SAMLADE SKRIFTER.

ANDRA BANDET

I.

PSALMER.

STOCKHOLM,
F. & G. BEIJERS FÖRLAG 1870.



UPSALA 1870
AKADEMISKA BOKTRYCKERIET,
ED. BERLING.

PSALMER.

Siffrorna beteckna psalmernas nummer i "Förslag till Svensk psalmbok för de Evangelisk-Lutherska församlingarne i Finland", Helsingfors, 1857. (Redigerad af Johan Ludvig Runeberg.)

N:o 2.

Herrans bud.

Hvad säger nu vår Herre Gud,
Hvad har han lärt och skrifvit
Om dessa helga tio bud,
Dem han oss hafver gifvit?
Det må en hvar begrunda väl
Och akta så sin dyra själ,
Att han från dem ej viker.

Det säger Gud: Jag Herren är
En hämnare för alla.
Betänkom, hvad det innebär:
Till doms skall han oss kalla.
En faders är hans hjertelag,
Dock har till synd han ej behag,
Han låter sig ej gäckas.

Förskräckelig är Herrans harm,
Ho kan dess botten mäta?
Han säger: mäktig är min arm
Att nå dem mig förgäta,

Att kräfva straff, då jag är vred,
Af barnen intill fjerde led
För fädernas missgerning.

Hvem vågar trotsa honom mot,
Hvem är så stark som Herran?
All verlden mörknar för hans hot
Och skälfver när och fjerran;
Och slår han med sin vredes hand,
Då lossna jordens fasta band,
Och himlars fästen ramla.

Men nåd och frid han lofvar dem,
Som dessa buden hålla;
Dem vill han taga till sig hem
Och idel godt förvålla,
Dem vill han ock på jorden ge
Tröst, hugnad och välsignelse,
Så länge lifvet varar.

Så må vi akta grant uppå,
När Herrans bud vi höra,
Och gerna på hans vägar gå
Och gladt hans vilja göra.
Förläna oss der nåder till,
O Gud, som ingens ofärd vill;
På dig vi oss förtröste.

N:o 3.

Guds helga bud förnimmer jag,
De äro för mig dag för dag;
Men ser jag, hur jag fyllt dem opp,
Då brister mig båd' mod och hopp.

I synd jag född och aflad är,
Till synden står ock mitt begär,
Hvar dag föröks mitt syndamått,
I mig bor intet som är godt.

Jag vaknar mången gång förskräckt,
Utaf Guds Helga Ande väckt,
Och ville gråta blod dervid,
Att Gud ej kan mig vara blid.

Men skall jag ändra hjertelag,
Är kraft och hog hos mig för svag;
Jag suckar, när mig ångren slår,
Men är i dag dock som igår.

Hvem skall mig bistå i min nöd,
Hvar skall jag söka tröst och stöd,
Att jag ännu kan hålla ut
Och kämpa till ett saligt slut?

O Jesu, du min frälserman,
Allena du mig hjelpa kan,
Ja, låg all verldens skuld mig på,
Du kunde hjelpa mig ändå.

Säg, att på dig jag lägga får
Den blodsdom, som emot mig står,
Så vet jag, hvar jag finner fred,
Då bäfvan vill mig trycka ned.

Se'n sänd din Ande, som ej mer
Mig skrämmer då, men glädje ger,
Upplyser, hvad som mörkt mig är,
Och, då jag svigtar, kraft beskär.

Du skrifvit med din blod så röd,
Att du ej vill den fallnes död;
Den skriften låt mig ställa mot
Nöd, ängslan, skuld och lagens hot.

N:o 10.

Herrans bön.

Fader öfver fäder alla,
Fader, som i himlen är,
Hör oss, när vi dig åkalla,
Såsom barn en fader kär;
Du all verldens tröst och hamn,
Helgadt varde, Gud, ditt namn.

Konung stor och utan like,
Låt af din barmhertighet
Till oss komma här ditt rike,

Som förblir i evighet:
Heligt lif och salig frid
Herrska låt för synd och strid.

Gif, att vi vår lust ej skilja
Från din lust och glädje mer,
Ske på jorden, Gud, din vilja,
Såsom den i himlen sker;
Kärare från dag till dag
Blifve oss ditt välbehag.

Du, som kan, när dig behagar,
Sända rikdom eller nöd,
Gif i dag som andra dagar
Oss vårt dageliga bröd,
Bröd, att kroppen lefva må,
Bröd för själen likaså.

Gif, att vi i frid få vandra
Denna korta lefnadsstråt;
Såsom vi förlåta andra,
Våra skulder oss förlåt.
Nåd låt gälla fullt förut,
Innan ytterst rätt kräfs ut.

Verlden söker oss bedraga
Med sin sötma, konst och sed;
Oss, så bräckliga och svaga,
Ej i frestelse inled;
I all glädje med oss blif,
I all sorg förtröstan gif.

Mycken är vår brist, dess värre!
Ingens ofärd dock du vill:
Fräls oss ifrån ondo, Herre,
Kom med nåd och hjelp oss till,
När oss trycker timlig nöd,
När oss hotar evig död.

Ditt är riket; evigheten
Skall ditt väldes slut ej se:
Makten, äran, herrligheten,
Ensam dig tillhöra de.
Lof och ära vare dig,
Gud, vår Gud, evinnerlig.

Amen, ja, det skall så hända.
Himmel kan förgås och jord,
Men din nåd skall ej sig ända;
Evigt är ditt löftes ord.
Herre, oss din nåd bete;
Amen, ja, det skall så ske!

N:o 12.

Döpelsen.

Låt barnen komma hit till mig,
Förmener dem det icke:
Du sagt det, Jesu, och till dig
Vi tröstligt barnen skicke.

Med tro på löftet af din mun,
Som aldrig kan bedraga,
Vi döpe dem till ditt förbund,
Att du dem må upptaga
Och från all synd rentvaga.

Här är den rätta lifsens saft,
Den ingen du förmenat,
Ett vatten med din Andes kraft
Uti ditt ord förenadt,
Ett bad, deri din dyra blod
Osynligt sig nedsänker,
En nådens, icke vredens flod,
Som gamla menskan dränker,
Men lif den nya skänker.

O Jesu, till ditt helga dop
Låt samlas folken vida,
Föröka dina trognas hop,
Lär dem ditt namn utsprida,
Att snart på hela jorden här
Din seger måtte vinnas,
Ett fårahus, en herde kär
I helig endrägt finnas
Och saligheten vinnas.

Konung Davids psalmer.

(Original och bearbetningar.)

N:o 27.

Den 8 konung Davids psalm.

Hur är ditt namn, o Gud, ej stort
Och herrligt öfver alla,
Ehvar det blifver nämndt och spordt
Af dem, som dig åkalla!
Ej talas ord, ej stämmes ljud,
Som klingar, som ditt namn, o Gud,
På fromma läppar ljuder.

Der verldens makt slår ned med hot
På den, som det förkunnar,
Upprättar du en makt emot
Af barns och spenbarns munnar;
Du låter stenar ropa det,
Och luftens flock ej blifva mätt
På lust att det besjunga.

Jag ser mot jorden, och du är
Tillstäds, hvart jag mig vänder,
Jag ser mot himlarne, och der
Gå verk af dina händer.
Din ära, Herre, är ej skymd,
Den strålar klar från stjernors rymd,
Som den ur stoftet lyser.

O, hvad är menskan, att så mon
Du vill om henne vara?
O, hvad är menniskones son
Att så din nåd erfara?
En tid förskjuten, snart på nytt
Har han sin kamp i seger bytt,
Af dig med ära krönter.

Du gifver allt uti hans makt,
Gör honom stor allena;
Han ser för sina fötter lagt
Ditt verk att honom tjena.
Du honom till en herre gör
Utöfver allt, hvad dig tillhör,
Fast han i svaghet föddes.

Så må väl prisas högt din nåd,
Din mildhet aldrig glömmas,
Din vishets djup och dina råd
I evighet berömmas.
Gud, ljufligt är ditt namn, o må
Det äradt och välsignadt gå
Från slägte och till slägte.

N:o 37.

Den 19 kon. Dav. psalm.

Himlars rymd sin konung ärar,
    Himlars härar
Prisa den, dem väsen gett;
Fästet Skaparns namn förkunnar,
    Stjernemunnar
Sjunga utan hvila det.

Dagen spegla vill för dagen
    Anletsdragen
Af den sol, som evig är;
Natt, som var, åt natt, som blifver,
    Budskap gifver,
Att den Högste spiran bär.

Hvar ett språk förnims och höres,
    Tunga röres,
Hvar ett ord kan talas här,
Hvar en suck, ett ljud kan höjas,
    Stämma böjas,
Allt om Herran vittne bär.

Allting skapadt lyder Herran,
    När och fjerran,
I hans vilja röres allt.
Skåda dagens konungs bana,
    Se och spana,
Går han ej, som Gud befallt?

Som en brudgum fram han träder,
    Ler och gläder,
Tröttnar och till hvila går;
Nästa dag han syns med samma
    Väg och flamma
Som för tusen, tusen år.

Vill du lifvets visdom finna,
    Vill du vinna
För ditt hjerta frid och tröst,
Lyft mot Herran i det höga
    Upp ditt öga,
Se hans verk och hör hans röst.

Herrans lagar rubbas icke;
    Hvart vi blicke,
Se vi, hur de faste stå,
Herrans vittnesbörd ock lika
    Kan ej svika;
Vis är den, som tror derpå.

Herrans bud, de äro klara,
    Uppenbara
Och upplysa ögonen,
Herrans fruktan hjertan renar,
    Ädelstenar
Smycka menskan ej som den.

Herre, se dock oss, de svaga!
    Lustar jaga,
Synden för oss på sin stråt.

Ho förstår, hur tidt han bryter,
Hog förbyter?
Fräls oss, Herre, och förlåt!

Ära vare Gud i höjden,
Friden, fröjden,
Saligheten vare hans!
Han skall oket sönderkrossa,
Oss förlossa,
Som om ingen synd mer fanns.

N:o 39.

Den 22 kon. Dav. psalm.

Ljud psalm om hinden, som förskräckt
På öde stigar jagas,
När morgon nyss i dalen bräckt,
Och det på bergen dagas.
Den fromma, som ej ondt har gjort,
Kan ej en fristad finna,
Men flyktar ifrån ort till ort,
Att undan pilen hinna,
Och måste sist
Dock skuldlös dö för våld och list.

Min hjelpare, hvad dröjer nu
Din hand, har trött den blifvit?
Min Gud, min Gud, hvi hafver du
Så helt mig öfvergifvit?
Om dagen ropar jag till dig,
Men du vill icke svara,
I nattens stund jag jämrar mig,
Men måste fridlös vara.
Dock du, du bor
I ära, helig, stark och stor.

Du varit våra fäders hopp,
Din godhet de beprisat,
Till dig i nöd de blickat opp,
Och du har nåd dem visat;
Men jag är som en mask för dem,
Som till min ofärd trakta;
Ser jag mot dig uti ditt hem,
Att dädan skygd afvakta,
Då sägs med hån:
Gud väntar han sin hjelp ifrån!

Men du, fördölj ej mer din tröst,
Ty ångest är hardt nära;
Du halp mig vid min moders bröst,
Kom än att hjelp beskära!
Ty ingen fins förutan dig,
Som våldets skaror hämmar;
Du ser, hur de omhvärfva mig,
De stungit mina lemmar,
Mitt lif förrådt
Och om min klädnad dragit lott.

Men var ej fjerran, Herre god,
Min starkhet, var tillstädes.
Gif ödmjukhet och tålamod,
Då jag förföljs och hädes.
Din ära vill i verlden all
För folken jag upphöja,
Att slägte efter slägte skall
Inför din tron knäböja
Och prisa dig,
Som är vår Gud evinnerlig.

N:o 49.

Den 37 kon. Dav. psalm.

Haf ej din lust till jordens skänker,
Så att du glömmer Herran bort,
Den skatt, som för ditt öga blänker,
Du äger den så ganska kort;
Tags den dock aldrig här från dig,
Du tags från den dock visserlig.

Det ringa, en rättfärdig äger,
Som vet, att Gud är honom huld,
Till frid och fröjd långt mera väger
Än allt en orättfärdigs guld.
Förgänglig vinst är armod lik,
Men Guds välsignelse gör rik.

Gud mäter af de frommas dagar,
Att icke nöd dem drabba får.
Han ger dem mer, när han behagar,
Men nog också i hårda år.
När mången rik mans hus är tömdt,
Har fattig qvar, hvad from har gömt.

Den ej med Herren står, måst' falla
Och som en rök försvinna hän,
Om han ock stode högst bland alla,
En ceder lik bland unga trän;
Han står ej lyckans vindar mot,
Han har i Gud ej växt och rot.

Men den, som sig på Gud förlåter,
Hans gång är trygg i lust och nöd;
Han stappla kan, men uppstår åter
Vid Herrans hand, som är hans stöd.
Välsignad sjelf, han ser sin ätt
Välsignas ock på lika sätt.

Jag varit ung, är gammal vorden,
Har mycket sett och skådar än,
Men aldrig såg jag dock på jorden
Rättfärdig man gå utan vän,
Ej heller såg hans barn jag gå
Ohulpne och sitt bröd ej få.

Pris vare Gud, han öfvergifver
Ej den, till honom sätter tro;
Allt skiftar här, men fast förblifver

Den frommes stilla fröjd och ro,
Han bäfvar ej i lifvets strid,
Han vet, hvem han sig tryggar vid.

N:o 52.

Den 41 kon. Dav. psalm.

Säll är den man, som håller kär
Den fattiga och arma.
Om honom, då i nöd han är,
Skall Herren sig förbarma,
Skall låta allt gå honom väl,
Bevara så hans lif och själ,
Att ingen till hans våda
Skall öfver honom råda.

Om han i syndens verld också
I krankhet måste falla,
Skall Herren vid hans sida stå
Och helsan återkalla;
Ty Gud är mot de milda mild,
Från de barmhertige ej skild,
Och vill med nåd dem pröfva,
Som sjelfve kärlek öfva.

Jag vet, att mången står mig mot
Med vrångt och afvigt sinne;
Dock vill jag undfly kif och hot
Och ej ha ondt i minne.

På Herren jag förtrösta vill,
Ty honom hörer hämnden till;
Mig skall det vissast båta
Att tåla och förlåta.

Dem, som i hjertat hata mig
Och akta skada göra,
Dem vill jag lemna, Gud, åt dig,
Du må till doms dem föra:
Jag sjelf är full af skuld som de,
Så vill jag deras skuld ej se,
Ej dem med stränghet dömma
Och egna brister glömma.

Om de, som jag har älskat mest,
Mig fly och mig försaka,
Är Herren den, som allra bäst
Kan föra dem tillbaka.
Jag vet, det är ett gammalt rön,
Att otack blott är verldens lön,
Men hjelpa oförtrutet
Gör seger dock till slutet.

O Gud, det vill jag akta på,
Hur mild du städse varit,
Och fara med min broder så,
Som du med mig har farit;
Förläna mig din nåd, att jag
I ditt behag har mitt behag,
Och aldrig skådar öfver
Den hjelp och tröst behöfver.

Dig vare pris i evighet
För nåd förutan ända;
Ho är som du, att så han vet
Att hjelpa de elända?
Dock rör vårt hjerta, att det vill
För ingen bön sig sluta till,
Och tänd uti det samma
Din kärleks rätta flamma.

N:o 57.

Den 46 kon. Dav. psalm.

Gud är vår starkhet och vårt stöd,
Ljuft är att Gud åkalla;
Med honom stå vi utan nöd,
Fast skälfde verldar alla,
Fast höjder skulle störta ned,
Och hafven bäfva utan fred,
Och bergen sammanfalla.

Guds kyrka, helig, fast och ren,
Skall utan fall förblifva
Och åt de trogna, hvar och en,
Beskärm och trygghet gifva;
Ty ho är väl så stark och stor,
Att från det hus, der Herren bor,
Han honom vill fördrifva?

Si, folken skola nederslås,
Och välden sönderskakas,
Och jorden som en suck förgås
Den stund, då allt ransakas;
Men Guds församling skall ändå
Med Herran Zebaoth bestå
Och af hans hand bevakas.

Så kommen då och gifven akt
På Herrans verk och under
Och böjen er för den, hvars makt
Kan lossa jordens grunder.
Med frid och fröjd är han tillreds,
Men sönderbryter lans och spets,
Uti sin vredes stunder.

Han säger: lären känna mig,
Att I mån trygge vara;
För mig skall dock ödmjuka sig
All hedningarnes skara:
Jag sjelf för eder kämpa skall,
Att ingen komma må på fall,
Trots all er nöd och fara.

Med oss är Herren Zebaoth,
För oss vill sjelf han strida,
Vi akte ingen vådas hot,
Då Gud är på vår sida.
Gud Fader, Son och Helge And',
Välsignad du i alla land,
Din nåd och hjelp vi bida.

N:o 102.

Den 137 kon. Dav. psalm.

Vid elfverna i Babylon
Hur tungt de dagar flöto!
Vi mindes Zion fjerran från
Och bittra tårar göto.
I pilträn jemte strömmars lopp
Vi hängde våra harpor opp,
De strängaspelen klara;
Hvem ville spela mer i band,
Hvem sjunga i vår träldoms land,
Hvem kunde glader vara?

Den goda tid var allt förbi,
De fröjdens år förgångna,
Bland hednahopar suto vi,
Som främlingar och fångna.
De bjödo oss med spe och tvång:
Upp, spelen, sjungen glädjens sång
Som förr i Zions skara!
Hvem ville spela mer i band,
Hvem sjunga i vår träldoms land,
Hvem kunde glader vara?

Jerusalem, din helgedom,
Om jag den kan förgäta,
Må tungan låda vid min gom,
Och glöd mitt hjerta fräta.

Till dig, mitt hem af frid och ljus,
Min konungs borg, min faders hus,
Jag längta vill och fara;
Der får jag spela utan band,
Der sjunga i min frihets land,
Der kan jag glader vara.

N:o 103.

Den 139 kon. Dav. psalm.

Du, Herre, utransakar mig,
Mig dina ögon följa,
Hvar helst jag är, är jag för dig
Och kan mig ej fördölja.
Hvad jag i dag i hogen har
Och i mitt hjerta gömmer,
Hvad der jag haft i förra dar
Och minnes eller glömmer,
Allt ser du, Gud, och dömmer.

Uppå min tunga fins ej ord,
Det du ej vet och väger;
Min mening är af dig förspord
Långt förr, än jag den säger,
Min gerning all, den vare skedd
I mörkret eller dagen,
Är klar för dig, är känd och sedd,
I dina händer tagen,
Inför din blick uppslagen.

Hvart vill jag fly, der jag kan dold
För dinom Ande blifva?
Ifrån din åsyn, ur ditt våld
Hvart kan jag mig begifva?
Far jag än upp till himlens rymd,
Så måst' jag der dig finna,
Far jag till afgrund, att bli skymd
Och undan dig försvinna,
Skall du ock der mig hinna.

Om jag mer snabb än fogeln vor',
Som upp mot skyn sig svingar,
Om bortom hafsens gräns jag for
På morgonrodnans vingar:
Dig undfly kan jag ej ändå,
Hur långt min flygt jag sträcker;
Förbi de vägar, stjernor gå,
Din hand, o Herre, räcker,
Beskärmar och förskräcker.

Jag sade: natt ju skyler mig,
Men den vardt ljuset klara,
Ty natten har ej makt för dig
Att natt och mörker vara;
Hur svagt den sig i skyar klär,
I regn och stormar sjuder,
Den måste bli som dagen skär,
När som din stämma ljuder,
När du det vill och bjuder.

O Gud, hur outgrundelig
Är du i alla stunder!

Ehvart mitt öga vänder sig,
Det möts af dina under;
De träda fram förutan tal,
Så fjerran från som nära,
Från himlens spets, från djupsta dal
Om dig de vittne bära,
Förkunnande din ära.

Bepröfva mig, o Gud, och se,
Hvad mina tankar mena;
Din djuphet mäta icke de,
Den mäter du allena;
Men om på orätt väg jag går,
Så låt mig det förfara,
Och hjelp mig, förr'n jag komma får
I evig nöd och fara
Med de fördömdas skara.

Så vill jag prisa dina råd,
Så länge lifvet varar,
Och tala om din makt och nåd,
Dem städs du sammanparar;
Berömma vill jag, Gud, ditt namn
För jordens slägter alla,
Att de ock måga i din famn
Med god förtröstan falla,
Dig lofva och åkalla.

N:o 131.

Julpsalm.

(Bearbetning).

Hell morgonstjerna, mild och ren,
Guds nåds och sannings klara sken!
För oss är du uppgången.
Hell Davids son af Jakobs slägt!
Mot dig, mot dig min famn är sträckt,
Min brudgum, tag mig fången.
Ljuflig, Ljuflig,
Hög och herrlig,
Blid och kärlig,
Full af nåde,
Herre, till din brud du skåde!

Min perla du i snöhvit skrud,
Marias son, dock sanner Gud,
Min frälsare och konung!
Kom, tag uti mitt hjerta rum;
Ditt helga evangelium
Är mig mer ljuft än honung.
Eja, eja,
Hosianna!
Himmelskt manna
Är mig ordet,
Uti dig fullkomnadt vordet.

Uti mitt hjerta lys och skin,
Du klara jaspis och rubin,
Med all din kärlek blida;
Ja, låt mig känna, att jag är
En lem i din församling kär,
Ett refben i din sida.
Till dig, till dig,
Står min längtan;
All min trängtan
Är den ena:
Att tillhöra dig allena.

O Gud, förr'n verlden skapad var,
Du mig till arfving korat har
I dinom Son den höga;
Så låt fullbordas snart mitt hopp,
Att bli med honom tagen opp
I himlen för ditt öga.
Salig, salig
Blifver fröjden,
När i höjden
Bland din skara
Jag vid Jesu bröst får vara.

Högt skall då klinga citrors ljud,
Och toners offer skönt till Gud
Från harposträngar stiga,
Och jag få till min frälserman,
Min tröst, min fröjd, min brudgum sann,
Mig hålla innerliga,
Sjunga, sjunga,
Jubilera,

Triumfera,
Honom prisa,
Som mig vill allt godt bevisa.

Aftorkas skola då i frid
Lycksaligt och till evig tid
De många kristnas tårar,
När Gud vill sjelf sig låta se
Och ymnig bot och läkdom ge
De hjertan, verlden sårar.
Christus, Christus,
Så han kallas,
Som är allas
Bot och hugnad.
Der han fins, är sorgen lugnad.

I det har jag en hjertans ro,
Att den, jag gifvit har min tro,
Sin kärlek ej bortvänder,
Att Herren, sig till lof och pris,
Mig föra vill i paradis;
Thy klappar jag med händer.
Amen, amen,
Ädla krona,
Mig förskona
Till det sista
Från att nå'nsin dig bortmista!

N:o 134.

Nyårspsalm.

Ett år har gått till ända,
Ett år af nådens tid,
O Gud, till dig vi vända
Vår tanke, var oss blid;
Se an oss nådefull
Och låt det, som blef brutet,
I glömska varda slutet,
För Jesu Christi skull.

Ty, Gud, om hämnd du hvälfver,
Ho blifver skuldlös qvar?
Ho är, som vet det sjelfver,
Hur tidt han syndat har?
Ett veta vi allen,
Att en oss vill försona
Och du åt honom skona
Oss arma, hvar och en.

Vi tacka dig, o Herre,
För tusenfaldig nåd;
Det bättre som det värre
Var allt ditt visa råd.
Om vi vår vilja fått,
Om du oss hade gifvit
Allt, hvad som önskadt blifvit,
Ack, hur då illa gått!

Hvad är, som oss behagar?
Jo, att i lustar gå.
Men du gaf klara dagar
Och mulna likaså.
Der modet blef för stort,
Der lät du sorgen komma;
När sorgen gjort oss fromma,
Kom trösten lika fort.

De sår, din tuktan slagit,
Låt dem tillsamman gro,
Låt, hvad du gett och tagit,
Befrämja hopp och tro,
Och gör det nya år
För oss välsignadt, Herre,
Att det med synder färre
En gång ifrån oss går.

O Gud, vår lefnad skrider
Emot sitt mål hvar dag;
När till sitt slut den lider,
Oss då till dig upptag,
Der år ej täljas mer,
Och inga skiften hända,
Men glädje utan ända
Du åt de trogna ger.

N:o 146.

Trettondedagspsalm.

O Jesu Christ, att nalkas dig
Och dig i tro tillbedja,
Det endast kan på sorgens stig
Rätt innerlig
Vårt arma hjerta glädja.

Med himmelsk ro, med salig fröjd
Vi oss i dag påminna
Hur, konung, du af himlars höjd,
På jorden röjd,
Lät som ett barn dig finna.

Vi stanna vid en krubbas brädd,
Der, Jesu, är ditt läger;
I herdatjäll af strå beredd
Är dig din bädd,
Det är, hvad här du äger.

Och med så torftig vård ändå
Och i så ringa ära
Du växa skall och krafter få,
Dermed du må
All verldens skulder bära.

Din barm som vår vid hjertats slag
Vi höjas se och sänkas;
Hvad ondt gör du, att den en dag
För menskolag
Skall med ditt hjertblod stänkas?

Vi se din panna klar och blid,
Kring den skall törne vridas;
Och händren, sänkta nu i frid,
Snart blir den tid,
Då de vid korset smidas.

Det är den lön, du finner här
I denna verlden vrånga
För det, att du dess börda bär
Och redo är
För den i döden gånga.

Och hade allt sitt gods och guld
Dig jordens slägter gifvit,
Din kamp och död för menskors skuld,
Din kärlek huld,
Hur fattigt lönt den blifvit!

O Jesu, ve, att äfven vi
För godt så ondt dig göra,
Att för hvar synd, vi falla i,
Vi stå dem bi,
Som dig till korset föra!

Vi veta ingen annan bot,
Så syndiga och arma,
Än falla, Jesu, för din fot:
Tag oss emot,
O Herre, dig förbarma!

Passionspsalmer.

N:o 147.

Menniskones son.

Han på korset, han allena
Är min fröjd och salighet;
Ingen kan så väl mig mena,
Ingen så mitt bästa vet,
Ingen är som han mig god,
Ingen har så tålamod:
Sökte jag kring jorderike,
Aldrig funne jag hans like.

Jordisk vän kan lindra nöden
För en vän, som hjelp begär,
Jordisk kärlek går i döden,
När med kärlek lönt den är;
Men hvar se vi här en man,
Som så tåligt älska kan,
Att han allt för dem vill bära,
Som blott hat mot honom nära?

Han på korset, han allena,
Annan är ej funnen än,
Han Guds lam, det fromma, rena,
Dör för ovän som för vän;

Han, den ende, gör ej val,
Räknar ej de sinas tal:
Kommer alle! Så han talar,
Kämpar, blöder och hugsvalar.

Solen, som från fästet lyser
Öfver ond som öfver god,
Blott en ringa droppe hyser
Af hans djupa kärleksflod;
Månen, som från himlens hus
Ger åt sjelfva natten ljus,
Månd' en skugga endast vara
Af hans kärlekseld den klara.

Honom vill jag glad tillhöra,
Hvad mig än blir förelagdt;
Christus kan mig saliggöra,
Ingen verldens gunst och makt.
Vanskligt är ju annat allt,
Som ett töcken tomt och kallt;
Men den jag vill efterfråga,
Evig är hans hjertas låga.

Han på korset, han allena
Allt mitt hopp och goda är;
Ingen må mig det förmena,
Att jag hafver honom kär.
Hvar har jag en vän här sport,
Som mig gjort, hvad han har gjort?
Han kan mig med Gud förena,
Han på korset, han allena.

N:o 148.

Suckar vid korset.

Hvad skall mitt offer blifva,
O Jesu kär, åt dig,
Hvad kan jag återgifva,
För hvad du gifvit mig?
Gods, lif jag gerna bjuda vill,
Ja, hjertat ur mig rifva
Och lägga det dertill.

Jag tänkte: om jag hade
Allt vida verldens guld
Och för din fot det lade,
Visst såg du dertill huld.
Ack, snart jag fann hur falskt jag tänkt,
Ty hvem har, så jag sade,
Sitt lif för skatter skänkt?

Då mente jag: med lifvet
Görs hvarje skuld dock qvitt,
Ditt lif för mig blef gifvet,
Dig vill jag gifva mitt.
Mitt lif! Ack, usel skänk det är;
En död ju är det blifvet,
Du ensam lif beskär.

Sist ville jag dig lofva
Sjelft hjertat ur min barm.
Jag tänkte: denna håfva
Är kanske mindre arm.
Mitt hjerta, fullt af synd och nöd!
Ack, just för denna gåfva
Du lidit korsets död.

Så hvad jag har att skänka,
Det är platt intet värdt;
Men, Jesu, lär mig tänka,
Att intet du begärt.
Jag ser dig mild på korsets stam
Din blick i döden sänka;
Din död, den bär jag fram.

Jag sjunker för dig neder
Och säger tröstelig:
Det offer, jag dig reder,
Är lif igenom dig;
Jag sjelf är arm, o Jesu Christ,
Men dig ske pris och heder,
Du fyller all min brist!

N:o 149.

Jesu ord på korset.

Vår Herre Christus talat har,
Då han på korset fästad var,
Sju ord för oss på jorden;
Behållom väl i minnet qvar
De helga, dyra orden!

Hans första ord, det var att be
En fridsens bön för syndare,
En bön så ljuf att höra:
Förlåt dem, Fader, det, ty de
Ej veta hvad de göra.

Hans andra ord, o lof och pris,
Var tröstens ord på lika vis;
Han hördes röfvarn svara:
I denna dag i paradis
Skall du ock med mig vara.

Hans tredje ord af kärlek är
Till lärjunge och moder kär
En maning blid och goder:
O qvinna, se din son är der,
O son, se der din moder!

Mig törstar, var hans fjerde ord;
Ack, otack svår, ack, fallna jord!
Er skuld, o menskor, fatten:
Den, som er rågat nådens bord,
Får ej en droppe vatten.

Hans femte ord oss lära kan,
Hur han af både Gud och man
För vår skuld lemnad blifvit:
O Gud, min Gud, hvi, ropar han,
Har du mig öfvergifvit?

Hans sjette ord, det innebar,
Att nu den seger vunnen var,
Hvarom all skriften ordat;
Ej lif, ej död en lösen har,
Som hans: det är fullbordadt.

Hans sjunde ord, så fullt af frid,
Hjelp Gud oss i vår sista strid
Det i vår suckan blanda:
I dina händer, Fader blid,
Befaller jag min anda.

N:o 161.

Christus i grafven.

Kom tyst, kom tyst, han hvilar nu,
Stör ej hans ro, hans sömn är ljuf
På mycken vedermöda;
För kamp på jorden fann han frid
I grafven hos de döda.

En dagakarl har trälat ut,
En bördans man har här till slut
Den från sin skuldra tagit;
I verlden fins en like ej,
Som dragit, hvad han dragit.

Och vill du veta, hvad det var,
Som han i döden tålig bar?
Det var vår kamp och fruktan,
Vår brist, vår skuld, vår synd och död
Och all Guds hämnd och tuktan.

Dem har han nu dock kastat af,
De ligga gömde i hans graf,
Att oss ej mer förskräcka;
Men börjadt är ett nådens lif,
Som ingen makt skall släcka.

Kom tyst och se Guds offerlam!
Det blödde nyss på korsets stam,
Nu har det allt fullbordat;
I ringa skepnad, mildt och fromt,
Det ligger gömdt och jordadt.

Men söker du det nya lif,
Som ej är skuggors tidsfördrif,
Och ej af döden hinnes,
Så lemna verldens prål och kom,
I denna graf det finnes.

O fröjd, nu är en hvilostad
Min graf ock vorden, der jag glad
Kan lemna vandringsstafven;
Till sömns blott läggs jag i min graf,
Sen Christus helgat grafven.

Med tröst vill jag mot döden se,
Jag vet, att min förlossare
Han lefver och skall lefva;
Han skall mig lifvet återge,
Hvi skulle jag väl bäfva?

N:o 167.

Påskpsalm.

Ho vill mer för döden bäfva
Som för en allsvåldig makt?
Christus lefver och skall lefva,
Han har döden nederlagt.
Döden är ej fruktansvärd,
Frukta mer för synd och verld;
Öfver härjaren med glafven
Hafver Christus brutit stafven.

Visst försöktes dödens tänder,
Hur de kunde bita bäst,
När han en gång fått i händer
Den, han fruktat allra mest;
Men det var som ville natt
Taga sjelfva dagen fatt,
Stoftet himlens sol betäcka
Eller mörkret stjernan släcka.

Detta är vår påskaglädje:
Jesus lefver fast han dött,
Till hans död från vår vi vädje,
I hans lif vårt lif är födt.
Jesu, hjelp oss hvarje stund
Dö från synd och verld i grund,
Då först få vi rätt förfara,
Hur du månd' uppstånden vara.

När vi dagligt oss bemöda
Att med Jesu Christi nåd
Gamla menskan i oss döda
Med dess lustar, verk och råd,
Se vi, att en ny uppstår,
Som allt större krafter får;
Det är oss till tecken gifvet
Af uppståndelsen och lifvet.

Pingstpsalmer.

N:o 178.

Vi lofva dig, du Helge And',
Guds kärleks eld, Guds godhets hand.
Till allt, som är, du sträcker dig,
På gåfvor outtömmelig.

Ack, fattigdom och kamp och nöd,
I början gråt, i slutet död,
Det är, hvad jorden oss beskär;
All himmelsk del din gåfva är.

När sorgen vill oss tynga ned,
Och hjertat bäfvar utan fred,
Är du oss närmst med råd och tröst
Och lyftar bördan af vårt bröst.

Och blåser lyckans vind oss god,
Att medgång föder fåviskt mod,
Då skaffar du oss nöd för nåd
Och späker så vårt öfverdåd.

Men trampas vi i stoft och mull
För Guds och för hans sannings skull,
Och ställer verlden vakter ut,
Att göra på vår tro ett slut;

Då blir du i vår barm en eld,
Som genombryter våld och veld,
Och styrker oss med mod och hopp
Och för oss sist till himlen opp.

Vi bedja i vår fåviskhet,
Ty ho är den sitt bästa vet,
Vi bedja om allt jordiskt väl
Och glömma bort vår arma själ;

Men du, du finner råd och bot:
Du beder ock, men oss emot;
Och när vår bön oss vägras då,
Är det, hvad bäst vi kunnat få.

Ej fins så gömdt ett rum på jord,
Att ej din godhet der är spord,
Så öfvergifven ingen är,
Att du ej vård om honom bär.

All vishet, tro och kärlek sann,
Allt mod, som mod rätt kallas kan,
All endrägt, frid och glädje ljuf,
O Helge Ande, verkar du.

Vi bedja dig i denna stund:
Behåll oss städs i ditt förbund,
Och för oss sist till evig fröjd
Med dig uti din himmels höjd.

N:o 179.

Träd in i detta hjerta,
Guds Ande ren och skär,
Fast jag med bitter smärta
Vet, hur det syndigt är;
Ack, jag det borde rena,
Men det kan du allena,
Så kom och blif mig när.

Kom in i detta sinne,
Åt dig helt anbefaldt,
Fast mörker är derinne,
Och det är tomt och kallt.
Det kan sig sjelft ej lysa;
Ack, finge det dig hysa,
Hur olikt blef då allt!

Jag ser, hur jorden prålar
Med örter utan tal;
Ej dröjde solens strålar,
Fast vinter låg i dal;
De skyndade att komma,
Och straxt sågs marken blomma,
Som nyss var tom och sval.

Dock kan ej solen hinna,
O Ande, dit du når,
Dock kan ej solen brinna
Så varmt, som du förmår;
Hvi skall jag då ej våga
Dig bedja, att din låga
Min vinter gör till vår.

Hur kan jag sjelf förtaga
All syndens styggelse,
Hur mörkret från mig jaga
Och ljus och tröst mig ge?
Att tömma hafvets vatten,
Från fästet sopa natten
Mig vore lättare.

Till dig jag tillflykt tager,
Kom, Ande, hos mig in,
Tänd upp din helga dager
Uti mitt skumma sinn',
Att mörkret måste vika
Med all dess här tillika,
Och jag får blifva din.

N:o 185.

Hvi stängs så hårdt ditt hjertas port,
Hvi far du så i synder fort
Från stund till stund, från dag till dag,
Ja, till ditt sista andedrag?

Är då så kär för dig din natt,
Är evig död så herrlig skatt,
Att du försmår att akta på,
Hur ljus och lif du finna må?

Om jorden all dig hörde till,
Och du dock gick i mörkret vill
Och föll till sist i öppnad graf,
Hvad glädje hade du deraf?

Du ser din nöd, men tvekar än,
Du suckar: ack, hvar finnes den,
Som visa kan en syndig själ,
Hvar han skall finna evigt väl?

Ack, tvekan råder ingen bot,
Förtviflan står ej fall emot,
Men fast beslut ger hopp i nöd,
Och hopp ger tro, och tro ger stöd.

Tag mod och bed, så kommer han,
Som väg och stig dig visa kan,
Guds Helge Ande full af nåd,
All ängslans tröst, all tvekans råd.

Till honom är dig vägen kort,
Han viker aldrig fjerran bort,
Han står vid hjertat utanför
Och minsta suck derinne hör.

Så låt ditt hjerta öppna sig
För Andens nåd, som söker dig,
Låt honom bli och bo dig när,
Och räds ej., fast du syndig är.

Han skall nog rena sjelf sitt hus,
Sin boning göra glad och ljus,
Han, som oss tvår i dopets flod
Och helgar genom Jesu blod.

N:o 199.

Läroembetet.

(Bearbetning.)

Nu fröjde sig den vida jord
Af Herrans nåd och helga ord,
Försporde i hans apostlars röst
Och kungjordt oss till evig tröst.

När Christus här fullbordat allt,
Som Fadren honom anbefallt,
Han sände efter Guds beslut
Kring verlden sina vittnen ut.

För verlden ringa voro de,
Dagkarlar, arma fiskare,
Men hvad de vittnat, hvad de sagt,
Har öfver jord och himmel makt.

Det var Guds löfte, fast och visst,
De lade ut båd' först och sist,
Det var, hur nåd med Christus kom,
Som hans apostlar talte om.

Och hvar det ord predikadt vardt,
Der tändes hjertan underbart,
Guds Helge Ande var deri,
Att som en eld det kunde bli.

Välsignade de helga män,
Som lärt oss söka himmelen
Och visat oss, hvar vägen går
Igenom Jesu Christi sår.

Gif oss, o Gud, din Andes nåd,
Att vi må följa deras råd
Och alle med dem prisa dig
Och lefva så evinnerlig.

Psalmer öfver söndags-evangelier.

N:o 201.

Joh. 2: 1—11.

Säll den, hvars hopp till Jesum står,
Ehvad här ock må hända,
Säll den i nöd och lust, som får
Till sådan vän sig vända;
Det är en vän att lita till,
Som hjelpa kan och hjelpa vill
Så fröjd som sorger bära.

Han skyr ej ort, der plåga bor,
Ej rum, der helsan glädes,
Hvar helst en själ på honom tror,
Är han med fröjd tillstädes;
Till sorgehus, till bröllopsfest
Han kommer mildt, den ädla gäst,
Der blott han bjuds och kallas.

Så blid och hjertelig han är,
Så snar att med oss vara,
Behöfver för den, hjelp begär,
Ej sina håfvor spara;
En konung öfver himmelrik,
Gör han sig sjelf den minste lik
Och är oss som en broder.

O himlafröjd att tänka på,
Att den Guds spira äger
Ej vill den ringaste förmå,
Men endast hjertat väger,
Att den, så högt sin tron har satt,
Vill blifva allas del och skatt,
Som honom efterlängta!

Kom, Jesu, kom och blif mig när,
Kom i mitt tjäll det ringa,
Jag bjuder dig, fast arm jag är
Och mina håfvor inga;
Min boning är på glädje tom,
Men kom, så kommer rikedom
Och glädje utan like.

Blif här vår gäst, o Jesu god,
Och nådigt med oss handla.
Du kan för oss vår tåreflod
I glädjedryck förvandla;
Och när vår graf har öppnat sig,
Tag oss som gäster upp till dig
I höga bröllopssalen.

N:o 202.

Matth. 20: 1—16.

Hvad vilja vi på verldens torg,
Då der vi stå så länge,
En stolt af fröjd, en spak af sorg,
Men alle, ack, fåfänge?
Fins då ej den, oss kallar, här
Att i hans tjenst arbeta,
Är icke vingårdsmannen när,
Som månde Jesus heta?

Hans börda är dock aldrig svår,
Hans ok är ljuft att draga,
Han nöjs, med hvad enhvar förmår,
Och bryter ej den svaga:
Hans öga efter tron blott ser,
Ej på vårt verk tillika;
Sjelf är han den, oss krafter ger,
När våra krafter svika.

O Jesu, du vår vingårdsman,
Hvi öppnas ej vårt öra,
Då du så mildt oss ropar an
Och i din gård vill föra?
Hvar finne vi en lust så stor,
Den verlden kan förläna,
Som den att vara, der du bor,
Dig höra, se och tjena?

Bort tanke, att det är för sent,
Att re'n vår dag är liden.
Så har ej nådens Herre ment,
Som oss har unnat tiden.
Se, porten stänges ej igen,
Fast dagen hän ses draga;
I sena elfte stunden än
Vill Herren mot oss taga.

Jag kommit sent, jag vet det väl,
Till Jesum, jag som mången;
Vid flärden fästad var min själ,
Och tröghet höll mig fången;
Jag kallades, men köttet stred
Mot viljan, som sig röjde,
Jag såg och såg, hur dagen led,
Men tvekade och dröjde.

Dock gläds jag, att jag funnit den,
Som vill min brist förgäta
Och lön ej efter gerningen,
Men efter nåd mig mäta.
Nu, Jesu, hog och vilja stärk,
Att jag mig ej må spara,
Men glad arbeta i ditt verk
Och from och trägen vara.

N:o 204.

Luc. 16: 19—31.

Bort, verld, med all din ståt och prakt,
Som själars ro förtager,
Bort rikdom, ära, gunst och makt,
Som mången man bedrager,
Bort vällust all och yppighet,
Som gör, att lätt vi vike
Från kärlek och barmhertighet
Och skiljas från Guds rike.

Hur mången lefver icke här,
Som vore honom lifvet
Till idel lek för hans begär,
Till glädje endast gifvet!
I rus och yra spiller han
Det goda, här han äger,
Och stormar, lik den rike man,
Hvarom oss skriften säger.

Der håfvor slösas utan skam,
Der är han gerna inne,
Men vågar armod träda fram,
Förbittrar sig hans sinne;
Den fattige får hårda ord,
Får vid hans dörrar ligga
Och för sin hunger af hans bord
Förgäfves smulor tigga.

En tid, en tid det räcker så,
Då bli hvarannan like
Den här till andras bröd måst gå
Och den omätligt rike;
Hvad olikt varit har förut,
Det jemnas allt i grafven,
Der klädes purpurn af till slut,
Der fälls ock tiggarstafven.

Hvem har, när slut är jordiskt väl,
När verldslig ära ramlat,
Hvem har då skatter åt sin själ
För evigheten samlat?
Den ensam är sannskyldigt rik
Och värd att lycklig skattas;
All annan lycka, bubblan lik,
Knappt ägs, förr'n den oss fattas.

Ve sådan fröjd, som drar oss bort
Från glädjen utan ände,
Ve sådan lust, som är så kort
Och slutas med elände,
Ve sådan glans och rikedom,
Som, när oss döden nalkas,
Oss lemnar qvar med törstig gom
Att evigt aldrig svalkas.

Nej, Jesu, gif mig kamp och nöd
Långt hellre här i verlden
Än helvete och afgrunds glöd
Uppå den sista färden;

Men får jag gods och guld, så gör
Mig snar att mig förbarma,
Och nådigt städs mitt hjerta rör
Till hjelp för dina arma.

N:o 208.

Luc. 16: 1—9.

Hur ofta spörjs ej flit och id,
För vansklig tid,
Hos dem till jorden höra!
De hvila ej, de vaka gladt,
Så dag som natt,
Att här sig skatter göra:
De sätta all förmåga ut,
Att få till slut
Ett jordiskt välstånd äga,
Och för en lön, som flyktig är,
Som rost förtär,
De inga mödor väga.

Ack, att de i sin sak sig te
Långt visare
Än bland Guds barn så mången,
Som, fast hans nådetid är kort,
Den slösar bort,
I sömn och tröghet fången.
Ack, hvarför vakar icke han,

Som vaka kan
Och kallad är att vaka?
Hans sånings stund till ände går;
Om han ej sår,
Hvad skördar han tillbaka?

Det är dock en helt annan skatt
För honom satt
Att hoppas, se och kräfva,
En skatt, som här en mammons slaf
Ej känner af,
Ej vet att eftersträfva.
Det är en annan skörd också
Han väntar få
Än den, som jorden gifver;
Det är en annan salighet
Än den, han vet
Att här oss unnad blifver.

Det är en skatt, som evig är,
Som väntar, när
Vår tid gått här till ända,
En skatt som ej, likt jordiskt gull,
Är stoft och mull
Och snart skall återvända;
Det är en skörd af frid och fröjd
I himlars höjd,
Som aldrig mer skall sluta;
Det är en salighet hos Gud,
Den Christi brud
Skall der osägligt njuta.

Så må vi gifva, väl till mods,
Allt timligt gods,
Ja, lifvet, om det gäller,
För det, som oförgängligt är,
Som vårt begär
För alltid tillfredsställer;
Så må vi sträfva utan rast
Och hålla fast
Det eviga och ena;
Var du vår hjelp, o Jesu god,
Stärk kraft och mod,
Du all vår kraft allena!

N:o 209.

Luc. 10: 23—37.

Hvem kallar du din nästa här,
Den du på all din bana
Skall hålla som dig sjelf så kär,
Som Herrans ord dig mana?
Hvem är den man,
Hvar finnes han?
På denna strand,
I fjerran land,
Hvar skall man honom spana?

Är det en skyld, den samma blod
Har närmst med dig förenat,
En moder ljuf, en fader god,
Den Herrans bud har menat?

En vän kanske?
Ja, fjermare:
Den fromma hop,
Som Christi dop
Har tvagit, styrkt och renat?

O, bortom länder, haf och berg,
Hvar helst sig lif kan fästa,
Der syns, fast skild till tal och färg,
Guds håfvor menskan gästa.
På snöhöljdt fjäll,
I solvarmt tjäll,
Der blomstring bor,
Der ört ej gror,
Der ser du ock din nästa.

Du ser en menniska, som du
Vid fröjd och sorger bunden,
Du ser ett lif, som lefves nu,
Och som förgår med stunden;
Du ser den lott,
Du sjelf har fått
Af lust och nöd,
Af lif och död,
Så lika allt i grunden.

Det är din nästa, som du ser;
Så följ då ordets lära
Och skynda, der han ligger ner,
Att honom hjelp beskära.
Till bistånd var
Beredd och snar

Med tröst och råd,
Med verk och dåd,
Till Jesu fröjd och ära.

Ja, Jesu, du som lidit har
För vän och ovän lika,
Din kärlek läre oss enhvar
Att ej vår nästa svika;
Om känd han är,
Om främling här,
Går nöd uppå,
Vi hjelpa må
Och ej från honom vika.

Sannfärdigt är Guds dyra ord,
Att kärlek är det bästa;
I allt, i himmel och på jord,
Gör kärleken det mesta;
Men ensam går
Och utan spår
Och utan vän
Försvinner den,
Sig sjelf blott har till nästa.

N:o 210.

Luc. 17: 11—19.

För dig min nöd jag klagar,
O Jesu, hör min röst,
Jag suckar alla dagar
Till dig med ängsladt bröst;
På verldens lust bedragen,
Med sår af synden slagen,
Jag ropar: gif mig tröst!

Det gör dig ingen möda
Att mig helbregda få,
Till lif på nytt mig föda
Och ren från smittan twå;
Hvi skulle jag ej våga
Uti min sorg och plåga
Din hjelp att kalla på?

Ja, gif en vink allena,
Så är min räddning gjord,
Ett ord ju kan mig rena,
Så säg det nådens ord!
Du ensam kan mig frälsa,
O du, som är all helsa
I himmel och på jord.

Jag är för dig, o Herre,
En arm samaritan,
Som vandrat, ack, dess värre,
På verldens breda ban;
Nu kraft och lif mig fela,
Men du är stark att hela
Och att förlåta van.

Af synden qvald jag gråter.
Hjelp, Herre, nådelig,
Att jag får komma åter
Och botad visa mig.
Ack, vill du tröst mig gifva,
Skall jag ej uteblifva,
Men städse följa dig.

N:o 212.

Matth. 18: 23—35.

Hvad skall då bli, hur skall då gå,
Hur måste jag ej bäfva,
När Gud en gång mig kallar på
Och räkenskap vill kräfva,
När ordet ljuder från hans mun:
Kom, tjenare, att svara
För tio sinom tusen pund,
Som du har bort förvara!

Ack, mer mig gafs än detta allt,
Och nu dock allt mig brister,
Till detta tal går tusenfalt,
Ja, mer mitt skuldregister.
Jag slösat allt, jag vet det väl
Som ur otömlig källa,
Och nu, så arm till kropp och själ,
Skall allt jag återställa.

För nådens håfvor, dem jag fått
Att vårda och förvalta,
Jag äger nu, ack, synder blott
Och ångrens tårar salta;
Och Herren kommer med sin dom,
Han vill den ej förhala;
Hur skall jag blottad, bar och tom,
Min svåra skuld betala?

O Gud, af din barmhertighet
Gif till, hvad mig kan fela!
För den, som sjelf af brist ej vet,
Men allas brist vill hela,
För Jesu nåd mig nådig var,
Att du min skuld förglömmer;
Ej annan tillförsigt jag har,
Än fly till den, mig dömmer.

Min domare, min fader blid,
Du Herre öfver alla,
Förlåt mig, hjelp mig, gif mig tid,
Och låt din stränghet falla;

Så vill jag börja om på nytt,
Ej mer ditt lån förstöra,
Men lära af en tid, som flytt,
Ett annat lif att föra.

Ett, Herre, lofvar jag ännu
Och skall det troget hålla,
Att gerna tillge såsom du
Dem, som mig ondt förvålla.
Hur är ej deras skuld till mig
Att som ett intet skattas,
Om jag, som brast i allt för dig,
Med miskund dock omfattas!

Jag varit färdig, lätt och snar
Min nästas fel att räkna,
Men trög, när sjelf jag felat har,
Att det i minnet teckna;
O Gud, förlåt mig det och lär
Mig ändra hog och sinne,
Att glömsk vid andras fel jag är,
Men egna har i minne!

Om Guds ord och församling.

N:o 223.

Gudstjensten.

Hur ljuft det är att komma
Till Herrans tempelgård,
Der trogna själar blomma
Som liljor i hans vård!

Man ser de skära kalkar
För Gud der öppna stå,
Och himmelsk dagg dem svalkar,
Att lif och kraft de få.

Hur kärt, i Andens enhet
Att dem tillsammans se,
I trohet och i renhet
Åt Herran offer ge.

När de Guds lof upphöja
På denna fridens ort,
Hvem vill då ute dröja
Och stanna vid dess port?

Träd in att se och smaka
Hur ljuflig Herren är,
Att bedja och att vaka
Med hans utvalda der!

Der ute lefver flärden,
Så glädjelös och tom;
Ack, ringa fröjd ger verlden
Emot Guds helgedom.

Ej vill jag vandra fjerran
Till mörker bort från dag;
Mitt ljus det är af Herran,
Min sol uppsöker jag.

Inför hans anlet klara
Vill i hans hus jag bo,
Der är mig godt att vara,
Der har mitt hjerta ro.

N:o 225.

Guds ord.

En dyr klenod, en klar och ren,
Oss unnats här att äga,
Den perlor, guld och ädelsten
På långt när ej uppväga;
En skatt, den yppersta på jord,
Få vi vår egen kalla:
Den skatten är Guds helga ord,
Som hörer till oss alla.

När annat, som vi akta värdt
Att äga här och spara,
Af rost och mal och tid förtärdt,
Hör upp vår fröjd att vara,
När dagens verk förgås med hast,
Ja, förr än afton stundat,
Står än Guds ord så nytt och fast,
Som när det först vardt grundadt.

Det bräcks af ålder ej och tid,
Om den ock evigt räckte,
Det går med samma kraft och frid
Från slägte och till slägte,
Det varar lugnt och oförryckt,
När annat allt har farit,
Det har ej annan ändalykt
Än Gud, som början varit.

Det kära ord, det enkla ord,
Som menskor dock förgäta,
Hvar är en mensklig visdom spord,
Som sig dermed kan mäta?
Hvar visar verlden oss en grund,
Så fast att derpå bygga,
Som ordet af Guds egen mun,
Det eviga och trygga?

Har du det ordet sökt till stöd,
När andra stöd dig svikit,
Från verldens haf, dess storm och nöd
In i den hamnen vikit;

Då vet du, hvad du tryggas vid,
Hvar du kan fasthet finna,
Då känner du en ort af frid,
Dit inga sorger hinna.

Som vattenfogeln dyker ned
I fjärdens klara bölja,
Att minsta fläkt af stoft dermed
Från sina vingar skölja,
Så tvår sig anden ren och skär
I ordets djup det klara
Och känner, att hans hem det är,
Der han i fröjd kan vara.

Välsignadt vare, Gud, ditt namn,
Och utan ände prisadt,
Att du till säker tröst och hamn
Oss alla vägen visat!
Hvem är nu fattig, hvem är rik,
När ej ditt ord oss fattas?
Den ena har, den andra lik,
Ju det, som mest må skattas.

N:o 226.

Guds hus.

Hell Herrans tempel, der hans folk
Församlas för hans öga
Och sången höjs och ordets tolk
Kungör Guds sanning höga!
Der firas rätt en glädjefest;
Mot den, hvad jorden äger bäst,
Ger glädje ganska föga.

En himmelsk ro, en salig frid
Uti Guds hus vi finne,
Vi komme undan kamp och strid
Som till en hamn derinne;
För verldens storm, som blåser vild,
Oss fläktar kring Guds Ande mild,
Då vi den hamnen hinne.

Du sorgsna själ, du qvalda bröst,
Du har det känt och pröfvat,
Du vet, hvar hjertat finner tröst,
När det är värst bedröfvadt,
Du lemnar verldens stoj och brus
Och vandrar till Guds stilla hus,
Der möts den oförtöfvadt.

Hvad tungt dig förr på sinnet låg,
Der hjelper Gud att bära,
Hvad mörker var i själ och hog,
Blir ljust af ljusets lära,
Hvad vissnadt var och utan hopp,
Välsignas, väckes, blomstrar opp,
Der lifvets sol är nära.

O fröjderum, o helsoort,
Der sorgen sjelf sig gläder,
O allom öppna himlaport,
Der inför Gud man träder,
Guds kyrka! Fast bestånde du,
Dig helge våra barn ännu,
Som vi med våra fäder.

N:o 236.

En kristens stridspsalm.

Till strids, o kristen, rusta dig,
Låt sömn och dvala fara,
Nu gäller gå i Herrans krig
Och lif för Gud ej spara;
Statt upp och se
Guds fiende,
Han hotar stark och vaken;
Så gå med lust
Till kamp och dust,
Ty Herrans Guds är saken.

Var stark, om du vill kämpa tryggt
Mot satan och hans skara;
Ej gagnar suck, ej båtar flykt,
Ej hjelper ängslig vara.
Han ger ej fred,
Han trampar ned,
Hvem helst han vinner öfver;
Var stark alltså,
Tag mod uppå,
Ty segra du behöfver.

Träd fram med Christus, blif ej blek,
Var djerf, fast ej förveten;

Här gäller ej en vansklig lek,
Här gäller evigheten.
  Förgås du här,
  Förgås du der,
Der evigt, här i tiden;
  Men får du vinst,
  Får döden minst:
Så är med denna striden.

Tänk ej, att dig allena rör,
Hvad här du gör och lider,
Guds egendom du strider för,
När för din själ du strider;
  För den stå bi,
  Håll stadigt i,
Att Gud den får tillbaka;
  Gör du blott ditt,
  Gör han nog sitt
Och skall sin del bevaka.

Var stark, men var än mera vis,
Och vaka alla stunder;
Den, som vardt orm i paradis,
Han sparar inga funder:
  Der våld ej rår,
  Till list han går,
Blir hal att se och höra,
  Ja, klär sig käckt
  I helgondrägt,
Att så din själ förföra.

Han skapar sig till fint förgift,
Att så dig fälla neder,

Han smyger sig i tal och skrift,
I blickar, skick och seder.
Haf ögat opp,
Sitt bästa hopp
Uppå din sömn han bygger;
Håll vård och vakt,
Med Herrans makt
Är du som vaken trygger.

Ja, Gud, vår starkhet, blif oss när
I dessa strider svåra,
De äro dina, så du lär,
Så sant de äro våra;
Beskärma du
Ditt folk ännu
Mot ondskans våld och makter,
Och sist till lön
Med seger krön
Sjelf dina trogna vakter.

N:o 237.

Ljusets seger.

Hur skola vi dig prisa,
O Gud, för all din nåd,
Hur skola vi bevisa
Vår tack i verk och råd?
Ej hjerta mäktar skatta,
Hvad godt af dig vi sport,
Ej tanke se och fatta,
Hvad oss din kärlek gjort.

De äro nu förgångne
Också de sorgeår,
Då fädren suto fångne
I mörkrets boja svår,
Då den, dig vedersakar,
O Gud, med våld och makt
Din sannings ljusastakar
Inunder skeppa lagt.

Ditt ord fick ingen hysa,
Som dertill vigd ej var,
Din kärlek fick ej lysa
För allom uppenbar;
Man måste djupt sig kröka
Till usla brunnar då,
Man måste menskor söka,
För att dig söka få.

Du, som din sanning skrifvit
Mer klar än sol och dag,
Du, som vår broder blifvit
Och fyllt för oss din lag,
Till dig fick man ej skåda
Med klar och öppen blick,
Hos dig, i nöd och våda,
Ej tröst man söka fick.

O hvilka svåra dagar,
O hvilken sorgens tid!
Då hördes verldens lagar
Mer än Guds stämma blid;
Hans löftes fasta grunder
Fick man ej bygga på;
En samling menskofunder,
Ack, den var bibel då.

Välsignad vare Herran,
Han frälsat har sin hjord;
Nu nära liksom fjerran
Bor rikeligt hans ord.
Den natt är nu försvunnen,
Som kom med våld och hot,
Den makt är svag befunnen,
Som stod Guds ära mot.

Nu måste de oss unna,
Hvad Gud oss gifvit har,
Den helga skatten kunna
Vi äga nu enhvar;

I slott och koja lika
Fins lifvets bästa tröst,
Och fattiga och rika
Förnimma Herrans röst.

Kom nu och sök att taga
Från oss vår helgedom,
Kom nu med mensklig saga
Och säg, den är Guds dom!
Den tid är icke mera,
När sådant våld gick an;
Nej, nu vill Gud regera
Sitt folk, allena han.

Ja, styre du och råde,
Gud, Fader, Son och And'!
Din starkhets arm i nåde
Beskärme stad och land;
Ditt ljus, som natten bräckte,
Förblifve oskymdt här,
Att slägte efter slägte
Må se dig, som du är!

Om ett kristeligt lefverne.

N:o 269.

Verldens fåfänglighet.

O lif i denna jämmerdal,
Hvad är du? Ack, ett ringa tal
Af sorgeår, af fröjdeår,
En längtan, som ej målet når,
En rök till vindars tidsfördrif,
En skugga af, hvad rätt är lif.

I dag gror plantan fager opp,
I morgon bär hon vissnad knopp;
I dag förnimmes glädjens röst,
I morgon suckas utan tröst;
I dag syns menskan frisk och röd,
I morgon är hon blek och död.

Fåfänglighet, förgänglighet,
Ho är som dig rätt fatta vet?
Du pryder dig för hvar och en,
Du tänder opp ditt falska sken,
Och ung och gammal innan kort
Du villar så i tomhet bort.

Här, der vi börja först med gråt,
Med tårar fukta se'n vår stråt,
Här, hvar vårt lif, när bäst det är,
Är idel möda och besvär,
Här, der ej stund är annan lik,
Här vill man se sitt himmelrik'.

Här glömmer man i syndens band
Sitt goda hem och fosterland,
Går som en främling och en gäst
Och tror sig dock för evigt fäst,
Vill lefva trygg från år till år,
Der allt liksom en suck förgår.

Gud, öppna våra ögon snart,
Att vi må skåda uppenbart,
Hur vanskligt allt på jorden är,
Hur ringa lust det med sig bär;
Hur stadig fröjd och saligt hopp
Hos dig vi måste söka opp.

Ja, led oss i din sanning, Gud,
Gif kraft att följa dina bud,
Var med oss i allt verk och råd
Och lär oss fly till Jesu nåd;
Då må hvad jordiskt är förgå,
Vårt rätta lif i dig vi få.

N:o 275.

Nykterhet och dryckenskap.

Ack, menskan är ett herrligt verk
Af Guds, den Högstes, händer,
I minsta lem hans vishet märk,
Hur allt till gagn dig länder;
Din fot från ort till ort dig bär,
Fast den dig tycks så ringa,
Och med din hand, så svag den är,
Kan hårda berg du tvinga.

Hvad rikedom af kraft och ljus,
Af under i hvart sinne;
Ditt öga är ett litet hus,
Hvad ryms dock ej derinne?
Ditt öra, fast orörligt, gör
Till sitt hvart ljud, som röres,
Och intet når dig utanför,
Som till din själ ej föres.

All fägring i Guds rika verld
Är satt för dig att fatta,
Guds fatabur är dig beskärd,
Att öppna och beskatta;
Från minsta sandkorn vid din fot
Till rymdens verldar store,
Allt skönjer du, allt tar du mot,
Allt är som ditt det vore.

Dock mer, ja, utan likhet mer,
Än jordiskt sinne känner,
Än öra hör, än öga ser,
Förnimma här Guds vänner;
Med andens syn Guds helga råd,
Hans löften och hans lagar,
Hans kärlek, vishet, makt och nåd
De skåda alla dagar.

O jämmer, att så mycket godt
Så många här förspilla,
Som framgent gå den väg, de gått
I lustar, rus och villa;
Hvad söka de, hvad vinna de
Uti sin syndayra?
Ack, timligt qval och evigt ve
Mot Herrans gåfvor dyra.

Förnuft och vilja, kraft och mod,
Allt, hvad till lif oss ämnas,
Förqväfva de i vinets flod,
Tills intet öfrigt lemnas,
Tills syn ej ser, ej öra hör,
Ej lem har känsla inne,
Och själen ändtligt döden dör
Som hvarje kroppens sinne.

Gud, upprätthåll ditt ädla verk,
Att det ej så får falla;
Beskärma, Herre, stöd och stärk
Mot frestelsen oss alla;
Lär oss de gåfvor bruka väl,

Dem du oss täckts förära,
Till fröjd och båtnad för vår själ
Och dig till pris och ära.

N:o 277.

Emot okyskhet.

Vi böra städs oss reda
Till strids mot verld och kött,
Som pläga oss förleda,
Det onda göra sött;
Vi böra stundligt vaka,
Ty frestelsen är när,
Och verldens lust försaka,
Som Herrans lust ej är.

Ty verldens lust är börja
Med fröjd och välbehag,
Den slutas med att sörja,
Den varder natt af dag;
Men Herrans lust är lida
I början tvång och strid,
Och saligt slut förbida,
Som är en evig frid.

Ack, att i oss vi finne
Så mycken skröplighet!
Till hjerta, hog och sinne
Sin väg vår ovän vet:

Hvar god och herrlig gåfva
Till ondt han vända kan,
Och der vi säkre sofva,
Der sofver icke han.

Upp då ur sömn och dvala,
Ej finnes annat råd,
Upp att med Herren tala
Om bistånd, hjelp och nåd;
Han skall vårt hopp ej svika,
Om det af hjertat är,
Men tvinga den att vika,
Som städs vårt fall begär.

O kom, Guds lam du rena,
Kom, Herre Jesu Christ,
Att dig med oss förena,
Så helas all vår brist;
Vårt kött skall oss ej fälla,
Der du vill stå oss bi,
Vårt blod, vår syndakälla
Gör du från smitta fri.

Ja, vike från oss fjerran
Hvar köttslig lustas makt;
Rent hjerta älskar Herran,
Så har han sjelf oss sagt.
Säll den, för honom träder
I tukt och menlöshet;
Han bär rätt bröllopskläder,
Han ser Guds herrlighet.

N:o 282.

Korset.

Hvi käns mig tungt det kors, jag bär,
Hvi klagar jag så ängsligt här,
Der allt förgängligt är,
Der sorg som glädje rast ej har
Och knappt har kommit, förr'n den far?

Mitt lätta ok jag tröttnar vid;
Jag suckar öfver kamp och strid
I denna korta tid;
Hvi mäktar jag ej härda ut
Den nöd, som dock så snart tar slut?

Ej har en fiende mig sändt
Den tår, som på min kind har bränt,
Det qval, mitt hjerta känt?
Det är ju Gud, min fader god,
Som pröfvat så mitt tålamod.

Han sändt min sorg, jag städs det fann,
Och den, han agar, älskar han,
Derpå jag trösta kan.
Af Gud till oförgängligt godt
Ett lätt och timligt ondt jag fått.

Så vill jag bära det förnöjd
Och bida, under korset böjd,
    Att sorgen byts i fröjd.
Ack, snart ju slutas här mitt lopp,
På Herren bygger jag mitt hopp.

Pris vare Gud, hans vilja ske!
I allt, hvad han mig täckes ge,
    Skall jag hans kärlek se;
Han är mig hopp och tröst och stöd,
Så är jag trygg i lif och död.

N:o 296.

Bönepsalm.

Ho är den, som dristar säga,
Att han gett sig det han har,
Att ej allt, hvad han får äga,
Är Guds gåfva uppenbar?
Själ och kropp, ja, sjelfva lifvet
Är ju allt af Herran gifvet.

Herrans håfvor här vi gästa,
Allt är hans och intet vårt;
Herren sörjer för vårt bästa,
Oss det blefve ganska svårt.
Intet kunna vi förtjena;
Döden, den är vår allena.

Dock förhäfver sig här mången
Öfver hvad ett lån blott är;
Arm för Gud, i synder fången,
Han af menskor pris begär,
Vill berömd och firad vandra,
Fast allt sitt han fått som andra.

Tänkte den, som Gud har gifvit
Här af håfvor större mått,
Att hans skuld ock större blifvit,
Att han större ansvar fått,
Långt ifrån att sig förhäfva,
Skulle han i hjertat bäfva.

Ödmjukt sinne gif oss, Herre,
Redlig hog och vilja god,
Så mot större som mot smärre
Frimod, saktmod, tålamod!
Dig allt lof må vi hembära,
Dig allena vare ära.

Böner i landsplågor.

N:o 308.

(Öfversättning).

Stäck din vrede, Herre, och oss benåda,
Låt ej mer ditt blodiga gissel råda,
Väg ej mot de skulder, som oss anklaga,
Fader, din aga!

Om, som vi förskyllat, du straffet toge,
Ho är den bland oss, som ditt slag fördroge,
När en verld förginges i qval och fruktan
Under din tuktan?

Men var mild, barmhertige, skona, skona!
Låt din nåd din eviga rätt försona,
Du, som har till eget att dig förbarma
Öfver oss arma!

O, hur kunna jordiska maskar ringa
Dig, som skapat verlden, till vrede bringa?
Stoft och rök och flyktande skuggor bara
Ser du oss vara.

Ärfda brister sig i vårt väsen blanda,
Köttets lustar locka vår svaga anda;
Låt ett sådant öde ditt hjerta röra,
Värdes oss höra!

Låt en bön, en död och en blodskamp gälla,
Mins, att törnekronan och korset ställa,
När din hand till hämnden vi lyftad skåda,
Mellan oss båda.

Stöd det verk, du låtit din Son fullända,
Hvad han lidit, låt det till gagn oss lända,
Gälde blodet, som ur hans hjerta flutit,
Hvad vi förbrutit!

Så, o så, allsmäktige, låt det blifva!
Fräls oss, Herre, kom att förlossning gifva,
Du, som en treenigt skall evigt vara,
Spara oss, spara!

N:o 309.

Nu spörjes gråt och klagoljud,
För Israel är nu, o Gud,
Den hårda dagen inne;
Den tid, som är, är nödens tid,
Med rop och gråt, med kamp och strid,
Med bäfvan i hvart sinne.

Din tuktan, Herre, drabbar svårt,
Din hand är tung, ditt gissel hårdt,
Din vrede oss förskräcker;

Vårt folk förgås, vårt land är dömdt,
Vi finna ej ett rum så gömdt,
Dit ej din hämnd sig sträcker.

Och dock vi måste, Herre vred,
För dina fötter falla ned
Och dig i straffet vörda;
Att det, fast upp till randen fyldt,
Är mindre dock, än vi förskyllt,
Det lägger sten på börda.

Omkring oss se vi qval och nöd,
Ett bittert lif, en hopplös död,
Allt jämmer, ängslan, fara;
Och se vi i vårt eget bröst,
Då skönjas der, för frid och tröst,
Dödssynder uppenbara.

Ho löser våra skulders band,
Ho böjer af din starkhets hand
Och stäcker, Gud, din aga,
Der, nådens konung, sjelf ej du
Till mildhet vänder om ännu
Och vill ditt straff förtaga?

Du bär en faders ljufva namn,
Du öppnat oss en broders famn
I Jesu famn och sköte;
Full är all verlden af din nåd,
Att allt förlåta har du råd,
Fast jord och himlar bröte.

Hvad äro vi, hvad mäkta vi,
Om du din rätt vill hålla i
Och låta nåd ej gälla?
Ack, skuggor, dem i dag man ser,
I morgon icke finner mer;
Ett vindkast kan oss fälla.

Men dina barn, o Fader, spar,
Barmhertige, barmhertig var,
Du rike, hjelp oss arma;
Vår skuld låt dö i Christi död,
Låt vara nog af kamp och nöd,
O Herre, dig förbarma!

N:o 311.

Bön om frid.

Frid är fröjd; der frid ej råder,
Ingen glädje hemma är.
Fridens stilla helsoåder
Lif och lust och krafter när.
Frid är lycka, tröst och hägn,
Frid liksom ett sommarregn
Kommer mildt från höjden neder
Och välsignelse utbreder.

Frid vill Herren i det höga,
Bjuder, skyddar, älskar den;
Fridfull ligger för hans öga
Utan gränser himmelen;
Frid och kärlek är den ton,
Englar sjunga kring hans tron;
Frid af fromhet, nåd, försoning,
Det är lifvet i Guds boning.

Frid på jorden, skall den komma,
Innan jordens dag är all?
När slår stunden, då den fromma
Utan strid här lefva skall?
Gud, i denna pröfningstid
Styrk oss med din himlafrid,
Gif oss hopp att den få skåda,
Der du bjöd den evigt råda!

N:o 312.

Jordens fruktbarhet.

Hur skön är än ej jorden,
Fast syndens dom hon bär,
Igenom menskan vorden,
Förtappad som hon är.

Hon öppnar sina håfvor
För oss från år till år
Och bjuder lust och gåfvor,
Så fullt hon det förmår.

För oss ännu hon blommar,
Fast ren och skär ej mer;
Höst, vinter, vår och sommar
Sitt goda hon oss ger.

Välsignelse af nåder,
O Gud, åt henne gif,
Att hon den ock förråder
Mot allt, som här fått lif.

Gjut saft i blad och knoppar,
Gif blomstring, färg och fröjd,
Låt regn i blida droppar
Uppfriska dal och höjd.

Låt mogna växt och kärna
Utöfver allt vårt land,
Och äng och åker värna
För hagel, frost och brand.

O Gud, låt allt sig froda,
Korn, gröda, mod och hopp,
Krön året med ditt goda
För både själ och kropp.

Välsigna hvarje ställe,
Der lif kan dröja qvar,
Med hvad till uppehälle
Du oss förordnat har;

Att vi för kroppslig plåga,
För hunger, brist och nöd
Ej dig förgäta måga,
Vår hjelp i lif och död!

Gör jorden till din boning,
O Gud, som först hon var,
Låt gälla den försoning,
Din Son oss vunnit har.

Då skall hon bättre blomma
Och bättre frukter ge,
Då skall ock här den fromma
Ej mer blott jämmer se.

N:o 314.

Sommaren.

Din klara sol, o Fader vår,
Vidt öfver ond och god uppgår,
Gör luften mild och dagen ljus
Och klär i fägring jordens grus.

Nu vakna upp på höjd, i dal,
Löf, gräs och örter utan tal;
Hvar fläck blir grön, hvar tufva rik
Af växter, en ej annan lik.

Liksom till högtid kläds hvar äng,
Hvar linda är en blomstersäng,
Och herrlig vaggas åkerns skörd,
Af himlens varma vindar rörd.

Ja, ute se vi sommartid,
Med jorden grön och himlen blid;
Hur är det i vår egen själ,
Är sommartid i den jemväl?

Har otrons kalla vinter flytt,
Har hjertat lifvats upp på nytt
Utaf den klara nådesol,
Som skiner från Guds kungastol?

Ack, fattigt blommar dock vår jord,
Hur herrlig än dess prakt är spord,
Mot menskans själ i tro och hopp,
När lifvets sol för den gått opp.

Den solen blid, den solen klar,
Som varit förr, än verlden var,
Hur är det, har vår själ fått se
En strimma af dess ljus sig te?

O Gud, som låter sommar nu
Utom oss stråla lugn och ljuf,
Låt ock inom oss i vårt bröst
Ej råda mörker, storm och höst!

Då först är rätt din sommar här,
När ute sol och blomstring är
Och i vårt hjerta lyser klart
Den sol, som icke skapad vardt.

N:o 318.

I hungersnöd.

Uti din boning, Herre kär,
Ditt folk i sorg församladt är
Och dig om hjelp åkallar,
Ty menskomakt ej hjelper här,
Och nöden öfversvallar.

Vi sett det korn, man jorden gaf,
I jorden bli som i en graf
Och ej i dagen komma,
Vi sett allt växtligt falla af
Förutan kraft och blomma.

Vi tänke i vår brist och nöd
På förra dagars öfverflöd,
Det gör oss sorgen värre;
Hvi ger du stenar nu för bröd
Åt dina barn, o Herre?

Har du ditt fadershjerta mist,
Är ej ditt löfte fast och visst:
Åkalla mig i nöden,
Så skall jag hjelpa dig till sist
I lifvet och i döden?

O Gud, det är ett tröstligt ord,
I hungerns tid ett rågadt bord,
Som mod och krafter gifver,
Att himmel kan förgås och jord,
Men du den samme blifver.

Du ändrar ej din fadersart,
Fast annat allt förändradt vardt,
Din mildhet varår lika;
Ditt råd kan synas underbart,
Din nåd kan aldrig svika.

Låt då din nåd förklarad bli,
Låt straffets tider gå förbi,
Se mildt till vårt elände,
Och var vår fader, såsom vi
Som barn oss till dig vände.

Gif bröd åt den, som hungrig är,
Gif tröst åt den, som sorg förtär,
Och tillgift åt oss alla;
Låt än oss få, o Herre kär,
Vår hjelpare dig kalla!

N:o 321.

Fosterlandet.

Bevara, Gud, vårt fosterland,
Håll öfver det din starkhets hand,
Och var dess hägn i strid och frid,
I sorgens som i glädjens tid.

Här se vi, hvad oss mest är värdt,
Allt, hvad vi skatte dyrt och kärt;
Ej fjerran fins en bygd, ej när,
Som är för oss, hvad denna är.

Här hafva våra fäder bott,
Arbetat, kämpat, hoppats, trott;
Här äfven vi vår boning fått
Med samma lif och samma lott.

Här skola våra barn också
En gång på våra stigar gå,
Ha det vi haft, se det vi sett,
Och be till Herren, som vi bedt.

Gud, skydda detta kära land,
Från sjö till sjö, från strand till strand;
Sänk öfver det din milda vård
Som sommardagg på rosengård.

Välsigna hvarje trofast själ,
Som önskar det af hjertat väl;
Men slå hvart ondskans uppsåt ned,
Som vill dess fall och stör dess fred.

Låt det få bli och vara ditt,
Befolkadt, tryggadt, gladt och fritt,
På kärlek bördigt som på råd
Och uppfyldt af din Andes nåd.

Du hulpit det ur mörker opp
Liksom en blomma ur sin knopp;
Så låt det ock till tidens slut
Uti ditt ljus få vecklas ut.

Det ljuset är ditt helga ord,
En sol för himmel och för jord;
Gif, att det klart här lysa må
Och aldrig mer ifrån oss gå!

Bröllopspsalmer.

N:o 326.

Gud, se i nåd till dessa två,
Som här inför ditt anlet stå
Med löfte att för lif och död
Förente dela lust och nöd.

Det är ett heligt fridsförbund,
De slutit nu i denna stund;
Så värdes, Gud, dertill dem ge
Din hägnad och välsignelse.

Här lefs ej städs i rosengård,
Och mången pröfning kan bli hård:
Behåll dem då, o Herre god,
I kärlek, som ger tröst och mod.

Din Ande blid ledsage dem
Och blifve gäst i deras hem,
Att stilla fröjd och ljuflig ro
Med honom der må bli och bo.

O Gud, vi böje oss för dig,
Som är vår Gud evinnerlig,
Vårt hopp, vår fröjd, vår frid, vårt råd;
Välsigna oss och gif oss nåd!

N:o 328.

Ej fins en glädje på jorden vid,
Som kunde den fröjd uppväga,
Ett hjerta känner, som all sin tid
Ett annat hjerta får äga.
När tvenne hälfter, att blifva ett,
I kärlek smälta tillsamman,
Rent, oförfalskadt, på guldets sätt,
Som smälter i klara flamman,
Si, då är glädje och gamman.

Gud sjelf han skådar med välbehag
En sådan frid och förening;
Han bjuder den i sin helga lag,
Den är hans vilja och mening;
Och derför låter han ock ur den
En rik välsignelse flöda,
För jorden slägter, som blomstra än,
När vi gått bort till de döda,
För himlen en brodd och gröda.

Välsigna, Herre, all kärlek ren,
Som du den gerna tillstäder:
Af Christi kärlek ett återsken,
Den värmer, lyser och gläder.
O Gud, för dig är en syndig brand
All jordisk kärlek allena;
Så sänd af nåde din Helge And',
Som våra hjertan kan rena
Och i din kärlek förena.

N:o 329.

För Barn.

Jag lyfter ögat mot himmelen
Och knäpper hop mina händer;
Till dig, o Gud, som är barnens vän,
Min hog och tanke jag vänder.

Gladt är att prisa och tacka dig,
Och gerna vill jag det göra;
Jag vet det visst, att du ser på mig
Och ej försmår att mig höra.

Tack för allt godt, du mig ständigt ger,
Att känna, älska och äga;
Tack, gode Fader, för mycket mer,
Än jag kan nämna och säga.

Jag är en planta uti din gård,
För evigheten uppdragen,
Jag var knappt till, när i fadersvård
Af dig jag redan var tagen.

Så håll utöfver mig än din hand,
O Fader förutan like,
Och låt mig växa för lifvets land,
Som är ditt himmelska rike.

N:o 335.

På resa.

En vandringsman är menskan här,
På vandring stadd, hvar dag som är,
Till långt aflägsna länder;
Hur hon ock här tycks hemma fäst,
Är hon beständigt blott en gäst,
Som hemåt återvänder.

Hon får i all sin lefnadstid
Ej minsta stund, då hon i frid
Kan lemna vandringsstafven;
På hvarje stig, på hvarje ort
Går hon mot evighetens port,
Och porten heter grafven.

Om jag då sitter vid min härd,
Om jag i Herrans vida verld
Från land till land måst fara,
Så är mig samma mål dock satt,
Mot det jag skyndar dag och natt,
Jag får ej stilla vara.

Dock hvar jag är, och hvart jag far,
Så vet jag, att min Gud jag har
Beständigt lika nära;

Han följer mig på all min stig,
Han är en Fader ock för mig,
Hvad kan mig då förfära?

Så bottenlöst är intet haf,
Att ej hans hand i djupets graf
Kan mig sitt bistånd räcka;
Så bränd ej någon öken är,
Att ej hans godhet växer der
Och kan mig vederqvecka.

Om han högt öfver sjö och land
Flyttfogeln för från fjerran strand
Till kära hemmet åter,
Hvi skulle jag väl bäfva skyggt?
Den Gud, som leder fogelns flygt,
Han mig ej villas låter.

Far jag än vida, följer han,
Som i all nöd mig hjelpa kan
Och akta från att falla;
Der jag är rådlös, har han råd,
Der jag har brister, har han nåd:
Välsignad han för alla!

Gud, jag är syndig, arm och svag,
Men för mig efter ditt behag,
Det är, hvad sist jag beder.
Hvar helst min väg du stakar ut,
Så styr den så, att den till slut
Upp till din himmel leder.

Måltidspsalmer.

N:o 341.

Herre, hela verlden tröster
Till din mildhets öfverflöd;
Tusen sinom tusen röster
Bedja dig hvar dag om bröd,
Och du låter upp din hand,
Mättar allt i allo land.

Dina goda gåfvor flöda
Ned till allt, som lif har fått;
Kroppen spis och själen föda
Skänker du i ymnigt mått;
Tack, o Gud och Fader blid,
Pris ske dig i evig tid!

N:o 343.

O Gud, din godhet tacka vi,
I Jesu namn, det kära,
Att du vår Fader vill förbli
Och om oss omsorg bära,

Att allt, som lif och ande har,
Du hugnar, när och ger försvar;
Dig ske lof, pris och ära!

Som nu du närer här vårt lif
Med jordens växt och gröda,
Så åt vår själ ditt ord ock gif
Att henne understöda;
Ty hennes näring så på jord
Som ock i himlen är ditt ord,
Hon har ej annan föda.

Oss alla här i denna stund
Du värdes kärlek gifva
Inbördes och af hjertans grund;
Låt intet den bortdrifva.
Behåll vår glädje allvarsam
Och afvärj öfverdåd och skam,
Att du med oss kan blifva.

Lof, pris och tack i allo land
Skall dig, Gud Fader, vara,
Som oss har löst af syndens band
Och framgent vill bevara.
Vi tro på din Son, Jesum Christ,
Vi äro dina barn förvisst,
Dig lofve all vår skara.

Morgon- och Aftonpsalmer.

N:o 344.

Qväll eller morgon, hvarje stund
Har jag min ro i Guds förbund,
Med honom börjar jag min dag,
Min natt med honom möter jag;
I honom nöjd,
Till honom böjd,
Har jag min rätta lust och fröjd.

Ännu har under vida skyn
Ej något skapadt mött min syn,
Så armt, så hjelplöst och försmådt,
Att det Guds vård ej röna fått;
Den ser jag här,
Ehvar jag är,
Den ser jag fjerran liksom när.

Hvem kläder blomman på grön äng,
Hvem bäddar fogelns bo och säng,
Hvem visar genom öknens sand
Åt hjorten väg till källans rand?
Är det en ann',
Är det ej han,
Vår Gud, som allt af kärlek kan?

Bort då all ängslan ur mitt bröst!
Att tro på Herran är min tröst;
Min Gud är ej en annan Gud
Än den, som väfver blommans skrud:
Är han så blid,
Har han så tid,
Hvi vill jag sörja för min frid?

Ej hjelper dock min egen makt,
Om han ej håller om mig vakt;
Så lägger jag min omsorg gladt
På honom både dag och natt.
Han sörjer för
Att ondt ej rör
Den själ, som honom helt tillhör.

N:o 348.

I Herrans hand jag lemnar mig,
När mina ögon sluta sig;
När jag ur sömnen vaknar opp,
Är Gud min glädje och mitt hopp.

Kär kommer nattens stilla ro,
När jag mig Herran fått förtro,
Och glad ser jag en dag igen,
När jag med Gud får börja den.

Min gode hjelpare är han,
Som för all nöd mig skydda kan,
Min väktare, som hör och ser,
När jag ej hör och skådar mer.

Jag vet och är der viss uppå,
Att ingen ofärd skall mig nå,
Om han ej gifver lof dertill
Och mig af kärlek pröfva vill.

Min Gud är stark, min Gud är god,
Så är jag nöjd och har godt mod;
Gud, Fader, Son och Helge And',
Mig lemnar jag uti din hand.

N:o 352.

Morgonpsalm.

I mörker höljs ej jorden mer,
Upp går nu solen klara;
Ny dag, o Gud, åt oss du ger,
Ny nåd ej heller spara.

Ny nåd! Ja, nådens Herre du,
Lys nåd uti vårt sinne,
Att, när det dagas ute nu,
Ej mörker rår derinne.

Ty bodde vi i solens hus
Och idel strålar såge,
Men hade icke dig till ljus,
I dunkel natt vi låge.

Kom, du vår rätta sol och dag,
Sänd af ditt ljus en strimma,
Och synden i vår själ förtag,
Som är dess natt och dimma.

Du lifvets sol, i Christus här
Till verldens fröjd uppgången!
Kom, lys för oss och blif oss när
Och tag vår kärlek fången.

Så vete vi, vår dag skall gå
I salig ro till ända,
Så vete vi, hvar tröst vi få,
Ehvad oss här må hända.

N:o 363.

Aftonpsalm.

Till natt det åter lider,
Och solen från oss skrider;
Jag sluter mina händer
Och till min Gud mig vänder.

O Herre, du som varit
Min tröst, den dag som farit,
Låt mig din nåd förnimma
Också i nattens timma.

För Jesu blod, som flutit,
Tillgif, hvad jag har brutit,
Att ej ditt straff mig gnager
Och sömnens frid förtager.

När mina sinnen alla
I hvila sammanfalla,
Då låt din englaskara
Min vakt och hägnad vara.

Mig sjelf, och hvad i lifvet
Mig kärt af dig är gifvet,
Jag ger liksom tillbaka
Åt dig att öfvervaka.

O Gud, min bön jag slutar
Och mot din nåd mig lutar;
Ej finnes ro i verlden
Som på den hufvudgården.

Beredningspsalmer till döden.

N:o 379.

En vilsnad främling är jag här
I denna verlden vrånga,
Mitt lif en fattig fånges är,
Som räknar stunder långa;
I mörker, fruktan, nöd och band
Jag tänker på min Faders land,
Dess ljus och fröjder många.

Visst kan ock här man skåda få
Af dag en vänlig strimma,
Visst kläds vårt fångahus också
I blomster mången timma;
Men denna fägring, detta ljus,
De vore i min Faders hus
Som idel död och dimma.

Ej hugnar vansklig prakt min syn,
Hur skär den än sig målar;
När solen lyser klart i skyn,
Och jorden gläds och prålar,
Då tänker jag: hur lefs det nu
Uti min Faders boning ljuf,
Uti hans anlets strålar?

O Faders hem, mot dig jag ser,
Fast ej min blick dig hinner;
Kort är den sorg, mig jorden ger,
Men lång när längtan brinner,
När själen utan frid och ro
Vill bort att hos sin Fader bo
Och sig i bojor finner.

Kom sälla stund, kom mildt och fort,
Då jag får hädanfara,
Kom död och öppna mig din port
Till lifvets himmel klara,
Kom Jesu, tag af nåd mig mot
Och bed för mig vid Fadrens fot,
Att jag får hemma vara.

N:o 381.

Det har jag städse funnit,
Att jordisk lust är kort;
Knappt har den börja hunnit,
Förr'n den är tagen bort.
Kraft, fägring, fröjd och frid,
De kommit och försvunnit,
Det har jag sett all tid.

Hvad fast man kunde kalla,
Står ej på jordens grund,
Som hafvets vågor svalla,
Här svallar stund på stund;
Ett haf är tiden här,
Den starkaste måst' falla,
När hans våg kommen är.

En växer, en försvagas,
En stiger, en gör fall;
Den dag, som är, förjagas
Af den, som komma skall;
Allt skiftar efter hand,
Ja, sjelfva bergen gnagas
Till stoft af tidens tand.

Gå ut i sommarns lundar,
Se, hur de fagra stå;
Hvar fins, när vintern stundar,
All denna fägring då?
Ack, vexling, oro, kif,
När man det rätt begrundar,
Är detta arma lif.

Och här på sorgestranden
Vill man på glädje tro,
Med vandringsstaf i handen
Sig sätta ned till ro,
Af skuggor taga stöd,
Och bygga hus i sanden,
Och tinga år af död.

Nej, Jesu, annorlunda
Har du mig vist och lärt;
Mitt hopp, det vill jag grunda
På det, som mer är värdt,
Än all den glädje är,
Som varit och kan stunda
I vanskligheten här.

Mitt hopp, det vill jag bygga
Uppå din kärleks grund,
Min frid och glädje trygga
Vid löftet af din mun,
Och så för verlden mer
Ej hafva lit, ej skygga,
Hvad helst den gett och ger.

Hos dig, o Jesu, finner
Jag glädje utan sorg,
I dig, när allt försvinner,
Har jag min säkra borg.
Så komme snart den dag,
Då tron sin seger vinner;
På Jesum hoppas jag.

N:o 382.

Jag tager farväl, jag bjuder godnatt,
Åt verlden farväl jag nu säger;
Min möda var lång, snart lutar jag matt
Mitt hufvud mot plågornas läger
Och somnar från sorgen och nöden.
Jag bad till min Gud, hvar timma och stund,
Om frid för min själ, för ögat en blund;
Min Fader mig hört:
Hans barn skall få hvila i döden.

Ej är det mig tungt, ej käns det mig svårt
Att skiljas från detta elände;
Om Gud ej af kärlek pröfvat mig hårdt,
Kanske jag det bittrare kände.
Och har jag väl lidit allena?
Är jorden ej full af jämmer och tvång?
Ack, ängslan och kamp, de drabba en gång,
Om fort eller sent,
Den andra så väl som den ena.

Ej var jag den förste, som korset här bar,
Och blifver ej heller den siste;
Jag, syndare! Ack, mitt lättare var,
Än hans, som af synder ej visste.
Dock längtar jag, arme, att somna.

O Jesu, jag följt till Gethsemane dig,
Men tänker på ro, då du kämpar för mig;
Förmår jag då ej
Att vaka, fast krafterna domna?

O, räckte min nöd som jorden så vidt
Och högre än skyarna tåga,
Och finge jag se ditt anlete blidt
Och fram till ditt hjerta mig våga,
Hvad vore mig nöden mot nåden?
Och får jag ej komma och vara dig när?
Och får jag ej se, hur ljuflig du är?
Du bjuder ju sjelf:
O menniskor, kommen och skåden!

Med dig vill jag vaka, med dig vill jag dö,
O Jesu, när stunderna fyllas;
Jag vet, det förgås ej, det lefvande frö,
Fast neder i jorden det myllas,
Det sofver blott vinteren öfver;
Och vårsolen kommer med värmande ljus
Och väcker upp lifvet ur mörker och grus.
O Jesu, min sol!
Du väcker mig, du, och du söfver.

———

N:o 390.

Suckan i dödsångest.

Mitt öga skyms, min kraft är slut,
Jag längtar ro att finna,
Min lefnads timglas rinner ut,
Snart skall mig döden hinna.
O Jesu Christ, uti din hand
Befaller jag kropp, själ och and';
Min tröst är du allena.

Till dig jag flyr uti min nöd,
När allt mig vedersakar.
Du pröfvat plågor sjelf och död,
Du vet hur döden smakar.
Du varit menniska som jag,
Förkrossad, ängslad, trött och svag,
Du skall mig ej förskjuta.

Jag kommer ej med makt och guld
Och mig derpå förlåter,
Min rikdom heter ångst och skuld,
Mig står ej annat åter;
Men kom jag för att ge, ej få,
Jag vore en af dem ej då,
För hvilka du led döden.

För syndare med ängsladt bröst,
Betungade, som lida,
För dem, som ingen hjelp och tröst
Af verlden mer förbida,
För dem göt du din blod så ren,
Bland dem, o Jesu, är jag en,
Derpå min tröst jag bygger.

Min frälsare, ditt kors du bar
Också för synder mina,
Förgät ej den, dig kostat har
Så mycken kamp och pina;
Ack, ofta fadershjertat här
Ju sorgebarnet närmast är,
Förskjuts, men sökes åter.

Uppsök mig, Herre, blif mig när,
Låt mig ej mer dig mista,
Gör, att ej stunden bitter är,
När hjertat måste brista.
Ja, Jesu, gör min plåga kort,
Och tag från qval och nöd mig bort
Till dig i fridens rike!

JOHAN LUDVIG RUNEBERGS

SAMLADE SKRIFTER.

ANDRA BANDET.

PSALMER

SAMT

ÖFVERSÄTTNINGAR OCH BEARBETNINGAR.

STOCKHOLM,
F. & G. BEIJERS FÖRLAG 1870.

UPSALA 1870
AKADEMISKA BOKTRYCKERIET,
ED. BERLING.

Andra bandets innehåll.

Psalmer.

Ur Förslag till svensk psalmbok för Finland.

Sid.

Bröllopspsalmer:

Måltidspsalmer:

Morgon- och aftonpsalmer:

Beredningspsalmer till döden:

Öfversättningar och bearbetningar.

Serviska folksånger:

Si



ÖFVERSÄTTNINGAR

OCH

BEARBETNINGAR.

Serviska folksånger.

FÖRORD.

Den försvenskning af serviska folksånger, som här lemnas i allmänhetens händer, är gjord efter hr P. von Goetzes i S:t Petersburg år 1827 utkomna tyska öfversättning af de samma. Det företal, hvarmed han beledsagat sitt arbete, lyder i utdrag så:

"Serviska nationen intog i forna tider en icke obetydlig plats bland de slaviska stammarna. Ganska ofta kämpade den segerrikt mot Byzanz, och blott en för tidig död hindrade zaren Stephan Duschan (1358) att eröfra den grekiska kejsarekronan. I femtonde århundradet gick Serviens politiska sjelfständighet under, och landet erkänner från denna tid turkarnes öfverherrskap. Begripligtvis kunde derför de lyckliga anlag, hvarmed detta folk naturen är begåfvadt, icke hinna utveckla sig till en fulländad ildning. Men undan olyckorna och förtrycket har denna nation kväl lyckats rädda sina sånger och deras outtömliga källa. Och st den omständighet, att Servien icke äger någon annan litera- än sina sånger, ger de samma ett särdeles intresse i histoerns och menniskoforskarens ögon.

Åren 1814 och 1815 öppnade hr D. Wuk Stephanowitch adschitch genom sina i Wien i 2:ne delar utgifna Narodne ske piesme för folkpoesiens vänner en rik skatt af ser-a sånger. Af detta verk utkom den andra betydligt förökapplagan i Leipzig 1823 och 1824 i tre delar.

Hr W. St. Karadschitch indelar de serviska folksångerna i fruntimmerssånger (kärleksvisor, romanser, små poetiska berättelser och skildringar, bröllopsqväden, lekar m. m.), till största delen författade af fruntimmer, och hjeltesånger. Till de senare höra i denna samling blott fyra stycken: Blodhämnden, Jakschitcherne, Skadars grundläggning och Slaget på Fogelfältet. De pläga afsjungas af män, ofta af blinda gubbar, vid Gusle, ett entonigt instrument, med en enda af tagel tvinnad sträng bespändt.

Originalets versmått är öfverallt bibehållet, ehuru med en och annan obetydlig förändring."

Hvad min åtgärd vid dessa sångers försvenskning angår, har jag, såsom obekant med serviska språket, sökt gå den tyska öfversättaren i spåren, så nära jag kunnat; och då hr von Goetze, som han sjelf försäkrar, äfven varit mon om att troget följa originalet, kan jag hoppas, att min bearbetning ej heller skall särdeles afvika ifrån det samma.

Några få mindre stycken har jag uteslutit, troligen till ingen betydligare skada för samlingen. De här upptagna behöfva intet förespråk. Jag är säker om, att ganska få skola läsa dem, utan att träffas af den naiva täckhet, som spelar i de små sångerna, som börja samlingen, och hänföras af den rena episka skönhet, som herrskar i de fyra större, hvilka sluta den samma.

Helsingfors den 6 December 1830.

Trefaldig sorg.

Näktergalen lilla
Sjunger fröjd åt alla;
Blott åt mig, den arme,
Trefalt sorg han sjungit.
Och den första sorgen
Sjöng han för mitt hjerta:
Att min moder hittills
Mig min brud förvägrat.
Och den andra sorgen
Sjöng han för mitt hjerta:
Att min flinka skymmel
Under mig ej dansar.
Och den tredje sorgen
Sjöng han för mitt hjerta:
Att min trogna flicka
Har på mig förtörnats.

Nu, en graf mig reden
På det flacka fältet,
Tvenne spjut till bredden,
Och till längden fyra.
Må en rosenbuske
Vid mitt hufvud sättas,
Och till mina fötter
Må en källa ledas.

Yngling eller flicka
Sig en blomma plocke,
Och den gamle svalke
Törstens brand i källan.

Öfver klippor öfver floder finner kärlek v

Månen lyser silfverklar om qvällen,
Blickande uppå den gröna ängen,
Der två käcka herre-hästar beta:
Dem bevaka tvenne ädla herrar
Ban Stephano, Kapetan Johannes*.

Till Johannes talar Ban Stephano:
"Broder, se, hur herrlig månen lyser!
Säll, o broder, säll är den att prisas,
Hvilkens flicka ej så fjerran dväljes;
Men min älskarinna dväljes fjerran.
Bär jag henne drufvor i min bröstduk,
Mögla skola de på långa vägen,
Eller på min hemfärd saknans tårar
Fräta opp min näsduk intill bitar."

Honom svarar Kapetan Johannes:
"Fjerran dväljs också min älskarinna;
Men så snart jag saknar henne, frågar
Icke jag: är klar, är mulen natten?
Ej min hingst: om vada fins i strömmen;
Öfver fält — och ej ett spår oss röjer,
Öfver ström — och ej en bölja plaskar."

---

* *Kapetan*, ärftlig hufvudman för en krets.

Vinter i hjertat.

Snö föll neder på Sanct Görans dagen;
Fogeln genomflöge ej dess flingor.
Flickan trampar drifvan, bar om foten,
Efter henne bär dess broder skorna.
"Kännes ej i dina fötter vintern?" —
"Ej i mina fötter kännes vintern,
Vintern känner jag uti mitt hjerta;
Dock från snön är vintern ej derinne,
Vintern der är kommen från min moder,
Som mig ger åt den, som jag ej älskar."

Till en ros.

O, du min källa sval,
O, du min ros så röd,
Ros, som så snart slog ut!
Hvem skall jag ge dig åt?
Månne åt moder min?
Har ju ej moder mer.
Månne åt syster då?
Fjerran hos maken hon.
Månne åt broder då?
Drog ju i härnad han.

Månn' åt min älskling då?
Ó, han är långt från mig,
Bakom tre skogars löf,
Bakom tre strömmars våg.

Älskarens häst.

Der vi voro öfver natten inne,
Höllo vi en kostlig aftonmåltid,
Sågo der en flicka skön till undran;
Perltulpaner krönte hennes tinning.

Henne gaf jag då min häst att ledas,
Och hon talte sakta så till hästen:
"Röda fåle med den gyllne manen,
Säg mig, har din herre gift sig redan?"
Gnäggande besvarar henne hästen:
"Nej, vid Gud, du undersköna flicka!
Ännu har min herre icke gift sig,
Utan tänker ta dig hem mot hösten."

Och till hästen säger flickan detta:
"Om jag visste, att du sanning talat,
Ville jag slå sönder mina spännen
Och dem gerna vid ditt betsel smida,
Ville det beslå med idel silfver
Och det med min halsked se'n förgylla."

Hjorten och Vilan.

Hjorten betar uppå bergets åsar,
Betar en dag, sjuknar in den andra
Och begynner klaga högt den tredje.

Vila* ifrån berget frågar hjorten:
"O, du hjort, du djur från bergets skogar,
Säg mig, hvilket bittert qval dig plågar,
Då du, betande på bergets åsar,
Betar en dag, sjuknar in den andra
Och begynner klaga högt den tredje?"

Sakta** talar hjorten då till Vila:
"Goda syster, Vila ifrån berget,
Stort i sanning är det qval, mig plågar.
Se, till sällskap här en hind jag ägde,
Och hon gick att dricka ner för berget,
Gick dit ner och har ej återkommit.
Om hon se'n har irrat sig om vägen?
Eller af en jägare är fångad?
Eller helt och hållet mig förgätit,
Och en annan hjort sig valt till älskling? —

* Vila, en feartad bergqvinna, än vänligt umgängsam mot menniskor och djur, än åter hämndgirig och fiendtligt sinnad. Hon är ung och skön, klädd i hvit drägt, med lösta, i vinden fladdrande lockar. Vilorna bära båge och koger och öfva sina ringdansar helst vid skogomgifna bergkällor. Ve den menniska, som opåkallad nalkas dem; dess lott är oftast döden.

** Att tala sakta bjuder, enligt servisk sed, den goda tonen.

Om, så sant, hon irrat sig om vägen,
Gifve Gud, att hon mig återfunne!
Om en jägare har fångat henne,
Må han sjelf en lott lik min få pröfva!
Men om mig hon helt och hållet lemnat
Och en annan hjort sig valt till älskling,
Gifve henne Gud i jägarns händer!"

Bror och syster.

Skogen har nyss fått löf,
Syster och bror är der.
Systern till brodern så:
"Hvi ej besöka mig?"
"Syster jag komme väl,
Släppte den fremmande,
Släppte den hulda mig.
Sadlar jag fålen, då
Sadlar min flicka af;
Gjordar jag svärdet om,
Löser hon svärdet opp.
'Gode hvart nu, hvart nu?
Vidt är dock fältet sträckt,
Djupt är det dystra kärr,
Gode, bli här, bli här!'"

Den omtänksamma.

Täta skurar föllo ned om qvällen,
Och mot natten höljde rimfrost fälten.
Jag gick ut att söka den jag älskar,
Och så kom jag till den gröna ängen.
Men på ängen fann jag då hans mantel,
På hans mantel låg hans siden-bröstlapp,
På hans bröstlapp silfver-tamburinen,
Och derunder se'n ett gulgrönt äpple.

Allahanda vid mig sjelf jag tänkte:
Om jag dock hans mantel med mig toge?
Nej, den gode kunde sig förkyla.
Om jag dock hans siden-bröstlapp toge?
Nej, jag gaf den sjelf ju till ett minne.
Om jag kanske toge tamburinen?
Nej, den skänkte honom mina bröder.

Så i valet föll mig in en tanke:
Att uti det gröna äpplet bita,
Att blott bita i — ej äta opp det,
Att han märka skulle, att hans flicka,
Just hans egen flicka honom sökte.

Skilsmessan.

Kring det hvita fästet Buda*
Slingrat sig en mjellhvit ranka.
Ingen mjellhvit ranka var det,
Fästman var det och hans fästmö,
Som hvarandrå tidigt funnit
Och i otid skiljas skulle.

Flickan så vid afskedsstunden:
"Gode älskling, när du färdas,
Kommer du till stängda gårdar,
Der de röda rosor blomma;
Bryt dig några rosenstänglar,
Lägg dem vid din barm på hjertat:
Såsom dessa rosor vissna,
Vissnar ock för dig mitt hjerta."

Gossen så vid afskedsstunden:
"Goda, när du återvänder,
Kommer du till skogen gröna,
Der den svala brunnen väller;
Marmorsten vid brunnen ligger,
Silfverbägare på stenen,
Och i bägaren en snöboll.
Lägg den vid din barm på hjertat:
Såsom denna snöboll smälter,
Smälter ock för dig mitt hjerta.

---

* Ofen i Ungern.

Den serviska jungfrun.

Långa hår uppå Militzas ögon
Öfverskuggade dess röda kinder,
Röda kinder och dess hvita anlet.
Re'n tre runda år jag sett på henne,
Men dock aldrig lyckats se dess öga,
Svarta öga och dess hvita anlet.

Och jag samlade en jungfruskara,
Och bland skaran Militza, den unga,
Att måhända lyckas se dess öga.

Nu när ringen dansade på fältet,
Var det klart, men hastigt blef det mulet,
Och från molnen flögo blixtens viggar;
Alla flickor sågo upp mot himlen,
Militza den unga såg dock icke,
Men blott för sig på den gröna marken.

Sakta hviska flickorna till henne:
"Militza, du underliga flicka,
Är du oklok eller öfverklok här?
Ständigt ser du på den gröna marken,
Och du blickar ej med oss mot molnen,
Der de gyllne blixtrar återstråla."
Dem besvarar Militza den unga:
"Oklok ej och öfverklok ej heller,
Ingen Vila, att jag moln må samla,
Flicka är jag, — att jag må se för mig."

Violen.

Väl jag dig bröt, viol,
Men åt hvem ger jag dig?
Månne åt Ali Bey?
Ali, den stolte man,
Älskar violer ej,
Rosor blott, nejlikor.

Du är min egen.

Du min flicka, du mitt hjerta
Ville du min maka blifva?

"O hur dårligt, djerfva gosse!
Sådant skall väl aldrig hända;
Hellre står jag i ett värdshus,
Till en blank pokal förvandlad,
Än jag dig till make tager."

Och jag blir den unga värden,
Och så är du likafullt min.

"O hur dårligt, djerfva gosse!
Sådant skall väl aldrig hända;
Hellre vill i åkerstubben
Jag förbytt till vaktel smyga,
Än jag dig till make tager."

Och jag blir den käcka jägarn,
Och så är du likafullt min.

”O hur dårligt, djerfva gosse!
Sådant skall väl aldrig hända;
Hellre vill som silfverfisk jag
Ned till hafvets botten dyka,
Än jag dig till make tager.” —

Och som nät jag dykar efter,
Och så är du likafullt min.
Ila hitåt, ila ditåt,
Du är här min, du är der min.
Hvart som helst du må ta vägen,
Hur som helst, — du är min egen.

Den älskade och den försmådda.

I det friska gräset bette skymmeln,
Betar der en stund, och derpå hör han,
Huru flickan beder till sin moder:
”Gif mig ej åt den, jag ej kan älska!
Bättre, med sin älskling stiglös irra,
Slån förtära och ur löf blott dricka,
Kulen sten till hvilokudde äga,
Än med denne i palatser vandra,
Socker äta och på siden slumra.

Förbannelsen.

Rosor samlade en flicka
Och i slummer föll.
Kom en pilt och väckte henne
Skakande ur sömn:
"Vakna opp, du hulda sköna,
Sof ej roligt mer!
Se, de friska rosor vissna
Vid ditt hjerta re'n;
Den, för hvilken du dem plockat,
Har en annan kär." —

"Älskar han en annan, — tillgift
Må hans kärlek få.
Dock en åskvigg, klara himmel,
Mot förrädarn sänd!"

Den bekymrade.

Hvar, du vida himmel,
Är väl nu min älskling?
Är han på en resa?
Sitter han vid bägarn?
Är han på en resa,
Må han resa lyckligt;
Sitter han vid bägarn,

Smake honom vinet;
Älskar han en annan,
Må det honom tillges;
Må af mig det tillges,
Gud dock hinne honom.

Hvad vill jag?

Säg dock, hvad vill jag?
Sömnlös är natten,
Oro och smärta,
Qval i mitt hjerta, —
Dö blott, ja, dö blott
Vill jag för dig.

Hertig Stephans fästmö.

Stjernan helsar mön med brodernamnet:
"Vandringsstjerna, inför Gud, min broder!
När, från öster tågande mot vester,
Du förbi Herzegowina färdas,
Ser du väl som oftast hertig Stephan?
Säg mig, stå hans hvita borgar öppna
Och på gården sadlade hans hästar,
Reder han sig till, att hemta fästmön?"

Sakta svarar vandringsstjernan detta:
"Väl, från öster tågande mot vester,
Färdas jag förbi Herzegowina
Och har skådat äfven hertigsborgen.
Öppna äro väl hans hvita borgar,
Sadlade på gården stå hans hästar,
Hemta ärnar han sin älskarinna,
Icke dig dock, utan någon annan.
Dig förtala tre försmådda fästmän.
Ena säger, att din stam är ringa,
Huggormsvresig kallar dig den andra,
Och den tredje drömsker och försufven."

Då fördömmer dem den vreda jungfrun:
"Den, som säger, att min stam är ringa,
Skåde aldrig frukter af sin egen!
Den mig åter kallar huggormsvresig,
Kring hans hjerta må sig ormar linda,
Vistas i hans lockar öfver sommarn
Och uti hans sköte öfver vintern!
Den, mig drömsker kallar och försufven,
Skall i nio år, vid sjukbädd bunden,
Tynande af ingen sömn förfriskas.

Donau grumlig.

Donau, Donau, lugna vatten,
Hvi så grumlig är din bölja?
Skulle någon hjort kanhända
Med sitt horn din botten rubbat?
Har, kanske, Voivod Mirtschéta
Med sitt spjut rört opp din botten?

"Ingen hjort min botten grumlat,
Ej Voivod Mirtschéta heller,
Nej, de ystra flickor bara,
Hvilka hvarje morgon komma
För att plocka vattenliljor
Och att tvätta sina kinder."

Örnen och ugglan.

Ugglan satt uppå en gren af boken,
Men i granen bredevid satt örnen.
Sakta talte ugglan då till örnen:
"Bort dock, örn! Hvad sneglar du hit öfver?
Underligt är nu för tiden folket,
Kunde säga: ugglan älskar örnen."
Örnen åter svarar henne detta:
"Packa dig, du gråa, plumpa uggla:
Ej åt dig bestås en sådan herre."

Den skönaste.

Invid hafvet stod en guldcitron och skröt:
"Nu är ingen här så skön, så skön som jag."
Detta har ett gulgrönt äpple lyssnat till:
"Ringa är ditt pris, du strandens guldcitron,
Nu är ingen här så skön, så skön som jag."
Detta har oslagna ängen lyssnat till:
"Gröna äpple, ringa endast är ditt pris,

Nu är ingen här så skön, så skön som jag."
Detta har oskurna kornet lyssnat till:
"Ringa är ditt pris dock, du oslagna äng,
Nu är ingen här så skön, så skön som jag."
Detta har okyssta flickan lyssnat till:
"Ringa är ditt pris dock, du oskurna korn,
Nu är ingen här så skön, så skön som jag."
Detta har den muntra gossen lyssnat till:
"Ringa är, I alla, dock ert pris mot mitt,
Nu är ingen här så skön, så skön som jag.
Plocka vill jag dig, du strandens guldcitron,
Skaka ned från trädet, gröna äpple, dig,
Slå och berga vill jag dig, oslagna äng,
Skörda åter vill jag dig, oskurna korn,
Se'n, okyssta flicka, vill jag kyssa dig."

Stum kärlek.

Flacka fält, hur djupt du mig bedröfvar!
O, min älskling skildes här ifrån mig,
Och han sade ej: Gud med dig dyra!
Tryckte blott sin mössa ned på pannan,
Slog till jorden sina svarta ögon
Och mot barmen förde högra handen.

Att han tryckte mössan ned på pannan,
Dermed sade han: Gud med dig dyra!
Att han slog till jorden sina ögon,
Dermed mentes: mer än ögat dyra!
Att han förde handen mot sitt hjerta,
Sade: aldrig skall jag dig förgäta.

Pröfningen.

Säg dock, hvad dån kringskallar i nejden?
Ljuda då klockor, gala då hanar?
Klockor ej ljuda, hanar ej gala,
Bud till sin broder sänder en syster:
"Broder, jag är af turkarne tagen,
Köp mig då fri ur turkarnes händer!
Summan är ringa den de begära:
Guld blott tre litrar*, perlor två säckar."
Henne till svar dock skickade brodren:
"Tarfvar mitt guld till tygel åt hästen,
Att han må pråla, när jag på ridt far;
Perlor behöfver jag för min flicka,
Att hon är skön, när henne jag kysser."

Derpå ett budskap skickade systern:
"Är dock alls icke turkisk slafvinna,
Nej, jag är sultaninna, min broder."

Fästmöns dröm.

Nära trappan skodde Johan fålen,
Och ur fönstret såg derpå hans fästmö,
Såg och strödde rosor ned på honom,
Strödde rosor ned och talte sakta:
"Dyre älskling, gjorda tätt omkring dig,

* En litra guld gör nära hundra dukater.

Att en ros ej tappas mellan gördeln,
Att en annan ej din fästmö röfvar.
Ty jag såg i drömmen stora under:
Ensam gick din häst att söka svalka,
Och din mössa rullade på marken,
Och på vägen ströddes dina pilar."

Sakta talar Johan till sin fästmö:
"Älska, älska mig blott du, mitt hjerta,
Se'n du mig begynte älska, — sjelfmant
Har all lycka kommit mig till mötes,
Så på resor, som vid köp och byte."

Den nygifta.

Vatten öser gårdagsbruden,
Och, utöfver källan lutad,
Talar vid sig sjelf hon detta:
"Ve mig, arma, ve mig, sköna!
Bure än jag gröna kransen,
Vore jag långt mera vacker;
Skulle då en herde älska,
Constantin den unga herden,
Som der tågar framför lammen
Såsom månen framför stjernor."

Flickan och Vila.

Regn föll neder såsom honingsdagg,
Och i hyddan stod bekymrad mön:
”Ute blir väl nu min älskling våt;
Stolt uti sin körsbärsbruna rock,
Under rocken klädd i sammetsdrägt,
Med en sidenskjorta under den
Och ett ur af guld uti sin barm,
Sitter han uppå sin sköna häst.”

Vila svarar ifrån skogen så:
”Unga flicka, obekymrad var!
Sjelf jag slagit opp ett siden-tält,
Och i tältet slumrar älskarn nu,
Öfverskyggad af en zobelpels,
Och med hufvu't svept i gyllne tyg.”

Den försiktiga.

Du min flicka, du min röda blomma,
Aldrig satt ännu, och aldrig omsatt,
Ej med svala flöden än begjuten,
Än ej plockad, än för ingen doftfull,
Aldrig kysst ännu, och aldrig famnad!
Sköna, finge jag en gång dig kyssa.
”Finge det, du gode, efter önskan,
Stötte endast till din äng min trädgård;
Komma skulle jag, att blommor vattna,
Du att föra hästarne på bete:

Kunde då mig kyssa efter önskan,
Borde blott ej bita mig i kinden,
Att min mor ej finge skåda märken."

Den unga makan.

Då jag än var hemma hos min moder,
Gaf hon mig rätt vackra råd att följa:
Första rådet: att rödt vin ej dricka,
Andra: att ej bära gröna kransar,
Sista: att ej älska någon yngling.

Men jag arma tänker vid mig sjelf här:
Ges dock utan vin en fyllig kind ej,
Utan gröna kransar ingen glädje,
Ges dock utan yngling ingen kärlek.

Till Sanct Göran.

Flickan beder på Sanct Görans dagen:
O Sanct Göran, när härnäst du kommer,
"Finn mig mer ej hos min mor. men finn mig
Hos en make eller ock i grafven!
Förr dock hos en make, än i grafven!"

Dommen.

Blommor sådde trenne täcka flickor,
Kyndel uppå berg, i dalen mynta.
Och en yster gosse kommer dristigt
Och af blommorna en knippa plockar.
Hemligt gillra flickorna dock snaror,
Och den yra, käcka gossen fångas.

Ena så: "i lågorna med honom!"
Andra så: "ur landet skall han jagas!"
Tredje så: "nej, nej, han måste hängas!"

Och den ystra gossen talar åter:
"Är ej guld, att man mig smälta skulle,
Är ej skälm, att ut ur landet jagas,
Gosse är jag, och jag måste hängas
Vid det olycksträdet — qvinnohalsen."

Den walackiska flickan.

På den vilda hästen red jag,
Och den bar mig till walackskan.
Trenne döttrar har walackskan;
Men den ena bannar modren:
"Stygga Nera, säg, hvar var du?"

"Banna icke, goda moder!
Nära Donau har jag varit
Och har sett der unga tyskar.

Åt den ena, som jag såg der,
Ville han min svåger blifva,
Gåfve jag den finsta skjorta,
Att han till sin död den bure.

Åt den andra, som jag såg der,
Ville han min brudsven blifva,
Gåfve jag ett virkadt gulltyg,
Att han till sin död det bure.

Åt den tredje, som jag såg der,
Ville han min fästman blifva,
Gåfve jag två svarta ögon,
Att han till sin död dem kysste."

Den bönhörde.

Ber till Gud den unga gossen:
"Gif, o Gud, åt mig ett gullhorn,
Gyllne horn med silfver-ändar,
Att jag granens bark må borra,
För att se, hvad fins i granen."

Gaf åt honom Gud ett gullhorn,
Gyllne horn med silfver-ändar;
Och han borrar nu i granen,
Finner der en vacker flicka,
Hvilken lyser skön som solen.

Talar då till henne gossen:
"Hör mig du, min unga flicka!
Friar jag, man ger dig icke;
Lockar jag, du följer icke;
Ville röfva dig — och kan ej."

Och den unga flickan talar:
"Fria ej, — man ger mig icke;
Röfva ej, — du är förlorad;
Ty jag äger nio bröder,
Syskonbarn till lika antal.
Svänga de sig opp på hästar,
Gjorda om sig skarpa sablar,
Sneda sina vargskinnsmössor,
Är det fasligt att dem åse,
Ännu mera att dem bida.
Synd det vore att förloras,
Skam det vore att fly undan.
Nej, men locka, — månn' jag följer?"

Flickan i dörren.

På sitt sträckta vingepar
Sväfvar högt i skyn en falk,
Och hans blick, mot jorden vänd,
Hvilar nu uppå en dörr.
Men i dörr'n en flicka står,
Tvår sitt hvita anlete,
Slätar sina ögonbryn.
Bländande är hennes hals,
Såsom snön på bergen är.

Nära till en gosse står,
Talar så med sakta röst:
"O, min sköna flicka, du!
Knyt din halsduk bättre till;
Jag förblindas af din glans,
Och mitt hjerta svider re'n."

Manna-trohet.

Mins du, när vi började att älska,
Satt du en gång i min famn, du goda,
Gret så bittert, snyftade och sade:
"Straffe Gud af mina syskontärnor
Hvar och en, som tror en ynglings lofven!
Ty som himlen först är klar och herrlig,
Men dock snart af skyar öfverdrages,
Så omvexlar gossens trohet äfven.
Kysser han, — då skall man bli hans maka;
Har han kysst, — då skall till hösten väntas;
Kommer hösten en gång, — kommer vintern,
Och han friar re'n till andra flickor."

Flickans anlete.

Flickan stod på bergets kulle,
Öfver hvilken mildt ett skimmer
Spreds från hennes sköna anlet.

Vid sig sjelf då talte flickan:
"Anlet, du, som gör min oro!
Om jag visste, ljusa anlet,
Att åt vissna gubbens kyssar
Dig ett oblidt öde ärnat,
Ville jag i gröna skogar
Strax all bitter malört plocka,
I dess bittra saft dig bada,
Att den gamles kyss förbittra.
Visste jag dock, ljusa anlet,
Att åt unga makens kyssar
Dig ett herrligt öde ärnat,
Ville jag i gröna gårdar
Alla röda rosor plocka,
Och i deras ljufva vatten
Dig, du ljusa anlet, bada,
Att du ljufligt skulle mot den
Unga makens kyssar dofta."

Fisken.

Flickan hon satt på hafvets strand
Talade i sitt sinne så:
"O, du min gode Gud, ändå!
Fins väl, hvad bredare är än haf?
Eller hvad vidare är än fält?
Eller hvad snabbare är än häst?
Hvad är väl mera än honing sött,
Eller hvad öfvergår broderkyss?"

Tittar ur vågen en liten fisk:
"Fjolliga flicka, hvad tänker du?
Himmel långt bredare är än haf,
Haf ju långt vidare är än fält,
Öga ju snabbare är än häst;
Socker öfvergår honing — och
Älskarkyssen en broderkyss."

Bättre gammalt guld än nysmidt silfver!

Skugga sökande, för att sig svalka,
Flög en falk utöfver Sarajewo,*
Såg en fura midt i Sarajewo
Och inunder den en kylig källa,
Nära källan såg han enkan Njupon
Och med henne jungfrun, hvita Rosa.

Falken började att eftersinna,
Om han skulle kyssa enkan Njupon,
Eller hellre jungfrun, hvita Rosa.

Så i valet kom han till beslutet,
Och han talte sakta i sitt sinne:
"Bättre guld, om äfven nött det vore,
Än som silfver är, ehuru nysmidt;"
Och han kysser muntert enkan Njupon.

Men förtörnad ropar jungfru Rosa:
"Sarajewo, blomstra utan frukter!**

---

* *Bosna Seraj* i Bosnien. ** Förbannelse-formel.

Är det sed, som nu i dig fått insteg,
Det, att unga gossar älska enkor,
Gamla gubbar åter unga flickor?"

Hästen vill ej dricka.

"O du flicka, gyllne peruns-blomma!
Har du vattnat ren min skymmel?" —
"Vattnat
Har jag väl; men han vill ej från vattnet,
Utan skådar mot den strand af Sawa,
Hvarest flickor binda blomsterkransar,
Och de gula viner hjeltar dricka."

Ali-Agas maka.

Underskön är visst Ali-Agas maka.
Sådan skönhet fins ej mer i Bosna,
Hela Bosna och Herzegowina;
Dock, hvad båtar henne denna skönhet,
Då på henne Agas blick ej hvilar?
Aga älskar Omars hulda flicka,
Som i jungfruburen vuxit ensam,
Skådat icke sol och icke stjernor,
Aldrig än fått se, hur kornet växer,
Kornet växer, och den röda drufvan.

Der basilica jag sådde, skjuter malört opp.

Flickan återger sin älskling
Hans förlofnings ring.
"Tag den åter! Fader, moder,
Som ej hylla dig, —
Fader, moder, bror och syster,
Alla neka mig.
Skona du din arma flickas
Oangripna namn!
Den förlåtnas öde äger
Nog sin tyngd ändå.
Der basilica jag sådde,
Skjuter malört opp,
Malört denna bittra blomma,
Denna kärfva ört.
Binden mina bröllopsgästers
Smycken derutaf,
När de snart mig död ledsaga
Till den kulna graf."

Smiljana.

Blommor plokar utmed ån Smiljana,
Samlar flitigt dem i famn och förkläd',
Binder se'n af dem tre blomsterkransar.
Ena kransen för sig sjelf hon sparar,

Åt sin lekvän skänker hon den andra;
Men den tredje lägger hon på böljan
Och med tysta ord ledsagar denna:
"Simma, simma, gröna krans, med vågen,
Simma hän till Georgs port, och bringa
Detta budskap till hans goda moder:
"Vill du, moder, gifta bort din Georg,
Gif ej honom åt den unga enkan,
Åt den sköna flickan unna honom!"

Önskningarna.

Ranko sof i poppelskuggan,
Kommo dit tre flickor, talte
Under färden med hvarandra,
Om hvad hvarje helst begärde.

Och den första flickan talar:
"Helst jag önskar mig en gullring."
Och den andra flickan talar:
"Helst jag önskar mig en gördel."
Och den yngsta flickan talar:
"Helst jag ville äga Ranko.
Lätt kan dock en ring bli bruten,
Lätt en gördel sönderrifvas,
Men min Ranko, — han förblir min."

Önskan.

Om en källa sval jag vore,
Väl jag visste, hvar jag vällde;
Nere vid min älsklings fönster,
Der han af och på sig kläder,
Att sin törst han måtte släcka
Och sig svalka med min bölja.

Flickornas förbannelser.

Konda dog, hans moders enda sällhet,
Lemnande sin mor det qval, att honom
Fjerran från sin boning ge åt jorden.
Hon begrof den käre i sin trädgård
Under gyllne pomeransträns skugga.

Hvarje morgon går hon se'n till grafven:
"Konda, Konda! Svara, trycker jorden,
Eller trycka dig din kistas bräder?"

Och ur djupet ljuder svaret åter:
"Icke jorden trycker mig, o moder!
Icke trycka kistans bräder heller,
Nej, förbannelser af flickor endast.
När de sucka, ges i himlen gensvar,
När de banna, skälfver jordens grundval,
När de gråta, måste Gud bevekas."

Den sköna Ilija.

Sakta på Donau vaggar en julle,
Bär på dess våg den sköna Ilija.
Falken på högra handen han håller;
Sorgsen i hogen, ger han den näring,
Gjutande tårar, ger han den dricka.

Lutad till falken hviskar han detta:
"Fogel, min falk! Ej vill jag dig nära,
Nära med lika kost, som min egen,
Vattna med samma dryck, som jag sjelf har.
Sorgsen i hogen, ger jag dig näring,
Gjutande tårar, ger jag dig dricka,
Men till en jagt ej vill jag dig styrka; —
Styrka jag vill dig, att du må flyga,
Flyga som budskap hem till min maka,
Se, om den hulda lycklig och frisk är,
Se, om hon redan födt mig en gosse?"

Under hans vinge bindes ett bref se'n:
"Ila och sänk dig neder vid fönstret,
Neder på rosenbusken den röda,
Nära till fönstret sitter den hulda,
Sitter och stickar der vid sin båge.
Helsa den goda vänligt ifrån mig,
Säg: med Ilija var jag i går än,
Tömde i går än vin med min herre."

Snart vid Ilijas boning var falken.
Brefvet då löste älskade makan,
Och såsom svar hon talte till falken:
"Helsa från mig den sköne Ilija,
Bed, att han ej uppskjuter sin hemfärd.
Doftande rosor blomma i trädgår'n;
Ack, men med hvem, med hvem dem plocka?
Muntert på gården ropar der falken,
Ack, men hvem lockas med mig att jaga?"

De älskandes graf.

Tvenne unga älskade hvarandra,
Tvådde båda sig i samma vatten,
Torkade med samma duk sig båda.
Ingen visste derom första året,
Men på andra blef det kändt för alla,
Kändt också för fader och för moder.
Modren hindrar dock de trognas kärlek
Och den älskande från älskarn skiljer.

Genom stjernan sände gossen budskap:
"Dö, min älskade, om lördagsqvällen,
Jag vill dö med söndags-morgonrodnan."
Så beslöts det, så det skedde äfven.
Lördagsqvällen dog den trogna flickan,
Hennes älskling dog med morgonrodnan.

Man begrof dem båda med hvarandra,
Hand i hand i jordens sköte sänkta,
Och i händren lades gröna äpplen.*

Några måna'r, — och från gossens läger
Reste sig en lummig gran i höjden,
Och från flickans sköt en rosenbuske.
Men kring granen slingrade sig rosen
Som ett sidenband kring eterneller.

Flickan vid Zetinja.

Vid Zetinjas djupa, svala bölja
Satt i dryckeslag en skara hjeltar,
Och en vacker flicka bjöd dem vin der.
Men när bägarn hon åt någon räcker,
Fattar han i stället för pokalen
Hennes hvita hand, att henne famna.
Flickan åter sträfvar mot och talar:
"Nå i sanning, mina tappra hjeltar,
Allas eder tjenarinna är jag;
Men åt en blott kan jag fästmö vara,
Blott åt den, som i sin vapenrustning,
Med sin divansmantel derutöfver,
Från den ena stranden till den andra
Genomsimma kan Zetinjas vågor. —
Dennes trogna fästmö vill jag blifva."

* Symboler af kärlek.

Dock med nedsänkt hufvud ser hvar hjelte
Tigande emot den svarta marken
Utom en, den käcke Radoitza.

Hurtigt opp ifrån sin plats han springer,
Gjordar om sig sina blanka vapen,
Sveper sig i mångahanda drägter,
Kastar öfver dem sin divansmantel,
Och så störtar han sig ned i böljan.
Snart från ena stranden till den andra
Har den djerfve simmarn redan hunnit;
Dock när dädan han sin hemfärd börjar,
Dyker han i böljan oförmodadt,
Icke så, att krafter honom felats,
Men att pröfva älskarinnan endast,
Om han skulle få en trogen maka.
Hur han sjunker, märker då den kära,
Ser det, ilar, kastar sig i strömmen.

Hastigt stiger ynglingen ur djupet
Och med kraft den dunkla vågen klyfver,
Tills han hunnit till sin älskarinna.
Och han fattar hennes hvita händer
Och den hulda till sin boning leder.

Den skrämda.

Maras hår uppflätar modren,
Fem och niodelt i vexling,
Och hon talar, ömt bekymrad:

"Om du färdas ner till fältet,
Till en ringdans der på fältet,
Må du ej med Thomas dansa;
Thomas är en yster sälle,
Se, och du en ogift flicka."

Mara lyder ej sin moder,
Utan vandrar ner till fältet,
Till en ringdans der på fältet,
Och hon svänger om med Thomas.

Thomas, dansande med ringen,
Ger en vink åt sina svenner,
Att de skulle hemta hästar,
Hemta dit hans fuchs och skymmel.
Svennerna förstodo genast,
Förde fålarne till ringen,
Förde dit hans fuchs och skymmel.

Thomas hoppar opp på fuchsen,
Lyfter Mara opp på skymmeln,
Och de flyga genom lunden,
Såsom stjernor fly på himlen.

Re'n var fältet lagdt till rygga,
Och till Mara talar Thomas:
"Ser du der den murkna lönnen?
Märk, i den vill jag dig hänga;
Kråkan skall ditt öga hacka,
Örnen slå dig med sin vinge."

Mara började att snyfta:
"Ve mig, ve mig! Gud förskone!

Så det hände hvarje flicka,
Som sin moders råd ej följer!"
Thomas ler och tröstar henne:
"Frukta icke, hulda Mara!
Ingen murken lönn der synes,
Nej, min hvita gård allenast.
Min du är, min boning städar
Du från denna stund som maka."

De svarta ögonen.

Modren bannade sin Jovo:
"Son hvar höll du hus i aftse?"

"Banna icke, gamla moder!
Hos tre sköna flickor var jag.
En var hög och smärt till växten,
En var röd och hvit om kinden,
En bar ögon, lika natten.
Af den höga, af den smärta,
Plågas, moder, nu mitt hufvud;
Och af den med röda kindren
Plågas nu mitt bröst, o moder;
Men af den med svarta ögon,
Gamla moder, tar jag döden.
Lägg mig på en bår och för mig
Till den huldas tjäll, att hennes
Svarta ögon må mig skåda."

Sagdt; och honom lemnar lifvet.
På en bår han läggs af modren
Och till flickans boning bringas.
Hon med svarta ögon ser det.

Och hon talar till sin moder:
"Låt mig dö, min gamla moder!
Lägg mig se'n på båren, lägg mig
Nära till den sörjda döda!
Se'n en graf oss red, och sänk oss
Hand i hand i den till hvila."

Våra mödrar bära skulden.

Bakom Sawas våg på stranden
Leder ynglingen sin fåle.
Mössan i sin hand han håller
Och befuktar den med tårar.
Och han bannar hvirfvelvågen:
"Måtte Gud dig straffa, Sawa!
Hvarken kan jag genomvada,
Eller kan jag simma öfver
För att dèr min flicka kyssa."

Och den sköna flickan svarar:
"Nej, vid Gud, du gode yngling!
Vredgas ej på Sawaströmmen,
Sawa är dig ej fiendtlig;
Nej, fiendtlig är din moder,
Din mot dig, som min mot mig är.

Din vill, att du re'n med våren
Hem skall föra den, du älskar,
Min står fast deri, att dottren
Skall till hösten vara ogift."

Suck.

Dunkla skogspark, hvad din skugga svalkar!
Hjerta, hjerta, hur du är bedröfvadt!
Dig så nära ser du den, du älskar,
Dig så när — och får ej kyssa honom!

Mor, syster och maka.

Högt uppå ett vårdtorn vandrar Jovo;
Under honom bräcks det murkna timret,
Och i fallet bryter Jovo benet.
Genast blir en läkarinna kallad,
Ifrån bergets täta skog, en Vila.

Mycket fordrar Vila för sin läkdom:
Af hans mor den hvita högra handen,
Af hans syster hennes lockars fläta,
Och ett perlehalsband af hans maka.

Modren gaf sin högra hand för honom,
Systern skänkte sina lockars fläta,
Men hans maka ej sitt perlehalsband.
"Nej, jag ger, vid Gud, ej bort mitt perlband,
Som jag sjelf ifrån min fader medfört."

Då förgrymmas Vila ifrån berget
Och förgiftar dödligt Jovos skada.
Jovo dör, — ve, ve dig arma moder!

Trenne sorgefoglar* klaga sedan:
Ena klagar utan uppehållan,
Sent och tidigt klagar blott den andra,
Och den tredje, när det så sig faller.

Den, som klagar utan uppehållan,
Är den dödes olycksburna moder;
Åter den, som klagar sent och tidigt,
Är den dödes sorgebundna syster;
Den, som klagar, när det så sig faller,
Är den dödes ungdomsfriska maka.

Hexeriet.

Herrligt var att se, hur in på qvällen,
Hjelteskaran drack det gula vinet.
Med befann sig ock den veke Stojan,
Drack ej vin och bränvin icke heller,
Utan kaffe blott ur gyllne skålar.
Några flickor vandrade längs stranden,
Och bland dessa Ivans sköna syster.
När den veke Stojan henne märker,
Tänds hans bröst af kärlek, — och åt tärnan

* Originalet har gökar, kukavitza. Denna fogel brukas fast att föreställa en klagande.

Kastar han ett äpple och ett qvitten;*
Men förtrytsam slängde Ivans syster
Genast bort från sig hans gula qvitten
Och med foten stötte äpplet undan.
På den gröna marken föll hans qvitten,
Äpplet åter i den svala böljan.
När den veke Stojan märkte detta,
Blef han strax så mörk, så vild till sinnes.
Dädan skyndar han med snabba fötter
Och sitt hem, sin hvita boning uppnår.
Papper tar han genast fram och skriftyg,
Att förtrolla Ivans sköna syster.

Och han sammansätter fyra trollbref,
Skrifver ett och kastar det i elden:
"Eld, förbränn, förbränn ej brefvets trollkraft.
Tänd blott, tänd blott Angelijas hjerta!"
Skrifver än ett — kastar det i böljan:
"Bölja, ryck ej med dig brefvets trollkraft,
Bortryck, bortryck Angelijas hjerta!"
Skrifver än ett — kastar det i luften:
"Vindar, fören ej bort brefvets trollkraft,
Fören, fören Angelijas hjerta!"
Ett han gömmer under hufvudkudden:
"Hvila icke kraftlöst der, o trollbref,
Tills att Angelija med dig hvilar!"

Märk! Och inom några korta stunder,
Ljuder der ett klappande på porten;

* Tillkastandet af en frukt är hos servierne likasom hos grekerne en kärleksförklaring och ett äktenskapstillbud.

"Öppna porten, om du Gud bekänner,
Öppna porten, mig förtära lågor!"
Stojan tiger, och vill än ej svara.
Högre klappar åter Ivans syster:
"Opp, mig rycka floder med sig hädan,
Opp med porten, om du Gud bekänner!
Snart till molnen höjes jag af vindar."

Hastigt springer då den veke Stojan,
Låter upp den vida buxbomsporten
Och ledsagar henne in med glädje.

Prins Mustaphas sjukdom.

För att bada går en skara turkar,
Och turkinnor komma från att bada,
Männerna med Mustapha i spetsen,
Qvinnorna med Mehmed Paschas maka.
Skön är Mustapha, sultanens ättling,
Mera skön dock Mehmed Paschas maka.
Och förtrollerskan är icke skön blott,
Men tillika så försåtligt smyckad.
Genast sjuknar prinsen in af kärlek,
Tänd af Mehmed Paschas sköna maka,
Går re'n plågad till det hvita slottet
Och på veka dynor der sig lägger.
Alla fruar efter rang och ordning
Komma att prins Mustapha besöka,
Borta blir blott Mehmed Paschas maka.

Sultaninnan sänder bud till henne:
»Ädla fru, gemål till Mehmed Pascha,
Aktar du dig mer än sultaninnan?
Mustapha, min son, på sjukbädd ligger;
Alla fruar gjort besök hos honom,
Du allena, du försmår att komma.»
Mehmeds maka mottar denna helsning,
Vecklar sina ärmar opp i blinken
Och bereder lätta sjukbädds-rätter:
Grädda rosenröd på gyllne tallrik,
Ljusgult serde uti silfverskålar,
Vårens körsbär, syltade med honing,
Persikor med morgondagg beständkta,
Hafsstrands-fikon, och mostarska drufvor;
Klär sig se'n i kosteliga kläder
Och beger sig så på färd till slottet,
Snart palatsets gångar hon beträder.
Oanmäld och helsande på ingen,
Sakta till den sjukes rum hon skrider;
Och hon sätter sig vid hufvudgärden,
Tar ett virkadt guldtyg fram och fläktar
Svalka åt hans feberheta panna.
Men till sultaninnan vänd hon talar:
»Sådan sjukdom som den tappre prinsens
Önskar jag att må min broder träffa,
Ja, mig sjelf som Mehmed Paschas maka;
Ty en kärleksyrsel är ej sjukdom.»
När prins Mustapha förnummit detta,
Står han opp på snabba fötter genast,
Riglar alla dörrar och behåller
Mehmeds maka qvar tre runda dagar. -

Men på morgonstunden af den fjerde
Med ett artigt bref uppvaktar paschan:
"O sultan, min store, dyre herre!
Från min boning har en dufva bortrymt,
Till ditt slott hon flugit, — lösgif henne,
Lösgif henne, om du Gud bekänner!"
Derpå får han från sultan det svaret:
"Mehmed, trogna slaf, jag har en falk här,
En otämjelig och vildsint fogel,
Som ej släpper, hvad han en gång fångat."

Skördeflickan.

Kärfvar, skördade med silfver-skära,
Samlar hop med gullprydd hand Lepota.
Dock när middagssolen börjat glöda,
Sjunger för sig sjelf hon sakta detta:
"Den, som sammanbinder mina kärfvar,
Vill jag strax mitt hvita anlet skänka.
Den, mig vatten ifrån källan hemtar,
Vill jag skänka mina svarta ögon.
Den, som bygger mig en skuggrik löfsal,
Honom vill jag bli en trogen maka."

Sjunger så, och tror sig hörd af ingen.

Lyssnat har likväl den unga herden,
Och han binder kärfvarne tillsammans,
Bygger opp af hassel strax en löfsal,
Hemtar vatten från den svala källan,

Bjuder det och talar till den sköna:
"Nu, Lepota, uppfyll, hvad du lofvat!"

Skalk var skördeflickan dock och löste
Sig med några skälmska ord från löftet:
"Låt mig bli i frid, du unga herde!
Medan du band samman mina kärfvar,
Bette dina lam i åkerstubben.
Då du bragte mig från källan vatten,
Har du med en dryck dig sjelf förfriskat;
Och i skuggan, som du mig beredde,
Har du äfven sjelf ju funnit svalka.

Bröllopssånger.*

I.

Skön att skåda under aftonsolen,
Satt vid sidan af sin ledsven bruden,
Under kransen tittande på älskarn.
Och till flickan talte hennes brudgum:

---

* Sådana sånger pläga vid bröllop i Servien afsjungas i af gästerna. Hufvudpersonalen vid dessa högtidligheter utg oberäknade kontrahenterna med deras föräldrar och anhörig den äldsta bland gästerna (Stari Swat) jemte brudgummens vittne, hvilka båda anföra bröllopståget och äro de främsta vi vid förmälningen. Brudens ledare (Djevêr) är äfven en v person. Dertill väljes efter regeln brudgummens bror eller n annan hans nära anförvandt. Brudledaren åligger att stå följa bruden, hålla hennes häst under färden, samt dag och vakta henne, tills han hemfört henne till hennes blifvande n

"Hvarför ser du på mig hulda flicka?"
"Jag betraktar dig i väntan endast,
Att du ville ge mig några läror,
Hur jag vore bäst din mor till nöjes."
"Lätt det blir dig att min mor behaga:
Sent till sängs och tidigt opp från bädden,
Sopa rummen, skaffa köket vatten,
Sedan kamma dina blonda lockar."

II.

Malmkanoner gifva dån från skansen,
Gästerna församlas re'n hos bruden,
Och man ärnar börja bröllopståget.
Bruden har i går re'n utsått blommor,
Blommor på sin hulda makes lycka.
Ville lyckan gynna hennes make,
Borde blomstren gro om qvällen redan,
Sammanböja stänglarne om natten
Och om morgonen buketter bilda.
Lyckan var den hulda maken gynsam,
Blomstren grodde opp om qvällen redan,
Sammanböjde stänglarne om natten:
Bildade med morgonen buketter.
På sin lott fick hvarje gäst en blomqvast,
Brudgummen fick sjelf den hulda bruden,
Hennes ledare fick ensam ingen.
Dock till honom lutad hviskar bruden:
"Vredgas ej min ledare; en blomqvast
Mera skön och rik för dig jag sparar.
Gissa hvilken? — Jo, min unga lekvän.

Blodhämnden.

Hvems är klagoskri't der i Banjani?
Månne Vilans? Månn' den onda ormens?
Ropte Vila, komme det från berget,
Ropte ormen, komme det från klyftan.
Vilan ej och ej den onda ormen,
Batritch Perowitsch är den, som klagar,
Under Osmans, Tchorowitschens händer.
Honom han besvär vid brodernamnet:
"Släpp mig, Osman Tchorowitsch, min brode
Skona lifvet, du i Gud min broder!
Tag i lösen hundrade dukater;
Mina bröder sju, sju Perowitscher,
Gifva gerna dig sju damascener;
Deras makar skänka dig sju kransar
Och min broder Raduls maka, Zwjeta,
Sina kransar och sitt öras smycke.
Men min moder ger en ung slafvinna,
Ger dig många kosteliga kläder,
Och min fader, Pero Wutschitschewitsch,
Skall förära dig sin egen lifhäst,
Och deröfver hundrade dukater."
Re'n vill denne unna honom lifvet,
När, af onda makter förd till stället,
Panto från Tupan der syns och talar:
"Muselman, du Tchoros ättling, Osman!

Släpp ej Perowitschen Batritch undan.
Bjuder han dig än omätlig lösgäld,
Se, af turkarne skall han den pressa.
Vill han gifva dig sju damascener,
Skall han äfven dem af turkar röfva.
Vill han kransar gifva dig och smycken,
Skall han fånga våra bröders makar
Och af dessa smycken ta och kransar.
Lofvar han åt dig en ung slafvinna,
Torde han min egen dotter röfva
Och dig henne såsom lösen bjuda.
Och den lifhäst, han dig vill förära.
Är ju af Banjanis race till slut dock."

Panto så, och svänger sig ur sadeln.
Låga blixtrar ur hans studsarmynning,
Och han träffas, Perowitschen Batrich,
Genom gördeln, och hans mun förstummas.
Död han sjunker mot den gröna marken,
Och från kroppen skär hans hufvud Osman.

Och det kommer budskap till Saljuto,
Till den slagnes ålderstigne fader.

Göken gråa klagar i Saljuto,
Ropar midt i vintern ut sin klagan,
Som om ingen årstid egnats honom.
Göken grå är icke den, som klagar,
Nej, der klagar Pero Wutschitschewitsch,
Perowitschen Batritchs gamle fader:
"Ve mig, ve mig, ve till domedagen!
Ty af söner, som mig efterlefva,
Hämnas ingen väl hans mord, den dyres."

Honom tröstar Perowitschen Radul:
"Slikt må ej ditt gråa hufvud ängsla.
Vänta endast till Sanct Görans dagen,
Tills med löf sig berg och kullar kläda
Och det flacka fält med gräs och blommor
Då vill jag kamraterna församla
Och med dessa till Banjani draga,
För att hämnas Batritchs mord, min brode
Men re'n nalkades Sanct Görans dagen,
Re'n med löf beklöddes berg och kullar,
Gräs och blommor täckte redan fälten,
Och kamraterna tillsamman kommit.

Till Banjani drar med dessa Radul
Och tar af till bergets skog vid Utes.

Trenne runda dagar der de bida,
Ändlöst spanande mot Gatzkos slätter,
Tills på håll en turk till häst sig visar,
Just den sökte, Tchorowitschen Osman.
Radul så till sina kämpar genast:
"Bröder, sen I der den bofven Osman?
Huken eder ned mot gröna marken,
Men jag sjelf vill ställa mig i vägen,
För att vänta Tchorowitschen Osman.
Ej för edra damascener-klingor
Skall han falla, den fördömda turken.
Om mig Gud den lycka värdes unna,
Att med mina händer gripa honom!
Men om jag ej lyckas honom gripa,
Då — lägg an, hvem som af qvinna
Kämparne sig huka ner i gräset;

Radul åter ställer sig i vägen.
Och när turken nu till stället hunnit,
Springer Radul fram att gripa honom,
Fattar hästens tygel med sin ena,
Turken med sin andra hand i brickan
Och till marken rycker honom neder.
Käckt till bistånd hans kamrater ila,
Och de fånga lefvande Osmanen.

Honom ber vid brodernamnet Osman:
"Släpp mig, Radul Perowitsch, min broder,
Skona lifvet, du i Gud min broder!
Tag i lösen tusende dukater!
Tjugu bröder, tjugu Tchorowitscher,
Gifva gerna tjugu damascener,
Och de Tchorowitschers ädla makar,
Sina lockars kosteliga smycken.
Deras gyllne keder jag dig bjuder,
Af dukater och af perlor tunga.
Men jag sjelf vill ge dig min araber,
Högrest, att en slik ej fins i Bosna,
Hela Bosna och Herzegowina,
Med hans töm och silfvertunga sadel,
Allt till svansen öfvertäckt med sammet;
Hvarje buckla är med loskinn kantad,
Och med guld och silfver smyckad rikligt."
Döf för detta svarar Perowitschen:
"Turk, du Osman Tchorowitsch! En dyrbar
Lösegäld bjöd dig min broder äfven,
Men förgäfves! — Utan skoning skilde
Du hans blonda hufvud ifrån kroppen."

Och han drager fram sin knif ur gördeln,
Och från kroppen skiljer Osmans hufvud,
Tar hans hufvud, tar sin oväns vapen
Och araben, turkens höga stridshäst,
Och beger sig hem med sina vänner.

Men i Montenegro-bergens grannskap,
Från den lilla byn der, från Saljuto,
Till hans möte går den gamle fadren,
Sträcker famnen och hans anlet kysser.
Radul kysser gubbens hand och klädfåll
Och för honom turkens hufvud kastar.
Och då ropar Pero Wutschitschewitsch:
»Hell mig nu och intill domedagen,
Då mig unnats denna stund att skåda,
När min dyre son är hämnad vorden!»
Gubben så, — och honom lemnar lifvet,
Död han ligger; frid med honom! — Herren
Tage honom upp till paradiset,
Och välsigne hägnande oss alla.

De begge Jakschitcherne.

Månen förebrådde morgonstjernan:
»Morgonstjerna, säg, hvar har du varit,
Hvarest jollrat bort den sköna tiden,
Då man dig ej sett på trenne dagar?»

Honom svarar åter morgonstjernan:
»Hvarest varit? Hvar förjollrat tiden?

Ofvan Belgrads hvita fäste stod jag
Och betraktade ett sällsamt under:
Hur två bröder delte fadersarfvet,
Jakschitch Dmitar och Jakschitch Bogdane.
Re'n i godo öfverens de kommit,
Re'n de hade delat fadersarfvet:
Dmitar ärfde Wallachi't och Moldau,
Och Banatet odelt intill Donau.
Bogdan fick det flacka landet Sirmien,
Långs åt Sawaströmmen alla ängar,
Och till staden Ushitz hela Servien.
Dmitar tog den nedre deln af staden
Med ett torn, Neboischa, nära Donau.
Bogdan tog den öfre deln af staden
Jemte kyrkan Rushitza i midten.
Om en ringa sak blott blef man osams,
Om ett intet, knappast värdt att nämnas,
Om en falk och om en svartbrun fåle.
Dmitar, stödd uppå sin rätt som förstfödd,
Fordrar falken utom lott och rappen;
Bogdan skänker honom ingendera.

Nästa morgon, när det än knappt dagats,
Svingar Dmitar sig på rappen höga
Och tar med också den gråa falken,
För att jaga uti bergets skogar.

Angelija, sin gemål, han ropar:
"Angelija, du min trogna maka,
Mottag detta gift och ge åt Bogdan!
Dock, ifall du ej min önskan fullgör,
Vänta mig ej mer i hvita borgen."

När den trogna makan slikt förnummit,
Går hon med sig sjelf till råds bekymrad,
Pröfvar, tänker och sig sjelf tilltalar:
"Gråa gök, hvad skall väl blifva af dig?
Om min makes broder jag förgifver,
Är det mig en synd inför vår Herre,
Är det inför menskor skam och nesa.
Stor och liten skulle om mig säga:
Skåden, skåden der den olycksburna,
Som sin egen svåger har förgifvit!
Ger jag åter icke gift åt honom,
Får jag mer ej vänta hem min make."

Tänkte så — och fattade beslutet:
Neder steg hon i den dunkla källarn,
Framtog bröllopsbägaren, den vigda,
Smidd af idel guld i drifvet arbet,
Och ett minne af den dyre fadren.
Bägaren med guldgult vin till randen
Fyller hon och frambär till sin svåger,
Kysser honom se'n på hand och klädfåll
Och, mot jorden böjd för honom, talar:
"Dig, min gode svåger, vill jag skänka
Denna guldpokal, med vin till randen,
Skänk mig falken du, och skänk mig rappen!'
Och Bogdan, bevekt af hennes böner,
Skänker henne falken strax och rappen.

Dmitar jagar dagen om i skogen,
Lyckas dock ej jaga opp ett villbråd,
Tills att ödet sent på qvällen honom
Till den säfbekrönta skogssjön leder,

Der en guldbevingad and byggt näste.
Dmitar låter gråa falken stiga,
Att på anden skjuta ned i säfven;
Se, men knappt berörd utaf hans vinge,
Har hon redan öfvervunnit falken,
Och hans högra vinge sönderkrossat.

Nu, när Jakschitch Dmitar detta märkte,
Klädde han sin furstedrägt utaf sig,
Sam till ort och ställe hän i säfven
Och tog opp derur den gråa falken;
Och han frågte så den gråa falken:
"Säg, min falk, hur är du nu till sinnes,
Hur till sinnes nu förutan vinge?"
Falken hemtar andan djupt och säger:
"Så till mods är jag förutan vinge,
Som en broder är förutan broder."

Då betänkte plötsligt Jakschitch Dmitar,
Att hans maka redde gift för brodren,
Och han svingar sig på rappen höga
Och mot Belgrad spränger fram som ilen,
Att sin bror vid lif kanhända hinna.
Som han nu var bryggan Tschekmek nära,
Sporrar han sin häst, att fly deröfver;
Men med brak ger bryggans hvälfning efter,
Och i fallet bryter hästen benet.

När sig Dmitar ser i denna våda,
Löser han af hästen genast sadeln,
Fäster den vid fjäderprydda klubban,
Och beger sig raskt till fots till slottet.

Och han kallar straxt den trogna makan:
"Angelija, du min trogna maka!
Kanske, har du ej min bror förgiftat?"
Och hon svarar gladt sin make detta:
"Nej, förgiftat har jag ej din broder;
Med din broder har jag dig försonat."

Skadars grundläggning.

Trenne bröder grundade ett fäste,
Trenne bröder, tre Merljawtschewitscher.
Wukaschin var konung och den äldste,
Och den andra var Woivod Ugljescha,
Gojko Merljawtschewitsch var den yngste.
Desse bygga vid Bojana Skadar,*
Bygga re'n tre runda år med ifver,
Re'n tre år, med mästare tre hundra,
Och förmå dock ej att lägga grunden,
Mycket mindre att uppresa fästet.
Hvad om dagen mästarena uppfört,
Rycker åter Vila ned om natten.

När det fjerde året re'n begynner,
Ropar Vila ned från bergets skogar:
"Allt förgäfves, Wukaschin, o konung!
Fåfängt, fåfängt du ditt gods förspiller;
Grunden är du ej i stånd att lägga,
Mycket mindre att uppresa fästet;

---

* Skutari i Albanien.

Om du ej två namn af lika tonljud,
Icke Stojan och Stojana finner,
Men de båda dock förtrogna syskon,
Att dem mura in i tornets grundval.
Så, blott så skall fundamentet tryggas,
Så, blott så förmår du resa borgen."

När kung Wukaschin förnummit detta,
Dessimir, sin trogne sven, han kallar:
"Dessimir, min son, af hjertat käre!
Du, till denna dag min trogne sven blott,
Men från denna, som min son värderad!
Spänn i blinken hästarne för vagnen,
Tag derin sex bördor guld, och såleds
Genomtågande den ljusa verlden,
Sök mig tvenne namn af lika tonljud,
Sök, o son, en Stojan och Stojana,
Men de båda dock förtrogna syskon.
Röfva eller köp dig dem för guldet,
Bringa dem till Skadar till Bojana,
För att muras in i tornets grundval.
Så, blott så skall fundamentet tryggas,
Så, blott så förmå vi resa borgen."

Dessimir förnam sin kungs befallning,
Spände genast hästarne för vagnen,
Tog derin sex bördor guld, och såleds
Genomtågande den ljusa verlden,
Sökte han två namn af lika tonljud,
Öfver allt en Stojan och Stojana.
Och han sökte dem tre runda år re'n;
Fann dock ej de namn af lika tonljud,

Ingenstädes Stojan och Stojana.
Så tillbaka han till Skadar vänder,
Ger åt kungen vagn och hästar åter,
Ger åt honom guld, sex bördor, åter:
"Konung, här jag hemtar vagn och hästar,
Här jag hemtar guld, sex bördor, åter,
Ty jag fann ej Stoja och Stojana:
Ej de båda namn af lika tonljud."

När kung Wukaschin förnummit detta,
Lät han kalla dit byggmästarn Rado,
Rado åter murare tre hundra,
För att bygga Skadar vid Bojana.
Men hvad kungen byggt, föröder Vila;
Ej tillstädjer hon att lägga grunden,
Mycket mindre att uppresa fästet.
Åter ropar Vila ifrån berget:
"Håll, kung Wukaschin, förnim min varning!
Fåfängt, fåfängt du ditt gods förspiller,
Grunden är du ej i stånd att lägga,
Mycket mindre att uppresa fästet.
Dock, förnim mig! Bröder tre I ären,
Hvar af er en trogen maka äger;
Den, som går i morgon till Bojana
Och åt arbetsfolket bringar maten,
Henne muren in i tornets grundval.
Så, blott så skall fundamentet tryggas,
Så, blott så förmån J resa borgen."

När kung Wukaschin förnummit detta,
Lät han kalla sina begge bröder:
"Hören mig, I älskelige bröder!

Ifrån bergets skog förkunnar Vila:
Att vi fåfängt här vårt gods förspilla,
Att oss ej beskärs att lägga grundvaln,
Mycket mindre att uppresa fästet.
Men från berget talar Vila åter:
Att vi tre Merljawtschewitscher äro,
Att en hvar sin trogna maka äger;
Den, som går i morgon till Bojana,
Och åt arbetsfolket bringar maten,
Henne må vi mura in i grundvaln.
Så, blott så skall fundamentet tryggas,
Så, blott så förmå vi resa borgen.
Men, o bröder, svärjen mig vid Gud, att
Ingen yppar detta för sin maka,
Utan att vi låta ödet foga,
Hvem i morgon gå skall till Bojana."
Och vid Gud besvuro brödren löftet,
Att för makarna ej yppa detta.

Men när dagen nu till nedgång lutar,
Vandra de till sina hvita borgar,
Der en herrlig aftonmåltid hålles;
Vandra sedan in i sina sofrum.
Se dock! Under är det att berätta;
Konung Wukaschin förgäter eden.
Han, den förste, säger åt sin maka:
"Akta dig, o du, min trogna maka!
Gå i morgon icke till Bojana,
För ej maten du åt arbetsfolket,
Ty beställdt det vore med ditt lif då,
In i grundvaln skulle man dig mura."

Eden öfverträdde ock Ugljescha,
Och han talte till sin trogna maka:
"Låt mig varna dig, min trogna maka!
Gå i morgon icke till Bojana,
För ej maten du åt arbetsfolket,
Ty ditt unga lif, det vore spildt då,
In i grundvåln skulle man dig mura."

Blott den unge Gojko vördar eden,
Och förtror sin maka ingen varning.
Nästa dag vid morgonrodnans bräckning
Tåga dessa tre Merljawtschewitscher
Till det fasta verket vid Bojana.

Re'n var tid att dit förskaffa maten,
Och på drottningen föll turn för dagen.
Men hon dröjer, går till svågerns maka,
Till sin svägerska, Ugljeschas maka:
"Hör, du goda svägerska, min önskan!
Litet ondt har jag i dag i hufvu't;
Hell dig, du, som frisk är! — Men jag kan ej.
Bringa maten du åt arbetsfolket."
Henne svarar så Ugljeschas maka:
"O min svägerska, min ädla drottning!
Litet ondt i dag har jag i handen;
Blifve du vid helsa, men jag kan ej.
Tala dock med svägerskan den unga."

Och hon gick till svägerskan den unga:
"Svägerska, du Gojkos unga maka!
Litet ondt har jag i dag i hufvu't;
Hell dig, du som frisk är! — Men jag kan ej.

Bringa maten du åt arbetsfolket."
Henne svarar Gojkos unga maka:
"Ädla drottning, du min goda moder!
Gladt och gerna ville jag dig lyda;
Men mitt barn är ännu icke badadt
Och dess hvita linne icke tvättadt."
Drottningen till svar åt henne åter:
"Goda svägerska, begif dig bara,
Bringa maten du åt arbetsfolket!
Jag vill sjelf det hvita linnet tvätta,
Sjelf ditt späda barn, du goda, bada." —

Och hon tiger, Gojkos unga maka,
Och åt arbetsfolket bringar maten.

När hon nu var kommen till Bojana,
Ser sin maka Gojko Merljawtschewitsch.
Djupt af smärta grips den unge hjelten,
Djupt af smärta för hans trogna makas
Och hans späda barns skull, i sin vagga
Moderlöst och blott en månad gammalt.
Tåreströmmar flöda på hans kinder.
Och den smärta makan vid hans anblick
Nalkas blygsamt sin gemål och herre,
Nalkas blyg och frågar honom sakta:
"Gode herre, säg, hvad har dig drabbat,
Nu då tårar strömma dig på kinden?"

Henne svarar Gojko Merljawtschewitsch:
"Ondt, för mycket ondt, min trogna maka!
Ack, ett gyllne äpple*, som jag ägde,

* *Äpple, jàbuka,* feminint i serviskan.

Föll i dag uti Bojanas bölja;
Detta sörjer jag och kan ej tröstas."
Och den smärta makan, som ej anar
Något värre, svarar så gemålen:
"Bed till Gud om helsa blott, — ett äpple,
Mera skönt ännu kan du dig gjuta."
Häftigare blott blef hjeltens smärta,
Och åt sidan vände han sitt anlet,
För att icke se sin hulda maka.

Närmre träder svågerparet redan
Fram till Gojkos ungdomssköna maka,
Fatta henne vid de hvita händren
Och till borgens grundval föra henne.
Och de vinka dit byggmästarn Rado;
Murarena kallar åter Rado.
Men den unga smärta qvinnan — småler,
Aktande det allt som skämt och lek blott.

Och att lägga borgens grundval ila
De tre hundra murare till verket
Och kring henne ställa sten och bjelkar.
Upp till knä't re'n är hon innesluten;
Och den unga smärta qvinnan — småler,
Aktande ännu det allt som skämt blott.

Oförtrutet murar framgent skaran
Och kring henne hopar sten och bjelkar.
Upp till gördeln inneslutes hon redan
Och betryckes tungt af sten och bjelkar.

Ändtligt märkande, hvad henne ärnas,
Qvidande, som ormen krossad hväser,*
Ber hon sina svågrar om förbarmning:
"Tålen ej, om I en Gud bekännen,
Att så ung jag muras in i grundvaln."
Detta ropar hon till sina svågrar;
Men sitt anlet vända de från henne.

Då med kufvad skam och tadelfruktan
Ber hon slutligt till sin egen make:**
"Tål det ej, min dyre man och herre,
Att så ung jag muras in i grundvaln.
Låt mig fara till min gamla moder!
Guld i öfverflöd min moder äger,
Köper nog en slaf och en slafvinna,
Att dem mura in i tornets grundval."
Så hon beder; men hon ber förgäfves.
Och när nu den smärta sköna märker,
Att hon slöser fåfängt sina böner,
Vänder hon sig till byggmästarn Rado:
"Mästar Rado, inför Gud min broder!
Lemna vid min barm ett litet fönster,
Låt min hvita barm stå fri och öppen,
Att, ifall mitt spenbarn, Jovo, kommer,
Om han kommer, jag må nära honom!"
Bifall ger, för brodernamnet, Rado,

---

* En ofta återkommande bild att beteckna vrede och förtiflan, utan att dermed ett vidrigt bibegrepp vore förbundet.

** Hon felade efter servisk åsigt mot anständigheten, i det hon vände sig med bön om hjelp till sin egen make.

Lemnar vid dess barm ett litet fönster,
Till den hvita barmen öppen tillgång.
Att ifall dess spenbarn, Jovo, komme,
Om han komme, hon må nära honom.
Och hon ber ännu, den öfvergifna:
"Mästar Rado, inför Gud min broder!
Lemna ock ett fönster vid mitt öga,
Att jag måtte se mot hvita borgen,
När de föra hit mitt spenbarn, Jovo,
Och när hem de föra honom åter!"

Äfven detta unnar mästarn henne,
Lemnar vid dess öga ock ett fönster,
Att hon måtte se mot hvita borgen,
När de hemta hennes spenbarn, Jovo,
Och när bort de föra honom åter.
Och så blir hon murad in i grundvaln.
I sin vagga hemtas henne barnet,
Och hon ger det näring hela veckan;
Då omsider sviker henne målet.
Men åt barnet flödar föda ständigt,
Och det närs vid barmen hela året.

* * *

Än i denna stund sker samma under.
Ännu flödar mjölk der och för svaga
Mödrars näringstomma spenar läkdom.

Slaget på Fogelfältet.

Zar Lasar satt vid sin aftonmåltid,
Vid hans sida Militza, zarinnan.
Till gemålen talar hon, den höge:
”Zar Lasar, du Serviens gyllne krona!
Gryr det, drar du ut till Fogelfältet*
Och tar med dig svenner och woivoder.
Mig blir ingen man i slottet öfrig,
Ingen, som till dig till Fogelfältet
Bär mitt bref och hemtar svar tillbaka.
Också mina dyra bröder alla,
Nio Jugowitscher, tar du med dig.
Lemna hemma dock en enda broder,
En blott, vid hvars lif jag kunde svärja.”
Henne svarar åter Serviens furste:
”Militza, min goda, dyra maka!
Nämn mig, hvem det är af dina bröder,
Som du allra helst hos dig behölle.”
”Låt mig Boschko Jugowitsch behålla.”
Åter talar Serviens furste detta:
”Militza, min goda, dyra maka!
När i morgon dagen börjar klarna,

* Fogelfältet, på serviska Kóssowo (pòlje) egentligen trastfältet, är en vidsträckt flacka i södra Servien. Den slagtning, som år 1389 der föreföll, skakade för beständigt Serviens sjelfständighet. I denna batalj förlorade Serviens siste zar, Lasar, den historien skildrar som en from, välvillig och tapper furste, lifvet.

Solen träda fram vid horizonten,
Och när då vårt fästes portar öppnas,
Så begif dig fram till fästningsporten,
Hvarur härens slutna leder tåga,
Alla ryttare med tunga pikar,
Och i spetsen Jugowitschen Boschko,
Bärande för hären korsets fana.
Honom min välsignelse och helsning!
Fanan må han ge åt hvem han lyster
Och hos dig förblifva qvar i slottet."
När den ljusa dagen nu var kommen,
Och till fästet portarna man öppnat,
Utbeger sig Militza, zarinnan,
Och hon stannar väntande vid porten.

Hären bryter opp i slutna leder,
Alla ryttare med tunga pikar,
Och i spetsen Jugowitschen Boschko,
Bärande för hären korsets fana.
Guldbetäckt är öfverallt hans fåle,
Fanan svajar fladdrande kring honom
Och betäcker honom ner till sadeln.
Men på fanan syns ett gyllne äpple,
Utur äpplet gyllne kors sig tränga,
Och från korsen sväfva se'n i vaggning
Gyllne toffsar ned på Boschkos skuldror.
Fram hon träder, Militza, zarinnan,
Nalkas honom, fattar hästens tygel,
Och, med armen slingrad kringom brodren,
Talar se'n till honom sakta detta:
"Boschko Jugowitsch, min gode broder!
Mig förunnad är du nu af zaren,

Att du ej må dra till Fogelfältet.
Sin välsignelse till dig han sänder:
Gif din fana hvem du vill att bäras,
Och hos mig i Kruschevatz blif hemma,
Att en bror att svärja vid jag äge."
Henne Boschko Jugowitsch till svar dock:
"Vandra du till hvita borgen åter,
Jag, min syster, må ej dväljas hemma.
Fanan ger jag ej ur mina händer,
Bjöds mig Kruschevatz till lön af zaren.
Aldrig skola våra kämpar säga:
Sen den fega Jugowitschen Boschko,
Som ej ville dra till Fogelfältet,
Icke blöda för det helga korset,
Som ej ville dö för kristendomen."
Talar så och spränger ut ur porten.
Se, då nalkas gamla Jug Bogdane,
Och sju Jugowitscher följa honom.
Alla sju hon ropar på i ordning,
Men af broderskaran svarar ingen.
Framgent står hon väntande vid vägen; —
Se, då nalkas Jugowitschen Woino,
Leder zarens praktbeklädda hästar,
Öfverallt med idel guld betäckta.
Och hon fattar skymmeln vid hans tygel,
Och, med armen slingrad kringom brodren,
Hviskar se'n till Woino sakta detta:
"Woino Jugowitsch, min gode broder!
Mig förunnad är du nu af zaren,
Sin välsignelse till dig han sänder.
Gif hans hästar hvem du vill att föras,
Och hos mig i Kruschevatz blif hemma,

Att en bror att svärja vid jag äge."
Henne svarar Jugowitschen Woino:
"Vandra du till hvita borgen åter,
Krigarn anstår ej att gå tillbaka
Och att öfvergifva zarens hästar,
Visste han sig än bestämd åt döden.
Låt mig draga hän till striden, syster;
Blöda vill jag för det helga korset,
Vill för läran dö med mina bröder."
Talar så och spränger ut ur porten.

När zarinnan nu allt detta utstått,
Sjönk hon neder på den kulna hällen,
Sjönk, — och lifvet tycktes lemnat henne:
Se, då nalkas zar Lasar, den höge,
Och, när blek hon ligger för hans öga,
Strömma tårar ned uppå hans kinder.
Emot höger ser han och mot venster
Och sin tjenare Goluban kallar:
"O, min trogne tjenare Goluban!
Sväng dig af den svanlikt hvita hästen,
Tag furstinnan vid den mjella handen
Och till hvita borgen hemför henne;
Men med Gud vill jag dig hafva unnat
Att ej draga ut till Fogelfältet,
Utan hemma bli i hvita borgen."
När den trogne tjenarn afhört detta,
Rinna tårar på hans hvita anlet.
Men han lyder, hoppar ned af hästen,
Tar zarinnan vid den hvita handen,
Och den smärta återför till borgen.
Men sitt hjertas tvång kan han ej motstå,

Och det drifver honom hän till striden.
Hästen når han åter, sitter opp och
Så i sporrsträck hän till Fogelfältet.

När den nästa dagens morgon grydde,
Kommo flygande två svarta korpar.
Komne från det vida Fogelfältet,
Sänkande sig ned på hvita tornet,
På den höge zarens hvita borgtorn,
Kraxar ena, och den andra talar:
"Är, må tro, det här nu furst Lasars torn,
Och är ingen inne der i tornet?"
Men der innanföre svarar ingen,
Innan Militza, zarinnan, hör dem.
Ur det hvita tornet fram hon träder,
Helsande det svarta paret såleds:
"Signe Gud er båda, svarta korpar!
Hvarifrån så dags på morgonstunden?
Kommen I kanske från Fogelfältet?
Sågen I hvar der två starka härar?
Kommo kämparne i handgemäng re'n?
Och af härarne fick seger hvilken?"
Henne svarar så det svarta paret:
"För din helsning haf vår tack, zarinna!
Så dags komma vi från Fogelfältet,
Och vi sågo der två starka härar
Som i går re'n mätt sig med hvarandra.
Begges furstar hafva fallit döde;
Få af turkar hafva räddat lifvet,
Och af Servier hvad än är öfrigt,
Ligger der med dödssår och förblöder."
Medan korparne än tala detta,

Kommer tjenarn Milutin till häst dit;
I sin venstra hand den högra bär han,
Sjutton sår betäcka kämpens lemmar,
Och hans häst är öfversköljd af bloden.
Emot honom ropar skrämd zarinnan:
"Ve! Hvad har dig drabbat, arme kämpe?
Zaren, säg, blef han förrådd i striden?"
Tjenaren till svar åt henne detta:
"Herrskarinna, hjelp mig ned af hästen,
Svalka se'n mitt hufvud med friskt vatten,
Och med vin befukta mina lemmar;
Jag är mattad af de djupa såren."
Och zarinnan hjelper honom neder,
Svalkar se'n hans hufvud med friskt vatten,
Och med vin befuktar hon hans lemmar;
Och omsider frågar herrskarinnan:
"Säg, hur aflopp det på Fogelfältet?
Huru stupade den höge zaren?
Säg hur föll den gamle Jug, min fader?
Mina bröder, nio Jugowitscher,
Och min måg, woivoden Milosch, huru?
Än Wuk Brankowitsch, min andra måg, hur?
Och hur föll han, Banes son, Strainja?"
Då begynner tjenaren berätta:
"Alla föllo de i striden döde.
Der han stupade, den höge zaren, —
Många kastspjut ligga der i spillror,
Turkiska och serviska i blandning;
Serviska de flesta der dock äro,
Slängda alla, alla att beskydda
Vår beherrskare, den höge zaren.
Jug den gamle re'n i främsta ledet

Föll den första, innan striden börjat.
Åtta Jugowitscher äro fallna.
Broder ville icke lemna broder,
Ej så länge lif i någon rördes.
Sist var öfrig än din broder Boschko.
Öfver fältet fladdrade hans fana,
Framför sig han dref af turkar skaror,
Såsom falken jagar dufvosvärmar.
Vadande till knä't i ovänsblodet,
Sjönk i döden Banes son, Strainja.
Milosch, o furstinna, Milosch stupat:
Vid Zitinjas kulna bölja föll han,
Der en skara turkar funno döden.
Milosch dödade sultanen Murat;
Slog med egen hand tolftusen turkar;
Honom hell, och hell den, honom burit!
Lefva skall hans namn bland Serviens söner,
Evigt lefva uti sång och saga,
Tills att verld och Fogelfält gått under.
Frågar du också om Wuk den vilde?
Honom ve, och ve den, honom burit!
Honom ve, och ve hans stam och slägte!
Han förrådde zaren under striden,
Han förrådde, — med tolftusen hästar
Öfverlopp till fienderna bofven."

Klagosång

öfver Hassan Agas ädla maka.*

Säg, hvad hvitt syns der i djupa skogen?
Ser man snö der, eller ser man svaner?
Vore snö der, hade den väl smultit,
Vore svaner, hade re'n de flugit.
Icke snö och icke heller svaner;
Nej, blott Hassan Agas tält der glänsa;
Sjelf i ett af dem han ligger sårad.

Han besökes af sin mòr och syster;
Blygsamt dröjer hans gemål att komma.

När hans sår omsider börjat läkas,
Lät han säga till sin trogna maka:
"Vänta mig ej mera i palatset,
I palatset och ibland de mina."

När hans maka hört de hårda orden,
Stod den trogna krossad under smärtan,
Hörde hästar stampa invid porten,
Trodde Hassan, hennes make, komma,

---

* Denna serviska folksång och de tvenne följan
tillägg till föregående samling) äro tagna i öfversättn
ders Stimmen der Völker in Liedern: "Morla
schichten."

Och till tornet sprang, att ned sig störta.
Henne följa tvenne hulda döttrar,
Ropa ängsligt, badande i tårar:
"Ej det är vår fader Hassans hästar,
Blott din broder Pintorovitsch kommit."

Hassans maka vänder då tillbaka,
Slår med klagan kring sin broder famnen:
"Se, o broder, här din systers nesa!
Jag, en mor till dessa fem, förskjutes."

Brodren svarar intet, ur sin ficka
Drar han skiljobrefvet, redan färdigt,
I en duk af högrödt siden veckladt:
"Hon må fara till sin moders boning,
Ledig att sig skänka åt en annan."
Modren, då hon såg det bittra brefvet,
Kysste sina båda söners pannor,
Kysste sina båda döttrars kinder;
Ack, men från sitt späda barn i vaggan
Kan hon sig i smärtans stund ej slita.
Brodren rycker henne bort, den hårde,
Sätter henne på den käcka hästen
Och far bort med den försagda qvinnan,
Rakt till deras faders höga boning.

Kort var tiden, än ej åtta dagar,
Ganska kort, förr'n re'n den hulda qvinnan,
Re'n den hulda under enke-sorgen
Blef begärd af flere stora herrar;
Och den största var Imoskis Kadi.
Och hon bad i tårar till sin broder:

"Ack, jag ber dig vid ditt lif, min broder,
Gif mig ingen annan mer till maka,
Att mitt hjerta ej må krossas sedan
Af de dyra, arma barnens anblick."

Brodren, ej bevekt af hennes böner,
Fäster henne vid Imoskis Kadi.
Men hon beder honom oupphörligt:
"Skicka helst en liten lapp, o broder,
Med de orden till Imoskis Kadi:
Vänligt helsar dig den unga enkan,
Låter ödmjukt be dig härigenom,
Att, om Svater en gång hit dig följa,
Du må hemta mig en rymlig slöja,
Att vid Hassans hus jag mig må hölja
Och ej skåda mina arma barn der."

Knappt fick Kadi detta bref om händer,
När han samlar alla sina Svater
Och bereder sig till färd till bruden
Och tar med sig den begärda slöjan.

Lyckligt hunno de furstinnans boning,
Lyckligt följde hon dem ut från denna;
Men när Hassans hus de nådde, sågo
Barnen uppifrån sin mor och ropte:
"Kom, ack, kom till dina barn tillbaka,
Ät med oss ditt bröd i egna salar."

Hassans maka hörde sorgsen detta,
Vände sig till Svaternas förnämste:
"Låt, o broder, Svater här och häst

Stanna litet vid den kära porten,
Medan mina små en skänk jag bringar."

Och de höllo vid den kära porten,
Och hon gaf de arma barnen skänker;
Guldbesydda skor åt sina gossar,
Sina flickor långa, rika drägter,
Åt sitt spenbarn i förlåtna vaggan
Gaf hon för en framtids dar en tröja.

Gömd såg fadren, Hassan Aga, detta,
Ropte sorgligt till de dyra barnen:
"Dyra, arma barn, till mig er vänden.
Ty er moders barm är jernhård vorden,
Är förspärrad nu och kan ej röras."

När som Hassans maka hörde detta,
Föll förbleknad hon på stället neder;
Lifvet flög ur det beklämda hjertat,
När af egna barn hon såg sig undflys.

Radoslaus.

Knappt ännu på himlen morgonrodnan,
Knappt på himlen morgonstjernan lyste,
När för konung Radoslaus i sömnen
Sjöng en svala. Så för honom sjöng hon:
"Upp, o konung! Oblidt var ditt öde,
Då du här dig lade ned att sofva,
Och du slumrar trygg till morgonväkten?

Se, från dig har Lika re'n gjort affall,
Jemte Korbau och det flacka Kotar,
Från Cettines stränder allt till hafvet."

Knappt förnummit hade Radoslaus
Denna stämma, när sin son han ropte:
"Upp, min käre son, och låt oss båda
Snabbt från alla sidor samla härar;
Se, från oss har Lika re'n gjort affall,
Jemte Korbau och det flacka Kotar,
Från Cettines stränder allt till hafvet."

Knappt förnummit hade Ciaslaus
Denna fadrens maning, när han skynds
Samlar stora härar, hurtigt fotfolk,
Och Dalmatiens snabba ryttarskaror.

Men ett ädelt råd gaf fadren honom:
"Ciaslaus, medtag härens kärna,
Och gå modigt mot Croatiens söner.
Är dig himmelen och lyckan gynsam,
Så att Banen Selimir blir slagen,
Bränn då inga städer, inga byar,
Och försälj ej dina fångna slafvar!
Tämj allenast Korbau, du, och Lik
Detta land, din ädla moders hemla
Jag vill draga mot det flacka Kota
Från Cettines stränder allt till haf
Vill det kufva blott och ej föröda.

Så de båda konungsliga hjeltar
Skiljas åt, och deras båda härar

Tåga muntra af med sång i täflan,
Skämta gladt och dricka under ridten.

Länge var det ej, förr'n Banens krigshär,
Selimirs, liksom en vind förspriddes;
Men, med glömska af sin fars förmaning,
Nederbrände Ciaslaus städer,
Tog med plundring rika slott, lät grufligt
Stor och liten öfver klingan springa,
Och som skänker delte åt sin krigshär
Fångna slafvar.
Konung Radoslaus
Snart och villigt fått det flacka Kotar
Under spiran åter; men, o öde!
Nu mot honom resa sig hans härar,
Derför att ej han som Ciaslaus
Gett dem lof att rika slott föröda,
Öda altaren och kyrkor, icke
Gett dem lof att skända Kotars döttrar,
Och de arma slafvarna försälja.
Vrede taga de från honom kronan,
Och till konung Ciaslaus välja.
Och han är knappt konung, när han hastigt
Lät från solens uppgång till dess nedgång,
Från dess nedgång till dess uppgång, ropa:
"Den som hemtar mig min fader fången,
Eller mig hans gråa hufvud hemtar,
Skall den andra varda i mitt rike."

Milutin, en slaf, har knappt förnummit
Dessa ord, när han tolf kämpar samlar,
Och kring Kotars flacka nejder söker

Konung Radoslaus, att honom fången
Eller ock hans gråa hufvud hemta.

Men en ädel klippgudinna höjer,
Bebi höjer från den höga toppen
Så sin stämma: "akta, Radoslaus,
Oblidt är det öde, som dig hitfört;
Nära stå tolf knektar att dig fånga,
Slafven Milutin för dem i spetsen.
Gamle fader, ack, ett oblidt öde
Hvälfde stunden, då din son du födde,
Som ditt gråa hufvud eftertraktar."

Full af smärta lyssnar Radoslaus
Till beskyddarinnans ord och flyktar
Straxt från slätten, flyktar bort mot hafvet,
Att sig rädda bland dess blåa vågor.
Och han störtar sig i böljans sköte,
Hinner ändtligt till en kulen klippa,
Klättrar upp, och, himmel! utan fasa
Hvem förmått den gamles straffdom höra,
Midt i hafvet, på den kulna klippan:

"Ciaslaus, o min son, min älskling,
Som så länge jag af himlen tiggde,
Och som, ändtligt mig af himlen unnad,
Grymt din faders hufvud eftertraktar,
O, vik från mig, o, vik fjerran från mig!
Du, min son, min innerligen käre!
Gå, att hafvets djup dig sluka måtte,
Som det mig i detta nu skall sluka
Från den kulna klippan. Mörkne, mörkne

Öfver dig den ljusa solen. Öppne
Himlen sig med vredens blixt och dunder,
Och förbittrad gifve jorden åter
Dina gömda ben. En son, en sonson
Efterlemne aldrig du. Må lyckan
Svika dig i krigets kamp, din maka
Snart bli nödgad att en sorgdrägt bära,
Och din svärfar ensam efterlefva.
Må Dalmatien sin röda drufva
Och sitt hvita korn dig aldrig gifva,
Dig, gudlöse son, som kan din gamle
Faders, Radoslaus', död begära."

Medan så ännu den qvalde klagar
Och med tårar tvår den kulna klippan,
Kom ett litet skepp med fulla segel,
Fördt af Latiens ädla söner. — Tårad
Ropar dem den gamle an och ber dem,
Ber vid himlen, månens ljus och solens,
Taga honom opp ombord och bringa
Fram till Latiens strand. Och Latiens söner
Buro i sin barm ett ädelt hjerta,
Ädelt hjerta, och för himlen fruktan.
Upp de togo kungen på sitt fartyg,
Bragte honom till sitt land. Den gamle
Radoslaus for till Rom och upptogs
Vänligt der och hade, gift ånyo,
Se'n en son, som Petrimir sig nämnde,
Och, med ädelt romerskt blod förenad,
Födde Paulimir, Slavoniens konung.

Den vackra tolken.

Upp mot Gravo drog han, Paschan Mustaj,
Och omkring den höga muren föllo
Många af hans kämpar. Nu om qvällen,
När i herrskarns öfver Gravo boning,
I Nikolos, turkar höllo måltid,
Bådo de om vatten. Ingen annan
Än Nikolos' dotter kände språket;
Men den sköna ropte till sin moder:
"Skynda, goda moder, opp på föttren;
Dessa turkar vilja hafva vatten."

Modren uppsteg straxt och kom med vatten.
Alla drucko; blott den unga Muza
Drack ej, utan bad en bön till modren:
"Ädla fru, med er må himlen vara,
Men förunna mig er sköna dotter
Till en trogen maka!" — "Skämta icke,
Paschans krigare," hörs modren svara,
"Länge sedan är min dotter lofvad
Zekulo, den stolte Jankos slägting.
Henne skänkte han af högrödt siden
Trenne öfvermåttan granna drägter,
Tre agraffer utaf guld och trenne

Diamanter af en sådan klarhet,
Att vid skenet man kan spisa qvällsvard,
Kan vid midnatt, som om middag vore,
Tio hästar sko. Fördenskull, kämpe,
Kan åt dig ej flickan ges till maka."

Sorgsen satt vid hennes vägran gossen,
Talte ej ett ord och slöt om natten
Ej sitt öga; men vid dagens ankomst
Sprang han opp på sina käcka fötter,
Gick till Paschans tält och talte detta:
"Höge Pascha, ibland alla sköna,
Som ditt vida rike åt dig skattar,
Fins af himmelsk skönhet här en flicka,
Kunnig i vårt språk, Nikolos' dotter,
Hans, som kallas herre öfver Gravo."

Paschan låter kalla grefven. Vänligt
Talar han till honom: "är det sanning,
Som af ryktet säges, att din dotter
Vore öfvermåttan skön och älskvärd?
Vill du gifva henne mig till maka?"

Oförändrad svarar åter fadren:
"Skön och huld och älskvärd är min dotter,
Men för längese'n, som brud, förlofvad.
Zekulo, den stolte Jankos slägting,
Skänkte henne trenne sidendrägter,
Tre agraffer utaf guld och trenne
Diamanter."
Vänligt talar Paschan:
"Om så är, välan, min vän Nikolo!
Låt den sköna flickan med sin brudgum

Komma till mig, att hon må förklara,
Hvem af båda hon vill välja."
Smärta
Intog grefven då han hörde detta.
Kommen hem, ett bref han sänder genast
Till Zekulo, till Woivodens slägting.
"Zekulo, din sköna brud vill Paschan
Söka röfva från dig; derför skynda,
Kom blott till min boning, och vi tåga
Begge se'n till Paschans tält. I morgon
Måste flickan säga, hvem hon väljer."

Ynglingen har knappast läsit brefvet,
När sin häst, den snabbaste, han sadlar,
Med sig tar trehundrade vasaller
Och om qvällen sent till grefven kommer.
Knappt förlidna voro natt och gryning,
När till Paschan brud och brudgum tåga.
Och de nalkas honom, och med ljufva
Ord begynner turken: "sköna flicka,
Välj och säg, med hvem du önskar följa,
Följa med Zekulo, eller maka
Åt en Pascha bli?"
Och flickan åter
(Så af modren var hon undervisad)
Svarar hastigt: "på det gröna gräset
Vill jag hellre stå med dig, o herre,
Än med Zekulo på högrödt siden."

Vredgad höjer Zekulo sin stämma:
"Är då detta nu din tro och kärlek,
Som åt mig du vid din Gud har svurit?

Fort, du falska, gif mig blott tillbaka
Mina skänker, följ se'n hvem du lyster.
Räck blott ut din hand." Bedragen räckte
Hon den ut att återge hans skänker,
Men en giftig huggorm bet den genast.
Zekulo drog ut sin hvassa sabel,
Afhögg hennes högra hand, den fala,
Och till Paschan sade: "gläd dig, herre!
Denna högra hand var min besittning,
Tag hvad öfrigt är, och sitt ha båda."

Harmfull ropar Paschan: "djerfve yngling,
Och du vågar sådant i min divan?
Är du modig såsom dristig, yngling,
Upp, och ut till tvekamp då!" Zekulo
Tog med glädje upp hans maning. Båda
Redo med sitt sällskap ut på fältet.
Lyckan var likväl mot Paschan oblid,
Och Zekulo med sin hvassa klinga
Klyfver man och sadel. Så bekom dig
Ditt förräderi, bedragna flicka.

Flickans klagan.

Finsk runa.*

Aldrig gå de ur mitt sinne,
Ur mitt minne plånas aldrig
Dessa hulda, ljufva dagar,
Då jag sjöng, ett barn till ålder,
Qvittrade som liten flicka
Med den muntra fogelns glädje,
Lärkans glädje, som med vingen
Nära molnens barm i höjden
Fri och lätt och sorglös leker.

Hjertat fritt ifrån bekymmer,
Flög jag förr, som vinden flyger,
Fördes, som en gnista föres,
For, som löfvet far i lunden,
Såsom fjäriln öfver lindan,
Drack mig mätt af ljufva safter
Från den gyllne blommans kalkar,
Som af silfver öfverstänktes.

* Bland de talrika sånger, hvilka utgöra finska poesiens stolthet och ära, torde väl denna runa med allt skäl kunna föras. Jag har vid öfverflyttandet af detta herrliga stycke till svenskan rönt samma känslor som den, hvilken söker upptaga och omplantera en blommande vext ur en jordmon i en annan. I hvarje stund har jag fruktat att skada de veka rötterna, att jag så må säga, och de sköna bladen, och misströstar om att hafva kunnat freda dem från allt för förstörande spår af min hand.

Främmande för alla sorger,
Satt jag, glädjens bild, på fältet,
Satt med honings-hog på tufvan,
Satt, en blomma lik, på lindan,
Lekande, förtroligt sluten
Till den muntra syskonringen,
Sakta smekt af vädrets ande,
När han kom med blomsterdofter
Från det honingsrika landet.

Hvilans afbild, se'n på bädden
Sof jag lik en liten fogel,
Och det blida lugnet redde
Vid min sida sig ett läger,
Störde ej min sömn med hotet
Om en nytänd dags bekymmer,
Om de sorger, hvilka plåga
Nu mitt sakta tärda hjerta.

Hvarken vet jag eller kan jag
Rätt och tydligt uppenbara,
Hvad som rann uti mitt sinne,
Hvad som drabbade mitt hufvud,
Denna underliga tanke,
Som uti mitt hjerta tändes,
Som, förut ej känd, mig nådde,
Efter det min moder sagt mig,
Se'n hon sagt: min lilla dotter,
Snart du redan femton vårar
Lemnat efter dig i spåren. —
Jemte mina bröst, som stego,
Steg en okänd eld i hjertat,
Jemte mina bröst, som svällde,

Svällde oron under duken,
I den ovant höjda barmen.

Ledsamt är det nu i stugan,
Tungt är sinnet nu på fältet,
Lugn fins icke mer i lunden,
Trefnad icke mer i skuggan
Under trädens mörka grenar.
Oron tvingar mig till hvilan,
Oron stör mig under sömnen,
Oron väcker mig till ljuset,
Till den nya dagens möte.
Nu det brinner i mitt hjerta,
I den skymda gömman brinner
Hoppets eld, den oförstådda,
Den besynnerliga elden,
Hvilken jag ej vet att släcka,
Icke hjerta har att qväfva. —
Dit de ila skyndsamt alla,
Alla ord ifrån min tunga,
När jag ej af någon höres;
Dit min hjernas alla tankar,
Dit mitt hjertas lugn och hvila,
Dit till hoppets dunkla vägar,
Aningarnas trånga vägar,
Sorgefulla för mitt hjerta,
Glädjefulla för mitt hjerta.
Af de önskningar, jag hyser,
Är blott en beständigt vigtig,
Bland behofver, dem jag känner,
Känner hjertat ett allenå:
Sorgefullt det är för hjertat,
Glädjefullt det är för hjertat.

———

Den blodige sonen.*

"Hvadan kommer, hvadan kommer
Du, min käcke son?"
"Ned från stranden, ned från stranden,
O min moder kär!"

"Säg, hvad har du gjort vid stranden,
Du, min käcke son?"
"Mina hästar der jag vattnat,
O min moder kär!"

"Hvem har mullbestänkt din tröja,
Du, min käcke son?"
"Hästens hofvar, hästens hofvar,
O min moder kär!"

"Hvaraf är ditt svärd så blodigt,
Du, min käcke son?"
"Bloden är min enda broders,
O min moder kär!"

"Säg, hvart ärnar nu du färdas,
Du, min käcke son?"
"Långt, långt hän till andra länder,
O min moder kär!"

---

* Se Schröters Finnische Runen.

"Lemnar du din gamle fader,
Du, min käcke son?"
"Må han hugga ved i skogen,
Aldrig önska se mig åter,
O min moder kär!"

"Lemnar du din gamla moder,
Du, min käcke son?"
"Må hon sitta gömd och spinna,
Aldrig önska se mig åter,
O min moder kär!"

"Lemnar du din unga maka,
Du,. min käcke son?"
"Må hon pryda sig för andra,
Aldrig önska se mig åter,
O min moder kär!"

"Lemnar du din son, den späde,
Du min käcke son?"
"Må han gå till skol'n att agas,
O min moder kär!"

"Lemnar du din späda dotter,
Du, min käcke son?"
"Må hon söka bär i skogen,
Aldrig önska se mig åter,
O min moder kär!"

"Säg, när kommer du tillbaka,
Du, min käcke son?"
"När i norr sig dagen tänder,
O min moder kär!"

"När kan dag i norr sig tända,
Du, min käcke son?"
"När som sten på vågen svräfvar,
O min moder kär!"

"När kan sten på vågen svräfva,
Du, min käcke son?"
"När som dun till botten sjunker,
O min moder kär!"

När kan dun till botten sjunka,
Du, min käcke son?"
"När till doms vi samlas alla,
O min moder kär!"

Finska runor.

I.

Såsom barn jag gick att valla,
Späd ännu, att drifva fåren,
Hög som fadrens knä till växten,
Lång såsom min moders slända.
Guld jag fäste på min tinning,
Blåa trådar kring mitt anlet,
Kring mitt hufvud silfverbindeln.
Kom en röfvare från skogen,
En fiendtlig man från snåret;
Guldet tog han från min tinning,
Blåa garnet från mitt anlet,

Från mitt hufvud silfverbindeln.
Tårögd kom jag hem tillbaka,
Och min far mig såg från fönstret.
"Torka tåren bort, min flicka,
Kom i boden utan smycken;
Der fins kista uppå kista,
Fäst på dig af allt det bästa.
Mången fästman frågar sedan:
Hvems är flickan, hvems är jungfrun,
Hvems den undersköna bruden?
O, att jag den sköna finge!
När hon framgick, blänkte klacken,
Stod hon stilla, lyste väggen,
Satt hon, spratt af glädje jorden."

II.

Gök, min älskling, låt dig höra,
Vidga strupen, brun som sanden,
Höj ditt bröst, som bönan brokigt,
Ljufva gäst från södern, svara:
Går en vecka jag i lockar,
Utan hufva huru länge?
Månne ett år, månne tvenne,
Månne hela lifvet genom,
Eller knappt ett år kanhända?

Vid ekorre-skytte.

Skogens blomma, markens fägnad,
Som på grenen har din boning
Och på qvisten har din gunga!
Gnaga trädet, bit på kotten,
Medan jag min båge spänner
Och i ordning ställer pilen.

Början af Kalevala.

(Första upplagan.)

Nu mig göres lust i hogen,
I mitt hufvud bor en tanke,
Lust jag har att börja runor,
Laga mig tillreds att sjunga.

Du min vän, min gode broder,
Ädle språk-kamrat, ej ofta
Händer, att vi här förenas,
Börja samtal med hvarandra,
Här i dessa öde-trakter,
Dessa sorgsna nordanländer.
Lägg då hand i hand och foga
Hake i den andra haken,

För att sjunga goda qväden,
Sköna ord tillhopa sätta,
Att de ädle dem må höra,
Sångens vänner dem förnimma
Bland den ungdom, nu här uppgår,
Bland den skara, som här växer;
Dessa ord, som gåfva fångna,
Dessa ljufva sånger, tagna
Från den gamle Wäinös bälte,
Under Ilmarinens ässja,
Ned från Kaukomielis svärdsudd,
Joukahainens båges bana,
Från det innersta af Pohja
Och från Kalevalas moar.

Dessa sjöng min fader fordom,
Då till yxan skaft han täljde,
Dessa lärde mig min moder,
Under det hon vred sin slända,
Bringade sin ten i rullning.

Ännu andra ord det finnes,
Dem jag fångat, dem jag lärt mig,
Plockat opp vid vägens sida,
Dem jag brutit har från ljungen,
Rifvit lös från skogens buskar,
Från de späda skotten dragit,
Under det jag gick att valla,
Gick som barn att vakta jorden,
Efter Muurikki den svarta,
Den med fläckar märkta Kimmo.

Hundra ord jag hemtat dädan,
Tusen ämnen för att sjunga;
Sångerna uti ett nystan,
I en bundt jag sammanhvälfde,
Lade nystanet på kälken,
Bundten i min lilla släde.
Länge har min sång i kölden,
Länge i det dolda varit;
Nu jag vill ur kylan sången,
Visorna ur kölden hemta
Hit till hörnet af vår jernbänk,
Ändan af den fasta plankan,
Under dessa sköna sparrar,
Denna vidtberömda takås,
Lossande mitt nystans ände,
Knuten lösande af bundten.

Så en vacker sång jag sjunger,
Låter väl en herrlig ljuda,
Se'n jag rågens kärna njutit
Och med kornet mig förfriskat.
Om ej öl för handen finnes,
Om ej spisöl mer är öfrigt,
Sjunger jag med torra läppar,
Drillar vid en droppe vatten,
Att den sköna qvällen ända,
Aftonskymningen förjaga,
Kanske nästa morgon möta,
Nästa gryning än förljufva.

Färden till den älskade.

Lappsk sång. *

Kasta, sol, din klaraste stråle på Orra-sjön!
Jag ville klättra mig opp till hvarje grantopp,
Visste jag, jag såge blott Orra-sjön.

Upp klef jag glad och blickade mot min flicka,
Der mellan blommor hon dröjer nu.

Jag afskar alla qvistar, dess unga friska qvistar,
Alla grenar jag afskar, dess gröna grenar. —

Om jag vingar hade att flyga, kråkans vingar,
Molnens lopp jag följde och drog till Orra-sjön.

Men mig brista nu vingar, artans vingar,
Fötter, gåsens roende fötter, som skulle mig föra till dig.

Länge nog du väntat i många dagar,
De skönsta dagar,
Med dina kärliga ögon, med ditt vänliga hjerta.

---

* Ur Herders Stimmen der Völker in Liedern. Så väl de lappska som grönländska sångerna följa ingen bestämd meter, de senare i synnerhet äro fullkomligt obundna.

Och ville du äfven fly mig vida,
Snabbt jag dig hunne ändå.

Hvad är starkt, hvad är fast som jernband eller flätade vidjor?
Så slingrar sig kärleken kring vår själ
Och ändrar vilja och tankar.

Gossens vilja är vindens vilja;
Ynglingens tankar varande tankar.

Ville alla jag höra, alla —
Från vägen jag veke, den rätta vägen.

Ett beslut jag äger, det vill jag följa,
Så vet jag, jag finner min rätta väg.

Begrafnings-sång.

Grönländsk.

Ve mig, att jag skall se din plats, som nu är tom!
Din mor bemödar sig förgäfves att torka dina kläder!

Se, min glädje har gått i det mörka, har gömt sig i berget.

Förr gick jag på aftonen ut och var glad. Jag sträckte ut mina blickar och väntade din ankomst.

Se, du kom, du kom modigt roende bland äldre och yngre. Du kom icke tomhändt från sjön. Din kajack var ständigt lastad med sjöhundar och foglar.

Din mor gjorde opp eld och kokte. Af det koktà, som du anskaffat, lade din mor för det öfriga folket, och jag fick äfven min del.

Du såg slupens röda vimpel i fjerran och ropte: der kommer Lars! (köpmannen.)

Du lopp ned till stranden och höll slupens framstäf. Derpå framtog du dina sjöhundar, af hvilka din mor tagit späcket; och för dem fick du tyg och jern.

Men det är nu förbi. Tänker jag på dig, så brusar det i mitt hjerta.

O, att jag kunde gråta som andra, så kunde jag lindra min smärta.

Hvad skall jag önska mig? Sjelfva döden har blifvit mig ljuf nu, men hvem skall försörja min hustru och mina öfriga små barn?

Jag vill ännu lefva en tid; men min glädje skall bli att försaka det, som menniskan annars älskar.



Madagaskariska sånger.

Herder, som samlat några af madagaskarernas sånger, beledsagar dem med följande korta företal:

"Ön Madagaskar är delad i en otalig mängd små områden, hvaraf ett och hvart har sin egen furste. Dessa furstar föra oupphörligt krig med hvarandra, och det enda ändamål, de hafva med dessa krig, är att göra fångar, hvilka de sälja åt europeer. Utom oss skulle således dessa folkslag lefva fredligt och lyckligt. Madagaskarerna äga skicklighet och förstånd, äro redliga och gästfria. De bland dem, som bebo kuststräckorna hafva på goda skäl intet förtroende till främlingar och affatta fördrag med all den försiktighet, klokheten och den finaste urskilning bjuder. Madagaskars innebyggare äro af naturen muntra. Hos dem gå männerna sysslolösa; qvinnorna arbeta. Musik och dans älska de med passion. Jag har samlat och öfversatt några sånger, hvilka kunna ge oss ett begrepp om deras seder och bruk. De hafva inga verser; deras poesi är icke annat än en mera städad prosa. Deras musik är enkel, mild och alltid sorglig."

Ett ytterligare prof af okultiverade folkslags sånger tror jag att ej skall trötta de läsare, för hvilka det rent menskliga, i hvad form det än må uppenbara sig, äger något högt och upplyftande. För min del tycker jag, att sådana stycken klarare ge bilden af ett folks seder, lif, religion och väsende, än långa resebeskrifningar och ofta ännu längre moderna poemer någonsin mäkta göra det.

---

1. Konungen.*

Hvad heter Konungen i detta land? — Ampanani. —
Hvar är han? — I den konungsliga hyddan. —

---

*) På lek har jag satt detta stycke och par af de andra i jamber; i den tyska öfversättningen förekomma de samma likasom de öfriga alldeles obundna.

För mig till honom! — Kommer du med öppen hand? —
Ja, som en vän jag kommer. — Du kan ingå. —
Hell fursten Ampanani! — Dig ock hell, du hvita man;
Välkommen! Säg, hvad söker du hos oss? — Jag vill
Beskåda detta land. — Din blick och dina steg
De äro fria. Men re'n sjunka skuggorna,
Och aftonvardens stund är nära.
På marken breden ut en matta, slafvar,
Betäcken den med breda blad af bananas,
Frambären ris och mjölk och mogna frukter.
Nehale gå; den skönaste af mina tärnor
Betjene denna främling, hennes unga systrar
Må gläda måltiden med dans och sånger.

---

2. Konungen i krig.

Hvem är den fräcke, som vågar utmana Ampanani till kamp? Han fattar sitt kastspjut, beskodt med ett spetsadt ben, och skrider med stora steg öfver slätten. Vid hans sida går hans son; han höjer sig som ett ungt palmträd på berget.

Stormar, skonen palmträdet på berget.

Talrika äro hans fiender. Ampanani söker blott en af dem och finner honom. Tappre ovän, glänsande är ditt rykte. Den första stöten af ditt kastspjut har utgjutit Ampananis blod. Men hans blod flyter ej ohämnadt: du faller, och ditt fall är en lösen till flykt för dina krigare. De fly till sina hyddor tillbaka, och der förföljer dem döden än. Redan ligger, antänd med flammande beck, hela byn i aska.

Fredligt tåga segrarena tillbaka och drifva framför sig bölande hjordar, fjättrade fångar och gråtande qvinnor. — Oskyldiga barn, I len, och I ären slafvar!

---

3. Klagan öfver konungens sons död.

Min son i striden fallit. Mina vänner!
Begråten sonen af er ledare.
Hans lemning till de dödas boning bären.
En högrest mur beskyddar honom; och på muren
Oxhufvuden med stränga horn man fästat.
De dödas boning vörden, deras vrede
Förfärlig är och deras hämnd är våldsam.
Begråten nu min son!

Männerna.

Ej mer en oväns blod hans arm skall färga,

Qvinnorna.

Ej mer hans läppar andra läppar kyssa.

Männ.

Ej jordens frukt skall mer för honom mogna,

Qv.

Och han ej hvila vid en trogen barm.

Männ.

I trädens täta skyl skall han ej sjunga mer,

Qv.

Ej med en hviskning mer sin flicka locka.

Ampanani.

Re'n nog af klagan öfver honom. Glädje
På sorgen följe! Kanske re'n i morgon
Vi vandra dit han gått förut.

---

4. Tron de hvita ej.

Tron de hvita ej, bebyggare af stranden! I våra fäders dagar kommo hvita till denna ö. Man sade till dem: der är land för edra qvinnor att odla. Varen goda, varen rättrådiga, och blifven våra bröder.

De hvita lofte det, och likväl uppkastade de skansar. En hotande fästning höjde sig. Dundret inspärrades i svalg af koppar. Deras prester ville gifva oss en Gud, den vi icke känna; slutligt talte de om lydnad och slafveri.

Hellre döden! — Lång och förfärlig var striden; men i trots af det dunder de lössläppte, som krossade hela härar, blefvo de alla förintade. Tron de hvita ej.

Nya, starkare och mera talrika tyranner hafva vi sett plantera sina fanor på stranden. Himlen har fäktat för oss. Den har skickat regnskurar, oväder och förgiftade vindar öfver dem. De finnas icke mer, och vi lefva och lefva frie.

Tron de hvita ej, bebyggare af stranden!

---

5. Zanhar och Niang. *

Zanhar och Niang hafva skapat verlden.
O Zanhar, ej till dig vår bön vi vända:

* Denna sång är beundransvärdt skönt omskrifven på svenska af Ingelman. Här återges den efter den tyska bearbetningen utan annan ändring än meterns.

Hvi skulle man den gode guden be?
Blott Niangs vrede, den vi måste stilla.

O Niang, väldige och onde gud,
Låt dundret ej på våra hjessor rulla;
Befall ej hafvet bryta öfver stranden;
Förskona skörden i sin växt,
Förtorka ej vårt ris, då det skall blomma;
Och öppna våra qvinnors sköten ej
På olycksdagar, tvinga ingen mor
Att kasta ut sin ålders hopp i hafvet. —
Förstör ej, Niang, Zanhars goda verk;
De onda styr du, deras mängd är stor.
O, plåga ej de goda!

---

6. Ampanani.

AMPANANI.

Du unga fånge, säg hvad är ditt namn?

VAINA.

Jag heter Vaina.

AMPANANI.

O Vaina, du är skön, som dagens första blick;
Men hvarför falla tårar ur ditt öga?

VAINA.

O konung, jag en älskling hade.

AMPANANI.

Hvar är han?

VAINA.

Kanske i striden fallen; kanske ock
Har han igenom flykten sökt sin räddning.

AMPANANI.

Låt honom hafva flytt, låt honom vara död;
Jag vill din älskling vara.

VAINA.

O konung, haf medömkan med de tårar,
Som fukta dina fötter!

AMPANANI.

Säg, hvad vill du?

VAINA.

Den olycksburne kysst min mun, mitt öga,
Vid denna barm han slumrat har.
Han blir uti mitt hjerta; ingen
Kan slita honom bort derur.

AMPANANI.

Tag denna slöja, hölj din fägring, fortfar!

VAINA.

Låt mig bland döda eller lefvande
Få söka honom!

AMPANANI.

Gå, sköna Vaina. Döden öfver den,
Som kyssar röfva kan, med tårar vätta.

---

7. Konungen under trädet.

Ljuft är att under dagens hetta hvila i skuggan af ett lummigt träd, och att vänta tills aftonvinden kommer med svalka.

Närmen er, vänner! Medan jag ligger under det skuggrika trädet, så gläden mitt öra med edra toner.

Upprepen den unga flickans sång, då hennes fingrar fläta mattan, eller då hon från risfältet jagar de lystna foglarne!

Min själ tjusas af sång. Dansen är mig ljuf som en kyss. Låten edra steg sväfva sakta. Härmen nöjet sjelft.

Aftonvinden vaknar; re'n skimrar månen genom träden på berget. Gån och bereden qvällsvard.

---

8. Konungens vrede.

Hvar är du, sköna Yauna? Konungen vaknar: kärleksfull sträcker han sina armar mot dig. Hvar är du, straffbara Yauna?

Lugna, ljufva nöjen smakar du i famnen af en ny älskare. Skynda flicka; de äro de sista i din lefnad.

Förfärlig är konungens vrede. — Vakter, ilen dit, gripen Yauna och den förvägne, som mottar hennes smek!

Der komma de ohöljde och i kedjor. Kärlek blandar sig med fruktan i deras ögon.

I hafven båda förjent döden, I skolen hafva den.

Djerfve yngling, tag detta kastspjut och genomborra din älskarinna!

Ynglingen intogs af fasa, han störtade tre steg tillbaka och betäckte sitt anlete med sina händer. Den

ömma flickan kastade på honom blickar, ljufvare än vårens honing, blickar, hvari kärleken skimrade genom tårar. Rasande fattar konungen det fruktansvärda spjutet; genomborrad är Yauna; hon sjunker ned, hennes ögon sluta sig, och den sista sucken sväfvar ur hennes döende mun. Hennes tröstlöse älskare utbrister i ett rop af fasa. Jag har hört detta rop, det har återljudat i min själ, och dess åtanke fyller mig med bäfvan. Re'n mottar han dödshugget och neddignar öfver sin älskarinnas lik. —

Olycklige, slumren förenade, slumren i ro i lugnet af grafven.

---

9. Den omenskliga modren.

En mor släpade sin enda dotter till stranden, för att sälja henne åt de hvita.

O min mor, ditt sköte har burit mig, jag är den första frukten af din kärlek: hvad har jag gjort, för att förtjena slafveri? Jag har varit ett stöd för din ålderdom, odlat jorden för dig och plockat dig frukter; jag har för dig förföljt fiskarna i strömmen, skyddat dig mot kölden, i värmen ledsagat dig till den doftrika skuggan; jag har vakat hos dig, då du sofvit, och jagat insekterna från ditt anlete. O min mor, hvad skall det blifva af dig utan mig? De penningar, du för mig får, skola icke gifva dig en annan dotter. I elände skall du omkomma, och min största sorg skall vara att ej kunna bispringa dig. O moder, sälj ej din enda dotter!

Fåfänga böner! Hon såldes, smiddes i kedjor, fördes på skeppet och förlät för alltid sitt dyra, ljufva fosterland.

---

10. Olycksdagar.

Fruktansvärda Niang, hvarföre öppnade du mitt sköte på en olycksdag?

Hur ljuft är en moders leende, då hon lutar sitt anlete öfver sin förstfödde! Huru förfärligt ögonblicket, då samma mor kastar sin förstfödde i floden, för att beröfva honom ett lif, som hon knappt hann gifva!

Oskyldiga varelse, den dag, du ser, är olycklig, och alla de följande stå under dess bedröfliga inflytelse.

Om jag lemnar dig vid lif, skall fulheten fräta blommorna af dina kinder, en häftig feber glöda genom dina ådror. Omhvärfd af plågor skall du uppväxa, pomeransens saft blir bitter på dina läppar; giftiga fläktar skola förbränna den risskörd, dina händer odlat; fiskarne skola utspana dina nät och undvika dem; kall och utan sötma skall din älskades kyss vara, och sorgen följa dig i hennes famn.

Dö, o min son, dö en gång, för att ej tusende gånger dö!

Grymma tvång, förfärliga Niang!

Siciliansk sång.*

Säg mig, späda bi, o säg mig,
Hvart du skyndar nu så tidigt.
Än på ingen bergspets gjuter
Morgonrodnaden sin stråle.

Öfverallt på ängens örter
Dallrar daggen än från natten;
Akta dig, att den ej skadar
Dina gullbestänkta vingar.

Ser du, alla blommor slumra
Än i sina gröna knoppar,
Luta än i drömmar hufvu't
Tätt mot sina veka bäddar.

Men du lyfter käck din vinge,
Mäter utan rast din bana:
Säg mig, späda bi, o säg mig,
Hvart du syftar, hvart så tidigt.

Vill du honing? Icke annat!
Hvila då din lätta vinge;
Jag vill visa dig ett ställe,
Der du ständigt finner honing.

---

* Efter Herders bearbetning, äfvensom de sex närmast följande styckena.

Känner du min hulda Nice?
Nice med de sköna ögon,
Hennes läppar andas sötma,
Outtömlig sötma, ständigt.

På dess sköna rosenläppar,
På min trogna flickas läppar,
Der fins honing, ljuflig honing;
Skynda dit och suga, suga.

Den korta våren.

Spanskt original.*

Våren är ej evig, flickor,
Våren är ej evig.
Låt er ej af tiden gäckas,
Icke narras af er ungdom;
Tid och ungdom binda kransar
Af för veka blommor.

Våren är ej evig, flickor,
Våren är ej evig.
Snabbt förflyga våra dagar,
Och bevingade af roflust
Komma de, vår fest att störa,
Som Harpyer åter.

---

* Denna sång och de två nästföljande äro författade af en Gongora.

Våren är ej evig, flickor,
Våren är ej evig.
Bäst I tron er lefnadsklocka
Morgontimmar er förkunna,
Slår hon redan aftontimmen,
Som er glädje slutar.

Våren är ej evig, flickor,
Våren är ej evig.
Glädjens, då I glädjas kunnen,
Älsken, medan er man älskar,
Innan åldern snart försilfrar
Edra gyllne lockar.

Sorg och glädje.

O, hur vemodsfullt Alcino,
Guadianas Amphion, sjunger,
Sjunger lifvets korta glädje,
Lifvets långa sorger sjunger.

Mäktigt slår han an sin djupa,
Gyllne citras alla strängar,
Att med honom bergen klaga,
Vågorna med honom sucka:
　　”Kort är stunden, lång är tråna'n,
　　Glädjen falsk och sorgen trogen.”

”Glädjen”, sjöng han, ”är en blomma,
Som med morgonrodnan vaknar;

Re'n af första solblick mattad,
Vissnar hon, så fort det qvällas."

Och med honom klaga bergen,
Vågorna med honom sucka:
"Re'n af första solblick mattad,
Vissnar hon så fort det qvällas."

"Sorgen är en ek, som rotad
Står, lik berget, der den föddes;
Då och då rörs ödets jernkam
I de sträfva, gröna håren."

Och med honom klaga bergen,
Vågorna med honom sucka:
"Då och då rörs ödets jernkam
I de sträfva, gröna håren."

"Som en hind med pil i hjertat
Flyr vår snabba lefnad undan,
Och, en mussla, krälar hoppet
Långsamt i de lätta spåren."
"Kort är stunden, lång är tråna'n,
Glädjen falsk och sorgen trogen."

Och med honom klaga bergen,
Vågorna med honom sucka:
"Kort är stunden, lång är tråna'n,
Glädjen falsk och sorgen trogen."

Den sörjande fiskarn.

Uppå en skyhög klippa,
Som i den vilda vågen
Står dag och natt och bjuder
Åt stormen sina sidor;

Der satt den arme fiskarn,
Hans nät låg sträckt på sanden.
Från honom fröjd och lycka
Med älskarinnan flyktat. —
Hur klagade han sorgligt!

Att under honom vågen,
Och bakom honom klippan,
Och rundt kring honom vinden
Hans sorgsna sång besvarte:

"Hur länge, hulda flicka,
Hur länge vill du fly mig,
Vill vara hård som klippan
Och flyktig såsom vinden?"
Hur klagade han sorgligt!

"Ett år förgått, du hårda,
Se'n från min strand du flydde,
Som, se'n du for, förvildats
Och stormar som mitt hjerta.

Mitt nät ur handen sjunker,
Som lifvet sjunker hädan,
Mitt hjerta bräcks mot klippan,
Som denna bölja brytes."
Hur klagade han sorgligt!

"Du, som på land och bölja
Ditt rof ej än förfelat,
Som hvarje flykting hinner,
O kärlek, lätta fogel!

Hvad båta dina vingar?
Hvad hjelpa dina pilar?
När hon dig ständigt undflyr,
Som mig mitt allt beröfvat!"
Hur klagade han sorgligt!

Att under honom vågen,
Och bakom honom klippan,
Och rundt kring honom vinden
Hans sorgsna sång besvarte.

Echo.

Spansk sång.

Vid den tysta bäckens vågor
Sjöng Tiren med fuktad blick;
Sjöng för Phyllis sina lågor,
Sjöng sin kärleks ljufva plågor,
Och till svar af Phyllis fick:
"Herde, jag förstår dig ej,
Herde, ack, jag tror det ej."

Kärlek, sjöng han, kärlek bara,
Annan lön jag ej begär;
Vill ej ens din blick mig svara,
Skall jag evigt gäckad vara,
Evigt trogen dock jag är.
"Herde, jag förstår dig ej,
Herde, ack, jag tror det ej."

Du blott är min lefnads stjerna,
Utan dig är lifvet död;
Och jag gaf dock lifvet gerna,
Gaf det tusen gånger gerna,
O herdinna, om du bjöd.
"Herde, jag förstår dig ej,
Herde, ack, jag tror det ej."

Syns ej du, — hvad sorgsna stunder!
Syns du, — hvilken oro ny!
Och jag söker dina lunder,
Och jag skyr dem dock derunder,
Kan ej nalkas dig, ej fly.
"Herde, nu förstår jag dig,
Herde, ack, jag älskar dig."

Darthulas grafsång.

Af Ossian.

Flicka från Kola, du sofver!
Selmas strömmar, de blåa, kring dig tiga.
De sörja dig nu, du sista gren
Af Thrutils stam.

O, när står du opp i din skönhet åter?
Skönaste flicka i Erin!
Du sofver grafvens långa sömn,
Din morgonrodnad är fjerran.

Aldrig, o, aldrig nalkas väl solen
Väckande mer din bädd: — "stå upp!
Stå upp Darthula!
Vår är der ute,
Dess vindar susa.
På gröna kullar, tjusande flicka,
Vagga nu blommor, i dalen skjutande löf!"

För alltid, för alltid, o sol, du vike
Från flickan från Kola: hon sofver.
O, hon står ej opp i sin skönhet åter,
Ej ser du, hur huld hon vandrar mer.

Den trogna flickan.

Skottländsk visa.

Falskt eller rätt, man säger lätt:
”En qvinnas tro är fal;
Hon snart bedrar och lemnar qvar
Åt kärlek endast qval.”
Det säges så. Nu lyssnen på
Hvad om en flicka här,
Som ej för lek sin trohet svek,
Till att förtäljas är.

Till hennes tjäll en mulen qväll
Dess älskling smög på tå.
”Låt dörren opp, låt skyndsamt opp,
Förr'n någon vakna må.”
Och dörrn gick opp, gick skyndsamt opp.
”Jag snart ifrån dig drar,
Till döden fäld, af dom och veld,
Jag nu blott afsked tar.

Jag måste hän, bland skogens trän
Kan jag en fristad få.”
”O nej, o nej, allena ej,
Men jag vill med dig gå.
Hvad är all fröjd, i lifvet röjd?
Som bubblan den förgått.
O älskling, nej, allena ej;
Oss skiljer döden blott.”

”Nej, stanna qvar, der förr du var,
Du kan ej följa mig!
Hur skall det bli, att lefva i
En öde skog för dig?
Bland snår och ris, bland frost och is,
Bland hunger, qval och strid;
Nej, hulda, nej, du följer ej,
Blif qvar och lef i frid.”

”Nej, gode, nej, gå ensam ej,
Jag dig med tårar ber.
Förlåten, o, hvar får jag ro,
Hvad är mig lifvet mer?
Bland snår och ris, bland frost och is,
Bland hunger, qval och strid,
Här vid ditt bröst jag har min tröst,
Min värme och min frid.”

”Ack, hulda, nej, du får det ej,
Blif här, ej mera min!
Hvar sorg, så vild, gör tiden mild;
Han mildrar äfven din.
Hvad skall vår stad, dess tungor hvad
Ej hvässa skarpt som svärd,
Att hugga ned ditt rykte med,
Se’n man försport din färd?”

”Nej, gode, nej, säg sådant ej,
Mig tröstar ingen tid;
Med hvarje dag, blott mera svag,
Skall jag bestå min strid.
Hvad rör vår stad, dess tungor hvad

Min smälek eller dygd?
Kom, gode, hän till skogens trän,
Och der vi finna skygd."

"Se skogen, den är hemsk, min vän
Och farlig likaså;
Ser du min hand på bågens band,
Skall du ej bäfva då?
Och gripes jag, fast vek och svag,
Min lott du dela får.
På år af nöd blir slutet död;
Nej, dröj, jag ensam går!"

"Nej, gode, nej! Ger kärlek ej
I farans stund oss mod?
Af qvinna kan den göra man,
Af svaghet hjeltemod.
Ser jag din hand på bågens band,
Skall jag ditt öga bli,
Och så mot nöd och så mot död
Förente kämpa vi."

"Se, skogens famn är blott en hamn
För vilddjur och för brott,
På ditt gemak blir molnet tak,
Och skyl ge löfven blott.
Din kammar der en håla är,
Din bädd blir snö och is,
Till vin du får en vattentår
Och hunger blott till spis."

"Nej, skogens famn skall bli en hamn
För friheten och dig;
I ditt förvar mitt tak jag har,
Och hydda är du mig.
Din starka hand skall lägga band
På röfvare och djur,
Och hvad vi mer behöfva, ger
En kärleksrik natur."

"O nej, o nej, du får det ej!
Din kind skall blekna der,
Din lätta drägt mot storm och fläkt
Ej något värn beskär.
Ej moders röst, ej systrars tröst
Skall finna dina spår. —
En qvinnas barm blir kall som varm;
Farväl! Jag ensam går."

"Farväl min mor! Din dotter for
Med den, hon trohet svor.
Farväl! Ej mer, o systrar, er
I hemmets sal jag ser. —
Se, dagens sken, det ljusnar re'n:
Upp, älskling, låt oss fly;
Hvad rör mig verld, hvad mod och flärd,
Hvad rör mig kind och hy!"

"Välan, så stå hur fast du må;
Men hör ett ord ännu:
I skogen der en flicka är,
Som bättre är än du.
Den gamlas lag föraktar jag,

Den nya är mig kär.
Jag söker frid, ej qvinnostrid,
Du kan ej vara der."

"Låt vara så, en flicka må
I gröna skogen bo:
Ock henne vill jag höra till
Med ömhet och med tro,
Vill älska dig och öfva mig
I tålamod och fog
Och tjena den, du tar till vän,
Om hundrade du tog."

"Mitt enda väl, du trogna själ,
Hvem finner fläck hos dig,
Ej såg jag en som du så ren,
Så kär var ingen mig.
Vár lugn och glad: hvad nyss jag sad',
Var blott 'en dikt, ej mer;
Ett grefligt namn, en skuldfri famn,
Jag åt din kärlek ger.

"Hvem helst du är, den du har kär,
Är som en drottning spord.
Hvad är så halt, så lätt, så falt
Som falska männers ord?
Din tro består. I känslans vår
Min kärlek nu du har,
Och samma vän i hösten än
Skall du i mig ha qvar.

———

Chevy jagten.

Engelsk ballad.*

I.

Lord Percy från Northumberland
En ed han svurit har:
På Chiviaths berg att jaga
I trenne runda dar,
Till trots för riddar Douglas,
Och hvem med honom var.

"De bästa hjortar på Chiviath
Skall jag fälla och föra bort."
"Vid Gud!" sad' riddar Douglas,
"Hans väg skall blifva kort."

Och Percy ifrån Bambrow kom
Med en skara, stolt att se;
Väl femtonhundrade skyttar
Från landamären tre.

Med måndags morgon börjar han
På Chiviaths berg sin jagt.
Hvart spenbarn känner den med sorg:
Det blef en blodig jagt.

---

* En äkta folksång, utomordentligt hänförande äfven i sin tyska omklädnad.

Och kopplen drefvo skogen kring,
Och villebrådet sprang,
Och skyttar hukade sig ned
Vid breda bågars klang.

Och hjortar ströko genom skog,
Nu der, nu åter här,
Och hundar sökte i ris och snår
Att finna rofvet der.

Med måndags morgon Percys män
På Chiviaths berg sig ställt,
En timme efter middag re'n
De hundra hjortar fällt.

De blåste död kring fältet nu
Och drogo djuren hop.
Till nederlaget Percy kom
Och såg de slagnas hop.

Han sade: "Douglas lofte så
Att tala med mig i dag;
Dock, att han ej komma skulle,
Vid Gud, det visste väl jag."

En squire ifrån Northumberland
Han ser till slut dock der:
Fram tågar riddar Douglas,
Med honom en väldig här,

Med hillebårder, spjut och svärd,
Att skådas vidt och bredt;

Ej bättre män till bröst och arm
Har kristenheten sett.

Två tusen spjutbeväpnade,
Af obefläckad frejd,
Långs Twide burna alla
I Tiwedalens nejd.

"Låt af från djuren," Percy sad',
"En hvar sin båge tag;
Ej mer han haft den nödig
Allt från sin födslodag."

Till häst den starke Douglas drog,
Framför sin krigshär han;
Hans rustning blänkte såsom glöd,
Ej fanns hans öfverman.

"Säg," sade han, "hvad folk är ni,
Och hvem är den, er för?
Hvem gaf er lof att jaga
I park, som mig tillhör?"

Den första man, som gaf ett svar,
Lord Percy sjelf var den:
"Hvad folk, det säga icke vi,
Ej heller hvilkens män,
Men vi jaga här i parken;
Vill du det hindra än?

De bästa hjortar i Chiviath
Vi skjutit och föra bort."

"Vid Gud," sad' riddar Douglas,
"Er väg skall blifva kort."

Den ädle Douglas talade
Till Percy åter så:
"Att döda män förutan skuld,
Det vore synd ändå;

Men, Percy, du är lord af land,
Och jag af stånd som du;
Vi låta folket stå' bredvid
Och slåss, vi båda, nu?"

"Väl, straffe Gud," så Percy sad',
"Hvem som det neka vill.
Det skall du, käcke Douglas,
Min själ, ej vittna till.

I England, Skottland, Frankerik
Har ingen qvinna födt
Den, jag med Gud och lycka
Ej gladt i striden mött."

En squire ifrån Northumberland,
Withrington, trädde fram:
"Skall slikt i England täljas för
Kung Henrik, till vår skam?

I ären rike lorder två,
En fattig squire är jag,
Och skulle se de ädle slåss,
Och icke dela slag?

Nej, tryta mig ej vapen blott,
Ej tryter hjertelag."

En dag, en dag, en fasans dag,
En blodig dag blef den.
Min första sång är slutad. Snart
Jag sjunger mera än.

II.

Nu Englands söner bågen spänt
Med hjerta och med mod.
Den första svärm, de sköto af,
Göt fjorton skottars blod.

Gref Douglas sjelf för skottarne
I spetsen tappert stred;
Vid Gud, det vistes öfverallt,
Der han sår och jämmer spred.

Gref Douglas som en båld genral
Tredelte nu sin här.
Från trenne sidor bröt den in
Med väldiga gevär.

Och många djupa sår det gafs
Åt våra skyttars hop,
Och mången ädel hjelte föll,
Visst ej med glädjerop.

Hvar engelsman lät bågen bli
Och drog sitt svärd alltre'n;
En fasans syn det var att se
På hjelmarna dess sken.

Ej pansar hårdt, ej präktig hjelm
Mot våra glafvar höll;
Och mången, som var käck och stor,
Till de våras fötter föll.

Till slut med Douglas Percy kom
Att pröfva svärdens bett.
De höggo friskt med Maylands-stål,
För beggè blef det hett.

Som blixt på blixt de gåfvo slag,
De båda män af mod,
Tills blod ur deras hjelmar sprang,
Som om det regnat blod.

"Håll upp, o Percy", Douglas sad',
"Mitt fasta löfte hör:
Till konung James i Skottland
Jag dig som grefve för.

Din lösen skall du hafva fri,
Så tag min lofven nu;
Förty af alla, som jag slog,
Den tappraste är du."

"Nej", sade Grefve Percy, "nej!
Mitt första ord det var,

Att jag för ingen viker,
Som qvinna burit har."

Och se, då kom med fart en pil,
Sänd af en väldig arm;
Gref Douglas har den träffat
I djupet af dess barm.

I lefver och i lunga in
Den skarpa pilen skar.
Ej många ord han talte se'n
I sina lefnadsdar:
"Gå på, gå på, mitt tappra folk!
Med mig det varit har."

Gref Percy, stödd emot sitt svärd,
Såg Douglas blekna då;
Han tog den dödes hand och sad':
"Ve, att jag ser dig så.

Att rädda dig, jag delte gladt
På trenne år mitt land;
Ty bättre arm och hjerta har
Ej hela nordens land."

Det såg en skottländsk riddare,
Montgomri hette han,
Han såg gref Douglas falla
Och lade spjutet an.

Han jagar fram på en korsar,
Emellan hundra skott,

Han stannar ej, han dröjer ej,
Han söker Percy blott.

Han måttar emot Percy lord
En stöt, som drabbar svår.
Hans säkra jern, hans starka spjut
Igenom Percy går.

På motsatt sida lansens udd,
En aln i längd, man ser:
Två män som de, som föllo här,
Har icke jorden mer.

En bågskytt från Northumberland
Såg Percy falla blek,
Han bar en båge i sin hand,
Som honom aldrig svek.

En pil han tog, en aln i längd,
Och hvässte uddens stål,
Ett skott han mot Montgomri sköt,
Visst ej på lek hans mål.

Den pil, han mot Montgomri sändt,
I målet snart den stod.
Dess svanepennor dränkte sig
Allt i hans hjerteblod.

Ej fanns der en, som ville fly,
En hvar blott strida kan.
Med sönderhuggna svärd ännu
De drabba mot hvarann.

En timme före vesper bröt
På Chiviath striden ut;
När klockan ljöd till aftonbön,
Var fjerran än dess slut.

De räckte först hvarandra hand
Vid månens dröjda sken;
De hjelpte upp hvarann, men stå
Förmådde få' allen!

Till England kommo femtitvå,
Af femtonhundra, hem;
Till Skottland, af tvåtusende,
De kommo femtifem.

De andra lågo döde der
Eller kunde ej stå opp.
Hvart spenbarn känner än med sorg
Det blodiga förlopp.

Död låg der med lord Percy sjelf
Johan af Aggerston,
Den snabbe Roger Hartley,
Wilhelm, den djerfve Heron.

Georg, den tappre Lovli,
En riddare af namn,
Och Raff, den rike Rugbi,
De lågo der famn vid famn.

Om Withrington, det gör mig ondt,
Han var så käck och djerf;

När fötterna han mist, på knä
Han spridde än förderf.

Der låg med grefve Douglas död
Hew af Montgomri, sir;
Den tappre David Lewdal,
Hans systerson låg der.

Med honom Carl af Murrey,
Som ingen fotbredd vek,
Hew Maxwel, ock en lord af land,
Med Douglas låg der blek.

Vid gryningen man bar dem bort
På björk och hasselträn,
Och mången enka kom med sorg
Och bar sin make dän.

O Tiwedal, du klaga må!
Northumberland ej le!
Två män som de, som föllo här,
Skall mer er gräns ej se.

Det kom ett bud till Edinburgh,
Der Skottlands konung satt:
"Din grefve Douglas slagen är
Och död vid Chiviath."

Af sorg han sina händer vred
Och ropte: "ve, o ve!
En sådan man skall jag ej mer
I hela Skottland se."

Det kom ett bud till London ock,
Der konung Henrik satt;
"Din grefve Percy slagen är,
Och död vid Chiviath."

"Gud vare med hans själ i nåd!"
Föll konung Henrik i,
"Väl hundrade hans likar
I landet äga vi.
Men, Percy, lefver jag, så sant,
Skall du ock hämnad bli.

Och som vår ädle konung svor
Och kunga-eden bjöd,
Så stridde han vid Humbledown,
Att hämnas Percys död.

Der ädle skottar trettisex,
På samma dag en hvar,
Vid Glendal under vapenbrak
På fältet blefvo qvar.

Allt sådan var nu Chevy jagt,
Ett sådant slut tog den.
Vid Otterborn, hvar slaget stod,
De gamle visa än.

Elisabeths klagan. *

Engelskt original af Shenstone.

Vill du höra, hur Elisa
I sitt fängsel sjöng en sång,
För sin stolta systers hårdhet,
Klagande i häktets tvång?
Ute såg hon glada flickor
Leende till lekar gå;
O, hur såg hon nu med saknad,
Hvad de höge dock försmå!

"O, hvem ville, född i skuggan,
Lemna lugnet af sin dal,
För en purpurskrud, en krona
Söka hofvets gyllne sal?
Långt från ondskan som från prakten
Lefver kärlek ren och huld;
Ack, mot kärleken hur ringa
Är ej verldens tomma guld!

Arma herde, du med afund
Mot de storas lycka ser.
O, den gyllne drägt, mig pryder,
Är en boja blott, ej mer.
Kärleken, lik sommarsolen,
Gör din lefnad ljus och varm;

---

* Elisabeth af England satt, förr än hon blef drottning, i fängelse i Woodstock 1554.

Lättare än ordensstjernan
Är en blomma vid din barm.

Se, hur flickan der med hjorden
Leende mot hemmet går;
Blommor, nyss ur knoppen skjutna,
Kransa hennes lätta spår.
Hvilken drottning öfver riken
Får som hon på rosor gå?
Ack, belastad med juveler,
Ler och sjunger ingen så.

Vore jag bland eder buren,
Blott en tärna från er dal,
Sprang jag bortom bom och galler
I naturens ljusa sal,
Klängde öfver fjäll och kulle,
Höjde gladt till sång min röst,
Och en blomkrans blef min krona
Och mitt rike herdens bröst."

Furstebordet.

En böhmisk historia.

Hvem är denna, som på gröna ängen
Sitter midt ibland tolf ädla herrar?
Jo Libussa, jo den vise Kroko's
Visa dotter, böhmarnes furstinna,
Sitter der och skipar lag och dömmer.
Men hon fäller nu en dom med skärpa
Mot en rik, mot Rotzan, och den rike
Springer opp i vrede, slår mot jorden
Trenne gånger med sitt spjut och ropar:
"Ve oss, ve oss, Böhmens tappre kämpar,
Som en qvinna kufvar och bedrager,
En med långa lockar, korta tankar.
Hellre dö än träla för en qvinna!"

Och Libussa hör det, och fast talet
Sårar djupt den ädlas milda hjerta,
Ty en mor för landet var hon ständigt
Och rättrådigas och godas tillflykt,
Ler hon dock och talar full af mildhet:
"Ve er, ve er, Böhmens tappre kämpar,
Att en qvinna älskar er och dömmer,
Borden få en man till eder furste,
Få en gam i stället för en dufva."

Och hon uppsteg full af stilla vrede:
"Nästa morgon skall jag kalla eder
Och er gifva hvad I önsken."
Alla
Blefvo stumma qvar och blygselfulla,

Alla kände, hur med ondt de lönte
Hennes trohet, moderskärlek, vishet;
Sagdt var ordet dock, och under längtan
Efter morgondagen, mannen, fursten,
Skildes alla åt i blanka skaror.
Länge hade flere rika herrar
Sökt Libussas hand och tron att vinna,
Lockat henne med juveler, smicker,
Och med gods och hjordar. Dock Libussa
Ville ej sin hand och tron försälja.
Hvem skall nu hon välja? Hvarje ädling
Sofver störd och väntar morgondagen.

Morgon blir. Och sierskan Libussa
Dröjer ännu utan sömn och hvila;
Dröjer på det höga helga berget,
Spörjer Klimba, tills gudinnan slutligt
Talar så och yppar rikets framtid:
"Upp, välan, Libussa, stig då neder,
Bakom berget der vid Bilas stränder
Skall din hvita häst en furste finna,
Som gemål dig blir och kungars stamfar.
Trägen kör han der två hvita tjurar,
Bär i hand en qvist utaf sitt stamträd,
Håller på ett bord af jern sin måltid.
Ila, dotter, ödets timme ilar."

Så gudinnan. Och Libussa ilar,
Samlar Böhmens kämpar, lägger kronan
Ned på jorden se'n och talar detta:
"Upp, välan, I Böhmens tappre kämpar,
Bakom berget der vid Bilas stränder
Skall min hvita häst en furste finna,

Som gemål mig blir och kungars stamfar.
Trägen kör han der två hvita tjurar,
Bär i hand en qvist utaf sitt stamträd,
Håller på ett bord af jern sin måltid.
Ilen, söner, ödets timme ilar."

Och de skynda, taga skrud och krona
Och framför sig hästen, snabb som vinden,
Och en snöhvit örn att sväfva ofvan.
Men vid Bilas stränder bortom berget
Stannar hästen, gnäggar mot en bonde,
Som sin åker plöjer. Djupt förvånad
Stannar skaran. Plöjarn framgår tankfull,
Drifver trägen tvenne hvita tjurar,
Med en torkad qvist i högra handen.

Och de sade honom högt god morgon.
Men han kör blott sina hvita tjurar,
Hör dem icke. "Var oss helsad, främling,
Höga gudars älskling, du vår konung!"
Och de trädde fram till honom, lade
Manteln kring hans skuldror, konungskronan
På hans hufvud. — "O, att dock ni hade
Låtit mig till slut min åker plöja,"
Säger han, "ert rike visst det båtat;
Dock det snabba ödets stund är inne."

Och han sticker qvisten ned i jorden
Och från plogen löser sina tjurar.
"Gån till hemmet!" Plötsligt upp i luften
Höjde sig hans hvita tjurar, gingo
I det närbelägna berget åter.
Och det slöt sig till, och ur dess sköte
Sprang en bölja fram, som ännu väller.

Men i jorden grönskar hastigt qvisten,
Skjuter opp i trenne grenar. Häpna
Se dem alla. Och Przemysl, den vise,
(Så han hette) vänder plogen uppåt,
Framtar ost och bröd ifrån sin väska,
Ber dem sätta sig på marken neder,
Och på plogens jern han lägger kosten.
"Delen nu en måltid med er furste."

Och de häpna öfver ödets sanning,
Se ett bord af jern framför sig, skåda
Qvisten skjuta löf; men, hvilket under!
Snart förtorkas tvenne af dess grenar,
Och den tredje blommar. Slutligt kunna
De ej tiga mer, och plöjarn talar:
"Vänner, undren icke! Denna telning
Är min kungastam; de skola många
Vilja herrska och förtorkas. En blott
Skall en konung bli och blomma."

"Herre,
Men till hvad det underbara bordet?"
"Och I veten ej, hvad bord en konung
Äter vid? Af jern det är, hans tjurar
Ären I, som plöjen bröd åt honom."

"Men ni var så trägen i att plöja,
Vredgades att ej få sluta tegen."
"O, att jag den hunnit sluta! Hade
Dock Libussa senare er hitsändt,
Aldrig skulle då, så talar ödet,
Söta frukter brustit i ert rike.
Nu i berget äro mina tjurar."

Och han kastar sig uppå den sköna
Hvita hästen, som af stolthet frustar.
Men hans skor af lindbark voro, sydda
Af hans egen hand med bast tillhopa,
Och de kläda fursteskor på honom.
"Spara," ropar fursten då från hästen,
"Spara mina skor af lindbark, sydda,
Af min egen hand med bast tillhopa.
Se må barn och barnabarn, hur en gång
Deras konungslige stamfar vandrat."
Kysser dem och gömmer dem i barmen.

Och de rida och han talar vänligt,
Talar vist, att i hans långa klädnad
De en gud sig nästan tycka skåda.
Och de komma till Libussas boning,
Som dem möter glad med sina jungfrur,
Och till furste koras han af folket,
Och till make väljs han af Libussa.

Och de styrde väl och gladt och länge,
Gåfvo helsosamma lagar, byggde
Städer opp; och qvisten stod i blomma,
Och som minnen bibehöllos skorna,
Och vid plogen rådde flit, så länge
Primislaus och Libussa lefde.

* * *

Ve, o ve, hans qvist är nu förtorkad,
Och hans skor, de enkla, äro stulna,
Och hans jernbord är en gyllne taffel.

Den första bekantskapen.

Lithauisk folksång.

Djupt i natt och mörker,
Djupt i täta skogen,
Fjerran var min hulda flicka
Förr'n jag henne kände.

Obekant med henne,
Red jag en gång ditåt,
Valde mig en plats i hörnet
Vid det hvita bordet.

Sorgsen i mitt hjerta,
Snyftade och gret jag;
Då — då såg den hulda flickan
Sneglande uppå mig.

Och nu gick kring laget
Skummande en kanna;
Huj! Det blef en annan lefnad.
Nu, hvem gäller skålen?

Dig nu gäller skålen,
Dig, du sköna flicka,
Skild så långt från mig tillförne —
Nu min älskarinna!



Gammal malorossisk visa.*

Duett.

Bort från Donaus strand han drog,
Afsked af sin flicka tog: —
"Flyg, min svarta hingst, kosacken
Från hans hembygd bär!"

"Skynda ej, o älskling, än,
Se, med tårar ber din vän;
Mins, att då du fjerran drager,
Blir jag ensam här."

"Sörj ej flicka, — tåren spar
I ditt blåa ögonpar,
Vänta segerkrönt från striden
Att mig återfå."

"Annat allt mig lika är,
Dig allena jag begär,
Var blott oskadd du, min glädje,
Se'n må allt förgå."

---

* En försökt öfversättning från de rika förråden af gamla ryska folksånger torde för originalens utmärkta skönhet finna benägne läsare.

"Zaren bjuder, pligten rår,
Hären väntar, timmen slår,
Att mot hätska skaror skydda
Gräns och land och lif."

"Äfven utan dig sitt fall
Fienden ej undgå skall. —
Drag ej, älskade, till striden,
Mig ej öfvergif."

"Skall kosacken säga då,
Säga glad af segrar så,
Att jag feg och sjelfförgäten
Svikit folk och zar?"

"O min fröjd, mitt ljus, mitt allt,
Har vårt öde så befallt,
Drag att strida, blott i minnet
Håll din flicka qvar!"

"Aldrig skall jag glömma dig,
Innan lifvet glömmer mig;
Men om jag i striden faller,
Gråt för mig en tår!"

"Ej en tår jag gråta skall,
Ädle, se'n din dag är all;
Får af fienden du döden,
Äfven jag den får."

Ballad.

Af Shukowski.

Hvar är han? — så frågar den stolte Osvald —
Kom, sjung mig en roande visa, o skald!
Och skalden står fram; i hans öga bor harm,
Ett svärd bär hans gördel, en harpa hans arm:

Tre sånger jag kan. I den ena är gömdt,
Hvad re'n är förbi, hvad du mäktige glömt,
Hvad sjelf du i mörker tillhopalagt har;
Den sången är sådan: "Du mördat min far!"

En annan jag känner. I storm och i natt
Till toner ej blida jag sjelf har den satt,
Jag sjunger den ständigt vid tanken på dig;
Den lyder: "Kom, mördare, kämpa med mig!"

Bort lade han harpan. De mötte hvarann,
I blixtrande ögon förbittringen brann,
Och svärden, de ljungande, sökte sitt mål,
Och fallen låg Osvald för hämnarens stål.

Så klinge den sista af sångerna re'n,
Den sång jag ej tröttnar att tidig och sen
För kärleken sjunga med jublande mod,
Den sången: "Se, mördarn är dränkt i sitt blod!"

Viken.

Af K. Massal'ski.

Solen sjönk. Sitt klara öga
Ned på viken från det höga
Sänkte qvällens stjerna re'n.
Purprad lyste himlaranden,
Böljans yta långt från stranden
Lik en gyllne väfnad sken.

Gossen hastar i sin julle;
Duken segel vara skulle,
Och en qvist af pil han skär,
Fäster den som mast i båten,
Fattar åran, pröfvar stråten
Och re'n långt på fjärden är.

Mer och mer från stranden skriden,
Såg han, hur kring rymden spriden
Ljusets guldflod, rik och klar,
Spred på sjön i fjerran lågen,
Medan kring hans julle vågen
Mörk och djup som grafven var.

O, välan jag dit då ilar,
Der i böljan ljuset hvilar,
Tänkte åter gossen då:
Och med kraft han åran lyfte.
Stranden flydde, men hans syfte
Var ej närmare ändå.

Hoppet än hans längtan tänder,
Åran höjs med matta händer,
Men mot målet ögat ser.
Fjerran än dock vågen glimmar,
Medan, der hans julle simmar,
Djupet mörknar mer och mer.

Natten himlahvalfvet höljde,
Bortom sjön sig ljuset döljde.
Tröttad och med brutet hopp
Väcktes seglarn ur sin villa;
Lyckligt var dock böljan stilla,
Och mot land drefs båtens lopp.

Öfver lifvets haf vi fara,
Fjerran syns vår lycka vara,
Långt på sjön ett purpursken.
Detta sken blott himlen speglar;
Fåfängt dödlige du seglar,
Ljus är himmelen allen.

Ny-grekiska folksånger.

Öfver pesten, som 1814 härjade i Rapsani och Turnavos.

Re'n sörja alla byar djupt, dock kunna alla tröstas;
Rapsani och Turnavos, ack, de kunna icke tröstas.
Fem tusen ligga döda re'n, och ständigt dö der flere;
Olyckliga Rapsani!
Tre tusen ligga döda re'n, och ständigt dö der flere;
Olyckliga Turnavos!
Och mödrar sörja sina barn och barnen sina mödrar;
En qvinna sörjer mest likväl, den ädlaste i nejden,
Af hennes söner dogo tre och tre af hennes döttrar:
"I svala brunnar alla, ack, I kunnen nu förtorka!
Hvem hemtar vatten mer, hvem går att tvätta i er bölja?
Ack, alla brudar dogo re'n, ack, alla flickor dogo,
Bland bergen ligga lik vid lik, och kläderna i hyddan."

Till våren.

Du lifvets gifvare, o vår, den skönaste af tider,
Då kring en väckt natur sin glans det nya året sprider,
Då zefyr kommer, målaren, och med sin milda anda
Begynner åter värmda fält med tusen blommor randa.
Hur doftar ej basilikan! Ur majoranans nektar
En balsam-ånga strömmar ut och genom rymden fläktar,
Och himlen ler i klarnad färg och hafvet strålar åter,
Och åt hvartenda väsen rikt ditt lif du strömma låter.
Med lättadt ankar seglarn re'n mot hafvet börjat styra
Och vaggas nu på vågen glad och sjunger vid sin lyra.

Näktergalen och turturdufvan.

Hur är dock turturdufvan
Ej näktergalen olik,
Den kärlekslystna fogeln!
Den ljufva Filomela
Är sällan stämd för sorgen.
Förlorar hon sin älskling,
Hon sörjer honom litet
Och söker sig till make
En annan älskling åter
Och sjunger gladt ånyo. —
Den stilla turturdufvan
Vill ständigt grumla vågen,
Och är hon enka vorden,
Blir hon i skogen ständigt
Och sjunger klagosånger.

Den förrådda kärleken.

(Ny-grekiskt original.)

Hur om natten vi kysste hvarandra,
Såg ingen, o flicka, uppå.
Der stodo stjernor på himlen,
Vi trodde stjernorna då.

En stjerna föll från himlen,
För hafvet förrådde oss den,
Och hafvet det sade åt rodret,
Och rodret åt seglarn igen.

Och seglarn sjöng det sedan
För älskarinnan ut:
Nu sjunga det gossar och flickor
På gator och torg till slut.

Himfy's kärleks-sånger.

Ungerska original af Alex. Kisfaludy.

1.

Dagar komma, dagar ser jag lykta,
Men min sorg förblifver, som den var;
Stunderna på tidens vingar flykta,
Evigt blir mitt ödes tyngd dock qvar;
Elden slocknar i vulkanens ugnar,
Men min kärlek brinner aldrig ut;
Dagens stormar qvällens timme lugnar,
Men mitt hjertats storm är utan slut;
Skog och äng i nya skrudar klädas,
Stjernorna af fyllda banor glädas,
Sjelfva lyckan har sin vexling fått,
Fast som klippan är min saknad blott.

2.

Såsom hjorten, nådd af pilen
Från den säkre jägarns arm,
Flyr förgäfves, snabb som ilen,
Följd af plågan i sin barm;
Så har jag försökt att vika
För din blick, som mötte min.
Ack, men pilen trängt tillika
Redan i mitt hjerta in.
O, den flykt, jag nu försöker,
Stygnets smärta endast öker,
Och mitt arma, qvalda bröst,
Finner ingenstädes tröst.

3.

Svalan flyktar, löfven falla
Susande för vinden ner;
Inga glada sånger skalla
Öfver fält och lunder mer!
Isig blomsterstängeln lyser,
Bäcken stelnar i sitt lopp,
Blott en dufven fogel fryser
I den nakna ekens topp.
Jordens grönska är förliden,
Och förbi är rosentiden. —
Skåda i mitt sjuka bröst!
Samma domning, samma höst!

4.

Hennes ljufva röst mig rörde,
Hennes ton som silfrets var.
Filomelas sång jag hörde
Ej så himmelskt öm, så klar.
Endast öra var naturen,
Fängslad af dess stämma då;
Källans våg, bland blommor buren,
Stannade att lyssna på,
Fogeln tystnade i lunden,
Biet glömde rosenmunnen,
Zefyr i förtjusning dog,
Smärtan sjelf såg opp och log.

Grodorna.

Ungerskt original af Kazinczy.

Koa, koa, koa, tu, tu!
Vi gölens söner, vi börja fröjden
När månan tänder sitt ljus i höjden.
Brekeke, koa, koa!
Tu, tu!

Mot oss har sig Dundraren nådig bevisat,
Som gölens vatten till boning oss visat!
Hans heliga rådslag må evigt bli prisadt!
Brekeke, koa, koa, tu, tu!

En gång bebodde
Vi grodor himlen,
Men Phoebi lågor
Vår ofärd gjorde.
Då föllo grodor,
Hopar på hopar.
Hjelp fanns icke,
Räddaren dröjde.
Och folkets fäder,
På anletet fallna,
Till gudars konung
Om bistånd ropte,
Men Zeus ej hörde dem.
Nemesis kräfde
Vårt fall och förderf.
Vår lycka fördrogs ej,

Vår makt fördrogs ej,
Vår glans fördrogs ej.
Men gränser nådde
Omsider vreden.
Upp lefde åter
De grodors slägte;
För oss bad Juno.
Hon sköte-barnen
Med moln beskärmar.
Koa, koa, koa, tu, tu!

Skön som den gamla
Boningen varit,
Är ock vår nya.
Krystalliskt vatten
Skyddar mot solens
Brännande pilar oss.
Poseidon, hafvets Zeus,
Han är vår fader,
Vår mäktige herre,
Vår nådige gud.
Med oss Tritoner
Och Nereïder
Förtrogna äro.
Då Sirius glöder,
Då jorden tynar,
Och vattnet ljummas,
Hvälfva af grönskande
Vass de vår boning.

Mot oss har sig Dundraren nådig bevisat,
Som gölens vatten till boning oss visat;
Hans heliga rådslag må evigt bli prisadt!
Brekeke, brekeke, brekeke!

Stumma äro
De söner af vattnet.
Ej en bland alla
Har med sin luta
Apollo vidrört.
Den stolta fogeln,
Anadyomenes
Vagn-spann, tiger
Som cachelotten,
Och såsom hvalen,
Och såsom karpen,
Och såsom störn;
Vi blott, vi lyckliga
Äro de förstfödda,
Äro de endaste
Vattnets kamener.
Brekeke, brekeke, tu!

När vi vår aftonchor
Jublande börja,
Gläder sig himlen;
Cynthia nalkas,
Och tusen och tusen
Hennes ledsagare
Skåda med afund
Vår sälla lycka;
Skåda med harm, att ej de
Vatten bebo såsom vi.
Tellus förtjuses
Af våra sånger
Och kallar tacksam
Sin största prydnad,

Sin ära oss.
Och nejden lyssnar,
Och höjdens klippor
Och strandens hällar,
De jubla med oss:
    Koa, koa!

En ängslig fogel,
Färglös och liten,
Som sjelfva lunden
I låga buskar
Med blygsel gömmer —
Den Filomela —
Vågar med klagande
Toner störa
Grodornas smattrande,
Ljufva chor.
Men märk det! Gudarne
Straffa brottet.
En tid, och den djerfve
Fogeln förstummas.
Oss låter himlen,
Sig sjelf till nöje,
Till jordens glädje,
Jubla, så mycket oss lyster.
Tills att i sitt sköte vintern
Vaggar oss till stilla ro,
Tills föryngrad åter vårens
Sköna tid med veka händer
Väcker oss till lifvet opp.
    Tu, tu!

Mot oss har sig Dundraren nådig bevisat,
Som gölens vatten till boning oss visat,
Hans heliga rådslag må evigt bli prisadt!
Brekeke, brekeke, brekeke, tu!

Ekorren och gräfsvinet.

Af Kazinczy.

Ett gräfsvin, sträckt i smutsen af sin håla,
Såg, hur från gren till gren en ekorr' sprang,
Han hade gjort sitt bo helt nära hålan,
Uti ett gammalt träd, åt Pan beskärdt.
"Holla, min kund," så skrek den tröga gräfvarn,
"Har du förgätit att naturen dig
Bland djur med fyra fötter ställt också?
Hvad oblyg stolthet! Skäms kanhända du
Att bo på marken, då en plats du dig
Bland luftens foglar väljer? Nej, kamrat,
Stig vackert ned till oss och var som vi,
Och lemna sprången. Fader björn kan springa,
Jag ock nå'n gång; men märk, det sker modest."

Det lilla djuret lyssnar på predikan
Och svarar: "gerna blef jag din kamrat;
Men du är gräfsvin du, och jag är annat."

Val af yrke.

(Ungerskt original af Tóth.)

Kunde advokat jag blifva,
Dref jag inga andra strider,
Bjöd jag hjelp och bjöd jag bistånd
Ej i andra mål än dessa:
När ert rykte, hulda flickor,
Vore ställdt i någon fara.

Kunde jag professor blifva,
Hörde mina auditorer
Blott, hur söta flickors hjertan
Kunna bäst i låga bringas,
Huru deras återkärlek,
Deras gunst man lättast vinner.

Ack, om jag en skald dock vore,
Skulle jag beständigt prisa
Ömma, goda flickors trohet,
Och med sångens trollmakt mildra
Ynglingarnes vilda väsen.

Äfven doktor blef jag gerna;
Och jag hoppas icke fåfängt
Vore då mitt nit, min möda.
Mig som kärlekssjuka flickors
Doktor jag förklara ville,
Och för alla patienter
Kärlek, kärlek blott förordna.

Skald, jurist, professor, doktor,
Flickor, blef för er jag gerna,
Men med ett kall blott, jag hinner;
Derför sägen sjelfva, flickor,
Hvilket yrke jag skall välja,
För att bli er bäst till nytta?

Till Cenzi.*

(Ungerskt Original.)

Såsom hjorten älskar källan,
Biet honungsrika blommor,
Så jag älskar vinets glädje
Och med vinet ömma sånger
Och med sången ömma kyssar,
Dina kyssar, sköna Cenzi!
När jag dricker, vaknar fröjden,
Tänds min hog också till sången,
Och förtjusad af den ljufva

Kärleken, din kärlek, bryr mig
Icke kungars helga purpur,
Ej den lycka, andra hylla.
Lycklig är jag genom bägarn,
Lyckligare genom sången,
Lyckligast dock genom kyssar,
Cenzi, genom dina kyssar.

---

* För så väl detta stycke som öfriga här förekommande bearbetningar af främmande original, hafva tyska öfversättningar legat till grund.

Vaggvisa.

Från tyskan.

Sof du min lilla — min älskling är du —
Göm dina ögons små perlor ännu!
Allt är så tyst, som i grafven det är;
Sof, och hvar fluga bortfläktar jag här.

Ännu, mitt barn, är din gyllene tid;
Sedan, — ack, gryr den väl aldrig.
När kring ditt läger bekymren sig ställt,
Slumrar du lilla ej mera så sällt.

Englar från himmelen, täcka som du,
Sväfva kring vaggan och le mot dig nu.
O, de besöka dig sedan också,
Men för att aftorka tårar blott då.

Sof, du min lilla; och mörknar det än,
Tröttnar ej mamma att vagga sin vän.
Sent eller tidigt, — i moderlig barm
Vakar dock kärleken, trogen och varm.

Sonens brud.

Hvi kysser du, fader, min fästmö här?
"Jag kysser en dotter, som är mig kär."

Säg, fader, hvi henne i kyrkan du för?
"I kyrkan den fromma sin andakt gör."

Men kransen, men kransen i hennes hår?
"En krans ju som jungfru hon bära får."

Men ringen, men ringen af guld så röd?
"Den får du ärfva, då jag är död."

Men presten, o fader, vid altaret der?
"Den heliges ställe det heliga är."

Hvi leder du henne till altaret då?
"Gå hem, min son, vi komma också."

Och kommer du snart, min fästmö kär?
"Då hon kommer, min son, hon din moder är."

Tankespråk.

Såsom stormen far,
Fly vår lefnads dar;
Som en dag förflyter,
Sig vår lycka byter;
Som en afton se'n
Vinkar döden re'n.

En storm blott den fege förskräcker,
En dag blott den andra ju väcker,
Och lugnets engel är döden;
Hvi klandrar du då dina öden?

Gåta.

Efter Schiller.

Uppå ett ändlöst bete vandra,
Otaligt, silfverhvita får;
Och som vi se dem nu, så andra
Dem sett se'n många tusen år.

De åldras ej, ur lifvets källa
De dricka evig ungdom der,
Och till en herde de sig sälla,
Hvars böjda horn af silfver är.

Ur gyllne portar han dem drifver,
Och hvarje natt han räknar dem,
Och ej ett enda uteblifver
Ifrån sin krets och från sitt hem.

En trogen hund hans hjelp är vorden,
Och främst en munter vädur går. —
Så svara, kan du nämna hjorden
Och herden, som om hjorden rår?

Epigrammer.

Efter Schiller.

Ljus och färg.

Bo, du eviga ena, hos den, som evig och en är,
Färg, du skiftande, kom vänlig till menskorna ned.

De forskande.

Allt vill menniskan nu utforska, det inre, det yttre;
Sanning, hvar räddar du dig undan den rasandes jagt?
Dig att fånga draga vi ut med nät och med stänger;
Se, och med andesteg skrider du mellan oss hän.

Dilettantism.

Om dig lyckas en vers i ett bildadt språk, som på förhand
Diktar och tänker för dig, tror du dig vara en skald?

Naturlag.

Så det varit, min vän, så skall det blifva, att vanmakt
Har sin regel som sin, kraften sin verkan som sin.

Sällsynt förening.

Hvaraf kommer, att smak och geni så sällan förenas?
Smaken fruktar för kraft; tygel föraktar geniet.

Ungdomskällan.

Tro mig, en fåfäng dikt är ej ungdoms-källan; hon rinner
Verklig och evig. Hvar? frågas. I skaldernas konst.

Det gemensamma.

Se, vi hata, vi strida, vi skiljas af tankar och lustar;
Ack, och emellertid grånar din hjessa som min!

Förhoppningarna.

Ut i det vida far du med tusen segel, o yngling!
Gubbe, med krossad köl drifver du åter i hamn.

Odödlighet.

Hvad? För döden du bäfvar? Du önskar att lefva odödligt?
Lef i det hela; då du multnat, det lefver ännu.

Vägvisaren.

Efter grefve Fr. Stolberg.

Gode gubbe, så, som du mig vist vägen,
Må ock Gud dig leda till dessa hyddor,
Hvilkas stig den grubblande vise sällan
Spanar och finner.

Enfald, kärlek talte ditt milda öga.
Enfald för och ditåt — och broderkärlek
Öfverskyler svaghetens irring, blidkar
Domarens åskor.

Sanct Georgs riddare.

Romans af Uhland.

I.

Gällt trumpetens toner skalla
Vid Sanct Stephan af Gormaz,
Der den tappre gref Fernandez
Af Castilien läger har.
Och de morers kung, Almansor,
Rycker med en härsmakt an,
Från Cordova har han tågat
Att bestorma denna stad.
Re'n Castiliens riddarskara
Sig till häst beväpnad satt,
Och den tappre grefven rider
Mönstrande från rad till rad:
"Paskal Vivas, Paskal Vivas!
Du vår riddar-äras glans!
Hvarje kämpe re'n sig väpnat;
Du blott fins ej på din plats.
Du, till häst den främste fordom,
Fordom främst i hvarje slag,
Hör du nu mitt härbud icke,
Icke krigs-trumpetens klang?
Skall man i den kristna hären
Sakna dig på stridens dag,
Skall din ära nu förblekna,
Och din lager falla af?

Paskal Vivas hör ej orden,
Djupt i skogen vistas han,
Der på toppen af en kulle
Ett kapell Sanct Georg har.
Bunden står hans häst vid porten,
Med hans vapenskrud och lans,
Och vid altaret det helga
Sjelf den tappre knäböjt har.
I sin andakt djupt försjunken.
Hör han icke stridens larm;
Som blott doft, lik vinden, susar
Genom skog och ödemark,
Hör ej hästens muntra gnäggning,
Icke vapnens dofva klang.
Men hans skyddsgud vakar trogen,
Men Sanct Georg skådar allt,
Ur sin sky han stiger neder
Och hans vapenrustning tar,
Kastar sig på riddarns fåle
Och till striden styr sin fart.
Ingen såsom himlens hjelte,
Blixtens broder, storma kan,
Morerna på flykt han jagar
Och Almansors fana tar.

Re'n vid altaret sin andakt
Paskal Vivas slutat har.
Träder ur kapellet åter,
Finner vapenskrud och lans,
Rider tankfull hän mot lägret,
Vet ej, hvaraf komma kan,
Att trumpeter honom helsa

Under segersångens klang:
"Paskal Vivas, Paskal Vivas!
Du vår riddar-äras glans!
Hell dig, höge segerhjelte,
Som Almansors fana vann.
Hvilka blodbestänkta vapen,
Splittrade af stygn och slag!
Hur med sår betäckt din fåle,
Som i striden djerf dig bar!"

Paskal Vivas söker fåfängt
Deras jubel böja af;
Ödmjuk sänker han sitt hufvud,
Stum mot himlen pekar han.

II.

I sin trädgårds aftonskymning
Gick grefvinnan Julia.
Fatiman, Almansors ättling,
Der den sköna fångat har,
Flyktar med sitt ljufva byte
Genom skogar natt och dag,
Tio vapenklädda morer
Följa honom åt som vakt.
Vid den tredje morgonrodnan
Hinner han den tysta park,
Der på toppen af en kulle
Sitt kapell Sanct Georg har.
Re'n på afstånd ser grefvinnan
Upp mot helgonbildens drag,

Som, i marmor huggen, tronar
Öfver kyrkoportens hvalf,
Sådan han i drakens strupe
Stöter segrande sin lans,
Medan vid en klippa bunden,
Konungsdottren ser hans kamp.
Gråtande, af sorg förkrossad,
Ber grefvinnan Julia:
"O, Sanct Georg, helga kämpe,
Fräls mig du ur drakens makt."

Se, hvem skyndar från kapellet
På en snöhvit fåle fram?
Gyllne locken fladdrar, vinden
Bär den röda mantelns svall.
Mäktigt har sitt spjut han svingat;
Träffad, röfvarn Fatiman
Sjunker dignande till jorden
Såsom draken fordomdags.
Och hans tio morer fattas
Af en vild förfäran snart,
Kasta sköld och lans och flykta
Öfver berg och slätt och dal.
Men på knä grefvinnan sjunkit
Bländad af den höges glans;
"O, Sanct Georg, helga kämpe,
Tusen gånger haf min tack!"
När hon åter höjer ögat,
Hjelten re'n försvunnit har,
Och blott dunkelt går en sägen,
Att det Paskal Vivas var.

Serenaden.

Efter Uhland.

Hvad milda toner väcka mig
Ur hvilans korta blund?
O moder, hvadan komma de
I denna sena stund?

"Jag varsnar intet. Somna tyst,
O, blifve slumren ljuf!
Mitt arma, sjuka barn, dig ges
Ej serenader nu."

Från jorden komma ej de ljud,
Som helsa mig så gladt;
Nej, det är englaskarans sång, —
Min moder, o god natt.

Råden.

Efter Uhland.

HON.

Ständigt ser du blott på mig
Borta eller hemma;
Akta du ditt öga väl,
Att det ej får blemma!

HAN.

Såg du dig ej ständigt kring,
Såg du mindre blickas;
Akta du din nacke väl,
Att den ej må vrickas!

Den heliga Agnes. *

Blott tretton år den ädla Agnes hunnit, när
Hon döden undgick och det sanna lifvet vann.
Skön till sitt yttre var hon; hennes like fanns
Bland hufvudstadens döttrar ej, dock skönare
Var hennes själ, af himmelsk kärlek genomträngd.
Högboren, adlad redan af sitt sinnelag,
Till kroppen vek, till själen stark hon var, ett barn
Till år, men som en mogen qvinna klok.

Och tretton år den ädla flickan hunnit blott,
Och gick i skola än, när Titus Lucius,
Den ypperste af hufvudstadens ynglingar,
Prokonsulns son, för henne re'n af kärlek brann.
Juveler, perlor, kosteliga drägter, guld,
Sin faders alla skatter, han till brudskänk bjöd;
Men stilla talte flickan blott till ynglingen:
"Begär mig ej, jag kan dock aldrig blifva din,
En annan tillhör jag och är förlofvad re'n."
I spotsk förundran svarar denne: "du så ung
Så späd ännu, hur vore du förlofvad re'n?
Hvem ville oförväget våga täfla här
Med mig, en son af landets högste styresman,
Hvem är förmäten nog att vilja mäta sig
Med mig i skönhet, adel, makt och rikedom?"

---

* Denna legend och de fyra nästföljande äro bearbetade efter *Kosegarten*.

Men Agnes log och utbrast i sin älsklings lof:
"Skön är min älskling mer än alla sköna här,
Hans glans beundra solen, månen, stjernorna;
En fläkt blott af hans andedrägt ger sjuka lif,
Ett löje på hans läppar väcker döda opp.
Af adel är min älskling mer än ädla här;
Hans fader tog ej qvinna, och hans moder har,
Jungfruligt hög och ren, ej vetat af en man,
Och derför lyda honom villigt andarne.
Och mäktig mer än jordens store är min vän,
Blott stoft mot honom äro folkens herrskare.
Han rullar himlen som en klädnad hop, han slår
Mot bergen, och de spruta rök och lågor fram,
Han hotar vågen, och den sjunker kufvad ned,
Han näpser stormen, och orkanen blir en suck.
Nämn mig ej andra rika, blott min vän är rik;
Hans äro jordens skatter, hafvets skatter hans,
Hans schaktets guld, hans perlorna i flodens djup,
Och alla Orientens ädla stenar hans.
Nämn mig ej kärlek, kärlek känner blott min vän;
Mer eldigt än en jordisk vän han älskar mig,
Och för sin älskarinna har han offrat allt,
Sin faders famn, sin himmels ljusa fröjd, sin jords,
Sin ungdoms blomning, ja, sitt lif, allt, allt han gaf,
I bitter död förblödd för mig, sin dyra brud."
Så talte jungfrun, och med högre glöd ännu
Berömde hänryckt hon sin brudgums gåfvor se'n:
"O se! Mig har min älskling fäst med gyllne ring,
Har klädt mig rikt, att ingen konungsdotter bär
En bröllops-drägt, som min så himmelskt strålande.
Med perlor har han prydt min hals, juveler stänkt
På mina armars smycken och omkring mitt hår

En brudkrans virat, herrlig, oförvissnelig.
Har kinden glöd, är det hans kyss, som tänder den,
Har ögat eld, är det min kärleks låga blott.
Berusad af din skönhet, o min älskade,
Försmäktar jag, min trånads flamma bränner mig.
Kom, saknade, den sjuka bruden väntar re'n;
Kom, låt mig hvila vid din barm och långsamt der
Min själ dig offra i en säll, fast qvalfull, kyss!"

Så prisade den ädla nu sin älskare.
Men hem gick sorgsen ynglingen. Af stumma qval
Hans helsa tärdes, och hans ungdomsfärg försvann.
Bekymrad lät hans fader kalla läkare,
Och af den sjukes vilda puls, hans tysta tår,
Hans qväfda suck, förråddes snart hans hemlighet.

Då stod den sorgsne fadren upp. I skyndsam färd
Till Agnes gick han, af förtrogna vänner följd,
Och bad för sonens kärlek om förbarmande.
Men stilla svarade den ädla flickan så:
"Tilltro mig ej en känsla, som ej höfves mig,
Som med en annan längese'n förlofvad är."

Och Lucius Verus vände sig till vännerna:
"Så ung, så späd, och re'n en annans!" sade han,
"Hvem är han, hvar att finna, att med hotelser,
Med löften eller qval, jag honom tvinga kan,
Att den beundransvärda flickan öfverge?"

När ingen nu förmådde nämna älskarns namn,
Framstod Rutilius, prokonsulns skrifvare,
De kristnas hätske ovän, och begynte spotskt:
"Ej första gången hör jag ord som hennes nu,

Jag hört dem hvarje gång, jag öfver kristna dömt.
Vid Hercules: hon är af denna blinda sekt,
Som menskor hata, som de sälla gudar sky,
Och vilseförd af Galiléens svärmare,
Har den på korset döde hon till älskling valt."

När nu prokonsuln sådant hörde, träder han
Förgrymmad till sin domarstol, befallande
Liktorerna för honom föra jungfrun fram.
Och Agnes följer de med bilor väpnade
Och stannar oförfärad inför domaren.
Med knappt förborgad vrede börjar denne då:
"En evig oskuld, hör jag, svor din älskling du,
Vet, evig oskuld är hos oss vestalens ed.
Beslut dig då att till din lefnads sista stund
På Vestas altar vårda hennes helga eld.
Om ej, så vet, att till ett otuktsnäste här
Du föras skall, för folkets afskum der ett rof,
Ett nesligt offer för den sämstes vilda lust.

Med ädelt saktmod svarar honom jungfrun då:
"Gud tjenar jag och Christus, den han skickat har,
Och bringar väsenlösa gudar ingen gärd,
Räds heller ej att träda in i lastens rum,
Ty äfven der är Herrans engel nära mig
Och aktar qvinnan, att hon ej oskärad blir."

Nu bjöd prokonsuln rycka hennes kläder af
Och ställa henne blottad fram för mängdens blick.
Då föll från hennes hjessa till sandalerna
En flod af ljusa lockar ned och höljde rikt
Den ädlas lemmar i en fotsid drägt af guld.
Nu bjöd han henne föras till ett glädjehus

Till nesligt offer för den sämstes vilda lust;
Men se, oändlig klarhet fyllde syndens hem,
Och strålande af himmelsk glans stod jungfrun der,
I snöhvit drägt af lätta englahänder klädd.
Bestörta flydde lustans andar, synden vek,
Ett kyskhets tempel var det rum, der lasten bott. —

Men till sin son gick Lucius Verus, nämnde om,
Hvar Agnes var, och manade den sjuke gladt
Att skynda och i hennes famn sitt qval förströ.
Och upp stod ynglingen och gick, af vänner följd,
Till otuktshemmet, att sin låga släcka der.
Han fann det fullt af klarhet, såg en himmelsk glans
Omsluta jungfrun, der hon stod i snöhvit skrud,
Af skönhet strålande, förklarad, helgonhög.
Dock sökte han att ägga sina vänners flock
Att nalkas skenet och att störa jungfruns frid.
De nalkades, de stannade. En snabb minut,
Och gripna af demonisk fasa flydde de.

Men Lucius Titus, äggad af begärets makt,
Af jungfruns skönhet, tadlar deras feghet spotskt,
Går fram och ernar våga helgerånet sjelf
Och faller såsom död vid flickans fötter ned.
Då kom hans fader, skrämd af dystra budskap, dit
Och såg och böjde knä vid skenets rand och bad:
"Förbarma dig, du heliga, förbarma dig,
Och återgif af nåd åt mig min enda son!"
Och Agnes, lätt försonad, bad till Gud om nåd
För ynglingen, och han stod upp och lofsjöng Gud.
Bevekt häraf beslöt den rörde fadren då
Att häfva domens kraft och gifva flickan lös;
Då stormade, af hednaprester eggadt, dit

I vilda skaror folket, och man hörde rop:
"Bort, bort med denna, bort med gudahäderskan,
Som kränkt det heliga och fräck med trolldomskonst
Förbländat våra söner, bort, att gudarne
I vrede ej förgöra oss och våra barn!"
Förgäfves sökte Verus att mot folkets våld
Den dyre sonens räddarinna ge beskydd.
Med kejsarns vrede hotad, vek han sorgsen bort,
Och i hans ställe lofvade Rutilius
Med flickans marterdöd försona gudarne.

Så började den helga Agnes' lidande.
En ugn blef eldad; djupt ur härdens vida svalg
Bröt flamman hväsande med röda tungor ut.
Dit i den vilda brandens afgrundslågor bjöd
Tyrannen sina bödlar kasta flickan in.
Hon kastades i lågan; lågan slocknade,
I ugnens glöd befann den ädla flickan sig
Så väl som i en skuggrik löfsals svala hägn.

En vagga, smidd af jern, blef glödgad hvit i eld,
Och på dess bädd, af smältande metall beredd,
Befalte då tyrannen flickan lägga sig.
Hon lydde, prisade sin Gud och talte glad:
"Så får jag åter blifva, hvad jag fordom var,
Ett barn, och barn ju höra himmelriket till."
Så sade hon och sträckte sig på bädden ut
Och föll, af englar svalkad, i en stilla sömn.

Då bjöd tyrannen, att hon skulle väckas opp,
Och djupt begrafvas i en glöd af röda kol;
Men ej på kol, på rosor sågs hon hvila nu.

Ur stånd att genom eld betvinga jungfruns makt,
Befallte herrskarn, att från klippans höga spets
I hvirfveln af en ström hon skulle störtas ned.
Hon störtades; men fridsamt förde vågorna
Den ädla flickan hän till grönklädd strand igen.
Då lät tyrannen hetsa tigrar, panterdjur
Och hungertärda lejon mot den heliga;
Men se, som spaka hundar, smögo kufvade
De vilda djuren sig till hennes fötter då.

Då talte Afer, en af landets domare:
"Med svärd förgör den stolta; endast svärdets kraft
Kan kufva kristne, hvad ej eld, ej bölja kan!"
Och så blef stadgadt, att hon skulle dö för svärd.

Men Agnes, anande att stunden kommen var,
Såg opp, såg himlens portar öppnas, såg i ljus
Sin älskling sittande på Fadrens högra hand.
Med palmer och med segerkronor vinkad upp
Af himlens skaror, full af längtan, brudligt säll,
Hon böjde knä och blottade sin hvita hals,
Och lätt liksom en blommas hennes hufvud föll.

Så blef i blod fullkomnad nu försonarns brud;
Blod helgar, endast blod beseglar kärleken.

Stenarnes amen.

Fast blind af ålderdom, for Beda fort
Att lifvets evangelium förkunna.
Från stad till stad, från by till by han gick,

Den fromme gubben, vid ledsagarns hand,
Predikande med ynglingsvärme ordet.
Så af sin gosse leddes han en gång
Ned till en dal, med stenar öfversådd.
Och yr, långt mer än elak, talte gossen:
"Hör, fromme fader, många menniskor
Sig samlat här och vänta på predikan."

Den blinde gubben stiger genast opp,
Tar text, förklarar den, tillämpar den,
Förmanar, varnar, tröstar och bestraffar
Så varmt, att på hans silfvergråa skägg
I flöden milda tårar föllo neder.
När se'n till ett beslut, som öfligt var,
Sitt "Fader vår" han bad och talte ut:
"Ditt rike är och makten, herrligheten,
Från evighet till evighet", — då ljöd
I dalen tusenstämmigt: amen, amen.

Förskräckt och slagen böjer gossen knä
Och bigtar för den helige sin skuld.

Då talte gubben: "barn, har du ej läsit:
Om menskor tiga, skola stenar tala?
Lek icke mer, o son, med Herrans ord;
Skarpt är det, lefvande, det biter djupt,
Mer än ett tveäggs-svärd. Och skulle än
En menskas hjerta, trotsande, förstenas,
Skall det i stenar väcka menskohjertan."

Den helige Hilarii säte.

Den sig förnedrar, han skall upphöjd bli,
Och den, sig sjelf upphöjer, skall förnedras.

Den fromme biskopen Hilarius
Drog hän till Rom till ett concilium,
Okallad, blott att kätteri bekämpa.
Församlade han fann der alla fäder.
Roms biskop, Leo, satt på tronen hög,
På stolar rundt omkring de andra suto:
För främlingen fanns intet säte öfrigt,
Och ingen ville afstå honom sitt.
Då talte mildt den gamle: "öfverallt
Är jorden Herrans": och han satte sig
Uppå den låga, bara marken neder.
Dock hastigt höjdes jorden under honom,
Och högre satt den gudakorade,
Än biskop Leo sjelf och alla andra.

Den sig förnedrar, han skall upphöjd bli,
Och den, sig sjelf upphöjer, skall förnedras.

Kunigundas handske.

Kejsar Henriks maka inför verlden,
Syster inför himlen, Kunigunda,
Brukte, när hon efter läsen text
För att offra trädde till altaret,
Vördnadsfullt sin handske draga af.

En gång, när hon nalkades altaret,
Fanns af tärnor ingen nära till
För att motta handsken. Dock furstinnan
Kastade den sorglöst från sig blott.
Plötsligt bröt en stråle då af solen
Genom murens remna in och höll
Sväfvande den ädla qvinnans handske,
Tills sitt fromma offer hon fullbordat.

Villigt tjena elementerna
Ej blott Herren, men hans helgon äfven.

Sanct Jodocos.

Sin tjenares uppriktighet att pröfva,
Kom Herren en gång i en torftig skepnad,
För Sanct Jodocos' dörr och bad om bröd.

"Gif honom, gode munskänk!" sad' Jodocos.
Men denne sade: "blott ett bröd är öfrigt
För dig, för mig och för vår trogne hund."

"Gif!" sade priorn, "Gud skall oss ej glömma."
Då tog hans munskänk knifven, mätte ut
Med noggrann flit och skar sitt ena bröd
I fyra lika delar. En han räckte
Åt tiggaren och talte mulen så:
"För dig, för mig, för priorn och för hunden."
Jodocos log, och tiggarn gick sin väg.

En stund, och till sitt skick än mera torftig,
Kom Herren åter och begärde bröd.

"Gif," sad' Jodocos, "gif min del åt honom;
Råd finner Herren nog." Och tjenarn gaf.

En stund, och Herren kom för tredje gången,
Än mer förhungrad och begärde bröd.
"Gif," sad' Jodocos, "gif din del åt honom;
Råd finner Herren nog." Och tjenarn gaf.

En stund, och blind, lam, naken syntes Herren
För fjerde gången än och tiggde bröd.
"Gif," sad' Jodocos, "honom hundens del;
Råd finner Herren, han, som korpar mättar."
Och tjenarn gaf, och tiggarn gick sin väg.
Och se, en röst blef spord: "stor är din tro,
Du ädle son utaf din mästare,
Och som du tror, så skall dig vederfaras."

Till fönstret trädde tjenaren, och se,
Då hamnade i nejden fyra skepp,
Med frukter lastade och bröd och olja.
Glad skyndade till stranden tjenarn då,
Fann inga menniskor på skeppen, såg
En snöhvit flagga blott för vinden fladdra
Och dessa ord på den i guldskrift: "jag,
Som korpar mättar, sänder fyra skepp
Åt priorn, som i dag mig fyrfalt mättat,
Ett honom, ett hans munskänk, ett hans hund;
Det fjerde ernar sändarn sina arma."







